

O p e r a č n ý p r o g r a m
cezhraničnej spolupráce
Slovenská republika - Česká republika
2007 – 2013

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA

**PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE**
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

Schválený Európskou komisiou dňa 21.12.2007

**CCI 2007CB163PO030
K(2007)6604**

OBSAH

1	Úvod	1
1.1	Prehlásenia o spolupráci	1
1.2	Základné informácie o programe	1
1.3	Zhodnotenie Programu Iniciatívy INTERREG III A SR – ČR 2004-2006.....	1
1.4	Spoločný proces vytvárania programu	3
1.5	Hodnotenie Ex-ante.....	3
2	Analýza súčasnej situácie a SWOT analýza.....	5
2.1	Charakteristika územia.....	5
2.2	Demografický vývoj	5
2.3	Osídlenie	7
2.4	Ekonomická štruktúra.....	8
2.5	Trh práce	10
2.6	Veda, výskum a vzdelávanie	11
2.7	Turizmus	12
2.8	Kultúrny potenciál.....	13
2.9	Životné prostredie.....	14
2.10	Doprava a technická infraštruktúra.....	15
2.11	Informačné a komunikačné technológie	17
2.12	SWOT analýza slovensko-českého prihraničného územia.....	18
2.13	Popis disparít a faktorov rozvoja slovensko-českého prihraničného územia	
	24	
3	Zoznam oprávnených regiónov na úrovni NUTS III.....	25
3.1	Zoznam a mapové znázornenie územia.....	25
4	Súlad programového dokumentu s národnými politikami a politikami	
	Spoločenstva	26
4.1	Súlad s politikami Spoločenstva	26
4.2	Súlad s národnými politikami.....	29
5	Stratégia	34
5.1	Spoločná cezhraničná stratégia	34
6	Prioritné osi	37
6.1	Prioritné osi a ich špecifické ciele.....	37
6.1.1	Prioritná os I – Podpora sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja	
	cezhraničného regiónu a spolupráce.....	37
6.1.2	Prioritná os II – Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného	
	prostredia	41
6.1.3	Prioritná os III – Technická pomoc.....	43
6.2	Prehľad intervencií podľa kategórií EK.....	44
7	Hodnotenie SEA	47
8	Finančný plán	51
8.1	Rozdelenie finančných prostriedkov programu na jednotlivé roky.....	51
8.2	Ročné čerpanie finančných prostriedkov z ERDF a spolufinancovanie podľa	
	priorít 52	
8.3	Indikatívne rozdelenie finančných prostriedkov z ERDF OP cezhraničná	
	spolupráca Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 podľa kategórii	
	oblasti pomoci (FOI).....	54
9	Implementácia programu.....	57
9.1	Úroveň riadenia programu.....	57
9.1.1	Činnosť jednotlivých subjektov	57

9.2	Úroveň riadenia projektov	61
9.2.1	Predkladanie projektových žiadostí	61
9.2.2	Kontrola projektových žiadostí	61
9.2.3	Postup a kritéria výberu projektových žiadostí.....	61
9.2.4	Hodnotenie a príprava podkladov pre Spoločný monitorovací výbor	63
9.2.5	Rozhodnutie o pridelení nenávratného finančného príspevku	64
9.3	Finančné toky	65
9.4	Finančná kontrola.....	67
9.5	Systém pre monitorovanie projektov	68
9.5.1	Monitorovanie a hodnotenie programu	68
9.5.2	Systém pre hodnotenie programu.....	69
9.5.3	Výmena dát s EK.....	69
9.6	Publicita.....	69
9.7	Fond mikroprojektov	70
10	Príloha č. 1	85
	Hodnotenie ex ante	85

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka č. 1:	Základné údaje	72
Tabuľka č. 2:	Zloženie populácie údaje k 31. 12. 2004	72
Tabuľka č. 3	Vývoj zloženia populácie 2001 - 2004	73
Tabuľka č. 4:	Zloženie populácie podľa národnosti	74
Tabuľka č. 5:	Štruktúra osídlenia podľa počtu obyvateľov	74
Tabuľka č. 6:	HDP	75
Tabuľka č. 7:	Priemerná mzda	75
Tabuľka č. 8:	Trh práce	76
Tabuľka č. 9:	Prehľad stavu vysokého školstva	76
Tabuľka č. 10	Zamestnanci výskumu a vývoja vo fyzických osobách k 31.12.2003 vo vybraných krajoch	76
Tabuľka č. 11	Výdavky na výskum a vývoj vo vybraných krajoch, v tis. Kč/Sk, v bežných cenách	77
Tabuľka č.12	Počet zariadení a počet lôžok podľa turistických oblastí v regióne	78
Tabuľka č. 13	Počet kultúrnych zariadení	78
Tabuľka č. 14	Nehnutelné kultúrne pamiatky	79
Tabuľka č. 15	Zoznam národných parkov v regióne	79
Tabuľka č. 16	Zoznam CHKO v regióne	80
Tabuľka č.17	Dĺžka ciest a diaľnic v km	81
Tabuľka č. 18	Počet hraničných priechodov v jednotlivých krajoch	81
Tabuľka č. 19	Kontext programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR so strategickými dokumentmi v SR a ČR	81
Tabuľka č. 20	Zoznam všetkých operačných programov spadajúcich do Národného strategického referenčného rámca SR v období 2007 – 2013	82
Tabuľka č. 21	Zoznam všetkých operačných programov spadajúcich do Národného strategického referenčného rámca ČR v období 2007 – 2013	83

1 Úvod

1.1 *Prehlásenia o spolupráci*

Slovenská republika a Česká republika prehlasujú vôľu spolupracovať na príprave a realizácii „Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika–Česká republika 2007-2013“, ktorý rešpektuje charakter územia slovensko-českej prihraničnej oblasti a potreby jeho obyvateľov.

Strany sa pri rešpektovaní zásady dobrého susedstva zaväzujú spoločne rozvíjať cezhraničný región s cieľom naďalej podporovať posilňovanie jeho súdržnosti a rozvoj partnerskej spolupráce jeho obyvateľov.

V súlade s jednou z hlavných zásad Európskej únie v oblasti cezhraničnej spolupráce Program prispieje k tomu, aby štátne hranice neboli prekážkou rovnomerného rozvoja a integrácie európskeho územia.

1.2 *Základné informácie o programe*

Program cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskou republikou a Českou republikou vychádza z predchádzajúcej cezhraničnej spolupráce zabezpečovanej v rámci Iniciatívy Spoločenstva pomoci INTERREG III. Cezhraničná spolupráca v rámci INTERREG III je pre roky 2004–2006 organizovaná v súlade so schváleným dokumentom a jeho programovým doplnkom. Tento program v súčasnosti (do roku 2008) kontinuálne prebieha. Pre účely implementácie programu INTERREG III A Slovenská republika – Česká republika boli vybudované príslušné inštitucionálne orgány. Dá sa konštatovať, že práca v jednotlivých orgánoch sa stabilizovala a implementácia programu sa vďaka tomu úspešne rozvíja. Vychádzajúc zo skúseností a fungovania týchto orgánov, navrhovaný dokument predpokladá kontinuálne pokračovanie v ich práci aj v programovacom období 2007–2013 so zohľadnením nových podmienok určených v regulatívoch EK pre Európsku Územnú Spoluprácu (European Territorial Co-operation). V ich ďalšej práci sa využijú skúsenosti z prebiehajúceho plánovacieho obdobia v záujme racionalizácie a zefektívnenia ich činností.

1.3 *Zhodnotenie Programu Iniciatívy INTERREG III A SR – ČR 2004-2006*

Program INTERREG III A na obdobie 2004-2006 vytýčil pre spoluprácu dve tematické priority členené na opatrenia a jednu prioritu pre technickú asistenciu. Tematicky boli priority orientované na ľudské zdroje, sociálno-kultúrny rozvoj, rozvoj turizmu a krajiny.

V programe Iniciatívy INTERREG III A SR – ČR 2004-2006 realizované projekty riešia problémy, ktoré boli identifikované v SWOT analýze Programového dokumentu: pokles kontaktov vplyvom rozdelenia Česko-slovenska, administratívne bariéry, málo rozvinutý marketing a kvalita manažmentu turizmu, slabý imidž

niektorých častí regiónu. V rámci programového obdobia 2004-2006 bolo riešenie týchto problémov obsiahnuté v Priorite 1. Hodnota kvantitatívneho ukazovateľa Priority 1 - počet projektov orientovaných na sociálno-kultúrny rozvoj a tvorbu sietí bola v roku 2005 dosiahnutá na 29 %, čo predpokladá naplnenie stanoveného kvalitatívneho ukazovateľa. Ten prispieva k spoločenskému a kultúrnemu rozvoju a zavádzaniu spoločných štandardov, hoci príspevok aktivít projektov na udržanie a zlepšenie prírodných zdrojov a životných podmienok zameraných na rozvoj turizmu bol v roku 2005 nižší o cca 5 %.

Priorita 2 rieši nedostatočnú vybavenosť územia rozvinutou turistickou infraštruktúrou, nízku úroveň príjmov z turizmu v medzinárodnom porovnaní a prakticky neexistujúcu regionálnu štruktúru turizmu.

Hodnota kvantitatívneho ukazovateľa Priority 2 - počet projektov podporujúcich rozvoj krajiny a cestovného ruchu bola v roku 2005 dosiahnutá na 194%. Prevýšenie očakávaného stavu bolo spôsobené veľkým záujmom žiadateľov o opatrenie 2.1. - Budovanie a rozvoj infraštruktúry turizmu, v ktorom boli predkladané projekty zamerané na doplnkovú infraštruktúru. Tento jav poukazuje na problém nedostatočne rozvinutej základnej infraštruktúry v prihraničnom území a veľký záujem o riešenie situácie zo strany žiadateľov. Naopak zo strany RO a NO boli zintenzívnené informačné a propagačné aktivity smerom k opatreniu 2.2 - Rozvoj krajiny s ohľadom na environmentálne aspekty, nakoľko pomer projektov predložených v priorite 2 bol 77,80 : 22,40, v neprospech opatrenia 2.2. Ukazovateľ kvality - Zlepšenie vybavenosti v oblasti cestovného ruchu a v oblastiach špecifickej krajinej infraštruktúry na oboch stranách hranice bol vo väčšej miere už v roku 2005 naplnený.

Všeobecne možno konštatovať, že v programovom období 2004-2006 bolo schválených/podporených 245 projektov v celkovej hodnote 13,7 mil. EURO.

Skúsenosti z doterajšej implementácie programu ukazujú v zásade správnu tematickú orientáciu priorít pre rozvoj cezhraničného regiónu. V novom programovacom období sa preto nadviaže na doterajšiu tematickú orientáciu, avšak s určitými spresneniami. Spresnenie tematickej orientácie prioritných osí v novom programovacom období vychádza predovšetkým z nových podmienok partnerstva pre zabezpečenie jednotlivých projektov (princíp lead partner) a očakávaných skutočností vyplývajúcich zo vstupu oboch krajín do Schengenského priestoru.

V programovom období 2004-2006 bol v roku 2005 vykonaný vnútorný audit systému implementácie iniciatívy spoločenstva INTERREG III A v SR aj v ČR. Správa o výsledku vnútorného auditu systému implementácie Iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIIA konštatuje, že systém riadenia a kontroly implementácie projektov zo štrukturálnych fondov EÚ v rámci programu INTERREG III A je na dobrej úrovni s výhradami najmä v zložitosti procedúr, nepresností v internom manuáli a pod.

Na základe auditu zameraného na systém finančného riadenia vykonaného v roku 2006 audítori skonštatovali, že systém finančného riadenia a kontroly v rámci Programu Iniciatívy spoločenstva INTERREG IIIA je funkčný a relatívne účinný, nakoľko jednotlivé zistenia majú charakter skôr stredne a menej závažných nedostatkov. Všetky nedostatky popísané v audítorských správach boli priebežne odstraňované a v Operačnom programe ako aj iných súvisiacich dokumentoch pre programové obdobie 2007-2013 zohľadnené.

1.4 Spoločný proces vytvárania programu

Príprava Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika–Česká republika sa uskutočnila v rokoch 2005-2006. Pracovná skupina (Task Force) bola založená v druhej polovici roku 2005 a tvorili ju zástupcovia Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja SR (Riadiaci orgán), Ministerstva pro místní rozvoj ČR (Národný orgán), Centra pro regionální rozvoj ČR, Spoločného technického sekretariátu, zástupcovia Ministerstva financií SR, Ministerstva financií ČR, zástupcovia dotknutých NUTS III, spracovatelia dokumentu a zástupcovia Euroregiónov prihraničnej Slovensko – českej oblasti.

Ďalšie stretnutia pracovnej skupiny sa uskutočnili vo februári 2006 v Dolnom Kubíne (SR), v máji 2006 v Ostrave (ČR), v júli 2006 v Trenčianskych Tepliciach (SR), v septembri 2006 v Luhačovičiach (ČR) a v novembri 2006 v Terchovej (SR).

V priebehu prípravy sa na pracovných stretnutiach zúčastnili aj riešitelia hodnotenia ex-ante a SEA. Ich pripomienky boli konzultované a výsledky konzultácií boli priebežne zapracovávané do programu, rovnako ako aj vstupy hospodárskych a sociálnych partnerov.

Príprava programu bola zahájená v októbri 2005 prvým zasadnutím pracovnej skupiny v Ledniciach (ČR).

Prvý návrh programu bol vypracovaný 6.10.2006.

Prvá verejná prezentácia sa uskutočnila prostredníctvom zverejnenia dokumentu na internetovej stránke Radiaceho orgánu dňa 9.10.2006.

1.5 Hodnotenie Ex-ante

Na základe verejného obstarávania, podľa zákona č. 523/203 Z.z. o verejnom obstarávaní, bol vybraný jeden spracovateľ na vypracovanie Ex-ante hodnotenia a hodnotenia SEA. Spracovateľom bol Pavol Kárász Economic Consulting so sídlom v Bratislave.

Cieľ hodnotenia bol plnený prostredníctvom nasledujúcich hodnotiacich otázok:

1. relevantnosť

1.1 Je možné na základe analýzy adekvátne špecifikovať potreby CH regiónu? ✓

1.2 Je navrhnutá stratégia adekvátna potrebám CH regiónu? ✓

1.3 Sú navrhnuté ciele adekvátne potrebám a stratégii CH regiónu? ✓

2. konzistencia

2.1 Sú analýza, potreby a ciele konzistentné? ✓

2.2 Aké sú politické riziká (kritické faktory) úspechu programu? ✓

3. koherencia

3.1 Je navrhnutá stratégia pre CH región koherentná s regionálnymi a národnými politikami? ✓

3.2 Sú navrhnuté horizontálne témy koherentné so stratégiou? ✓

4. výsledky a dopady

4.1 Je navrhnutá štruktúra ukazovateľov logická? Sú navrhnuté ukazovatele validné a koherentné? ✓

4.3 Je navrhnutý systém ukazovateľov dobre riaditeľný a užitočný pre všetkých užívateľov? ✓

Hlavné závery z ex-ante hodnotenia :

Spracovateľ ex-ante konštatuje, že predložená analytická časť dokumentu vo väčšej miere identifikuje správne socio-ekonomické a environmentálne potreby regiónu vzhľadom na možnosti štrukturálnych fondov v programovom období 2007-2013. Nedostatky hodnotiteľ identifikoval hlavne v nevyužití všetkých dostupných informačných zdrojov a nepresnosti niektorých formulácií analytických záverov. Hodnotiteľ ďalej identifikoval niekoľko nedostatkov v SWOT analýze.

Globálnym zámerom stratégie je prostredníctvom intervencií vytvárať podmienky, ktoré budú podporovať trvalo udržateľný rozvoj cezhraničného regiónu. Prostriedkom ako tento stav dosiahnuť je navrhnutý rozvoj funkčnej siete spolupracujúcich autorít, ktoré sú nositeľmi hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja cezhraničného regiónu. Intervencie do kooperačných sietí budú doplnené intervenciami do cezhraničnej infraštruktúry dopravy, cestovného ruchu a životného prostredia. Podľa názoru hodnotiteľa uvedený zámer uspokojuje identifikované potreby regiónu. Vo všeobecnosti, na úrovni globálneho cieľa programu, vníma hodnotiteľ dve základné potreby regiónu. Prostredníctvom projektov cezhraničnej spolupráce prispievať k plneniu cieľov Götheborgskej a Lisabonskej stratégie a podporovať ich prostredníctvom zvyšovania kohézie a konkurencieschopnosti cezhraničného regiónu. Tieto závery potvrdzujú aj výsledky analýzy a zistenia hodnotiteľa, uvedené v dokumente.

Z vecnej stránky sú navrhnuté ciele vo väčšej miere adekvátne k potrebám a stratégii cezhraničného regiónu. Navrhnutá stratégia je konzistentná s výsledkami analýzy. Prostredníctvom SWOT analýzy identifikuje správne hlavné témy, na ktoré sa intervencie programu zameriavajú. Navrhnuté ciele sú z vecného hľadiska koherentné s identifikovanými prioritnými témami a ich plnením budú riešené identifikované potreby cezhraničného regiónu. Z hľadiska konzistencie medzi uvedenou analýzou a navrhnutou stratégiou má hodnotiteľ pripomienky k niektorým formuláciám v SWOT analýze. Za hlavné kritické faktory úspechu programu hodnotiteľ považuje nízku účinnosť a transparentnosť intervencií.

Ich eliminácia je podmienená transparentnými a objektívnymi kritériami pre výber projektov, definovaním podporovaných aktivít na základe potrieb regiónu ako aj dopytu príjemcov po projektoch. Za kľúčový moment, ktorý do značnej miery determinuje kvalitu implementácie programu, hodnotiteľ považuje vytvorenie a rozvoj cezhraničných kooperačných štruktúr kľúčových aktérov hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja cezhraničného regiónu.

Navrhnuté ukazovatele sú logické, validné a koherentné. Ďalej podľa názoru hodnotiteľa je relatívne veľký počet ukazovateľov málo koherentný s aktivitami, ktoré budú podporované v rámci stratégie programu, čo znamená, že nie všetky typy projektov budú pokryté navrhnutými ukazovateľmi.

Zistenia a odporúčania vyplývajúce z hodnotenia ex-ante boli priebežne s expertom konzultované a následne zapracované spracovateľom OP do jeho finálnej verzie.

Ucelená verzia hodnotenia ex- ante je uvedená v prílohe č. 1 Operačného programu.

2 Analýza súčasnej situácie a SWOT analýza

Pre operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika sú podľa metodiky EK vhodnými územnými celkami – NUTS III regióny prihraničnej oblasti.

Uvedené štatistické dáta sú prevzaté z dostupných štatistických údajov oboch krajín. Jedná sa o nasledovné publikácie: Štatistická ročenka ČR 2005, štatistické ročenky Zlínskeho, Juhomoravského a Moravskosliezskeho kraja. Zo strany SR sú to Štatistická ročenka 2004 a Regionálne porovnania SR 2004 s platnosťou dát k 31.12.2004, pokiaľ nie je uvedené inak.

2.1 Charakteristika územia

V rámci strednej Európy je poloha regiónu – prihraničnej oblasti pomerne výhodná, čo je dané najmä prechádzajúcim významným prirodzeným spojením Stredozemia so strednou a severnou Európou.

Sídlná a hospodárska štruktúra je ovplyvnená rôznorodosťou krajinnej štruktúry. Od údolných nív vodných tokov (Váh, Kysuca, Turiec, Orava, Bečva, Morava) cez poľnohospodársku a lesnú krajinu až po neosídlenú vysokohorskú krajinu hrebeňových pásiem pohorí Vysokých a Nízkyh Tatier, Beskýd, Javorníkov a Bielych Karpát na českej strane hranice. Podiel vidieckych sídiel (obce do 500 obyvateľov) tvorí v cieľovom regióne ČR 38% a SR 28%.

Celková dĺžka spoločnej hranice medzi Slovenskou a Českou republikou je 251,8 km. Z južnej strany cezhraničný región susedí s Rakúskom a Maďarskom, na severe s Poľskom. V rámci vnútrozemia ČR cezhraničný región susedí s Juhočeským, Pardubickým, Olomouckým krajom a Vysočinou. V rámci SR sú to kraje Bratislavský, Nitriansky, Banskobystrický a Prešovský.

Na území cezhraničného regiónu pôsobia 4 euroregióny – Pomoraví, Bílé – Biele Karpaty, Těšínské Slezsko, Beskydy.

V cezhraničnom regióne k 31.12.2004 žilo 4 820 180 obyvateľov (viď. Tabuľka č.1: Základné údaje, str. 67) na rozlohe 32 015 km². Od 1. 1. 2005 bol Juhomoravský kraj rozšírený o 25 obcí z kraja Vysočina, tzn., že na území žije 4 827 219 obyvateľov na rozlohe 32 145 km² (k 1.1.2005, viď. Tabuľka č.1: Základné údaje, str. 67). Priemerná hustota obyvateľov na km² bola v roku 2004 v prihraničnom regióne 151,2 (Tabuľka č.1: Základné údaje, str. 67 ale k 1.1.2005 sa hustota mierne znížila), čo je hodnota významne nadpriemerná vzhľadom k ČR (129,6 obyv./km²) a SR (110 obyv./km²).

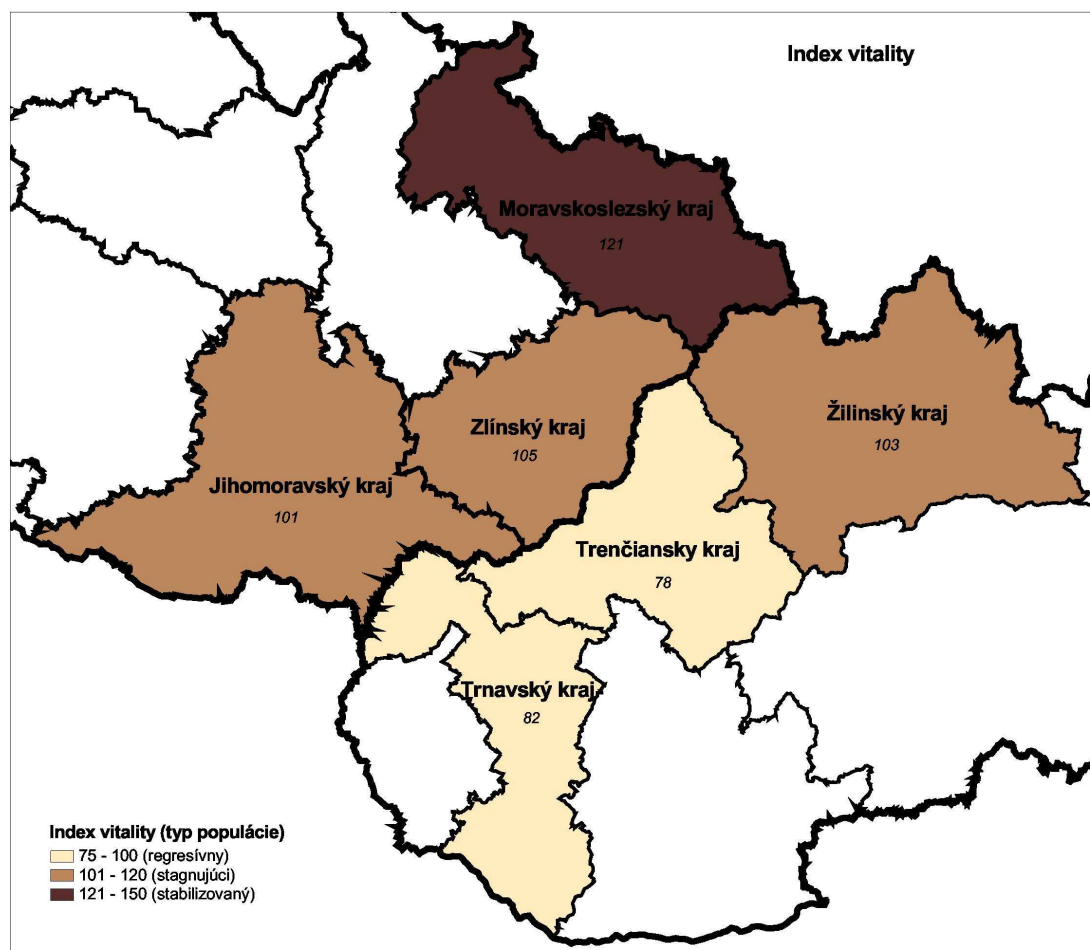
2.2 Demografický vývoj

Podľa Štatistickej ročenky ČR 2005 mala k 31. 12. 2004 česká strana regiónu 2 971 461 obyvateľov, čo predstavuje 29,07 % na celkovom počte obyvateľov ČR. K 1.1.2005 sa priemietnutím územných zmien v Juhomoravskom kraji zvýšil počet

obyvateľov českej časti o 7 039 obyvateľov. Počet obyvateľov žijúcich v prihraničnom regióne na slovenskej strane k 31.12.2004 bol 1 848 719, čo predstavuje 34,3 % podiel z celkového počtu obyvateľov SR (Tabuľka č.1: Základné údaje, str. 67).

Počet obyvateľov českej časti cezhraničného územia trvalo klesá. Porovnaním sčítania obyvateľov z roku 1991 a 2001 nastal úbytok o viac ako 17 tisíc. Opačnú tendenciu vykazuje slovenská časť regiónu, kde oproti sčítaniu z roku 1991 a 2001 vzrástol počet obyvateľov o viac ako 37 tisíc.

Veková štruktúra (Tabuľka č. 2: Zloženie populácie, str. 67 a Tabuľka č. 3: Vývoj zloženia populácie, str. 68.) poukazuje na trend starnutia obyvateľstva, najmä pri porovnaní sčítaní z rokov 1991 a 2001. Na základe projekcie vývoja obyvateľstva v krajoch do roku 2050 možno identifikovať výrazný trend starnutia populácie, počas celého projektovaného obdobia v každom NUTS III regióne. V každom kraji cieľového regiónu bude narastať podiel poproduktívnej zložky (65+), klesať podiel predproduktívnej zložky (0-14) a rapídne klesať podiel produktívnej zložky (15-64).

Na základe regionálnych porovnaní ŠÚ ČR Mestskej a obecnej štatistiky ŠÚ SR veková štruktúra demografického vývoja možno konštatovať, že od roku 1999, resp.

2001 stúpa podiel poproduktívnej zložky (od 2001 do 2004 o 3,45 % v ČR a 3 % v SR) a klesá podiel predproduktívnej zložky obyvateľov (od 2001 do 2004 o 9% v ČR a 11% v SR). Menej dynamicky rastie podiel produktívnej zložky (od 2001 do 2004 o 0,66 % v ČR a 2,37 % v SR). Na základe projekcie vývoja obyvateľstva v krajoch do roku 2050 (ČR), resp. 2025 (SR) možno identifikovať výrazný trend prehlbujúceho sa starnutia populácie, počas celého projektovaného obdobia v každom NUTS III regióne. V každom kraji cieľového regiónu bude narastať podiel poproduktívnej zložky (65+), klesať podiel predproduktívnej zložky (0-14) a rapídne klesať podiel produktívnej zložky (15-64). V demografickom vývoji nie sú medzi regiónmi (na úrovni NUTS II a III) výraznejšie rozdiely v štruktúre strednodobého vývoja obyvateľstva.

Priemerný vek bol v Moravskosliezskom kraji 39,1, v Zlínskom kraji 39,6 a v Juhomoravskom kraji 40,0 rokov. V slovenskej časti cezhraničného regiónu je priemerný vek nižší, a to v Trnavskom kraji 37,7, v Trenčianskom kraji 38 a v Žilinskom kraji 36,3 rokov.

Počet obyvateľov slovenskej národnosti, žijúcich na českej strane hranice, nie je z hľadiska percentuálneho zastúpenia príliš významný. Dosahuje hodnoty okolo 2 % (Tabuľka č. 4: Zloženie populácie podľa národnosti, str. 69, údaj za ČR je k 1. 3. 2001, údaje za SR sú k 26.5. 2001). Významnejšie sa vplyv prejavuje v rámci trhu práce. Zastúpenie obyvateľov českej národnosti žijúcich na slovenskej strane nedosahuje hodnoty ani 1 % (Tabuľka č. 4: Zloženie populácie podľa národnosti, str. 69,).

2.3 Osídlenie

Územie je charakteristické rozvinutým polycentrickým systémom osídlenia na oboch stranách hranice, v ktorom sú vytvorené póly ekonomického rastu regionálneho a nadregionálneho významu.

V regióne bola priemerná veľkosť obce v roku 2004 v prihraničnom území 2 371 obyvateľov. Táto hodnota je z hľadiska ČR významne nadpriemerná. V oblasti sú najpočetnejšie zastúpené obce s počtom obyvateľov 0 - 999, ktoré predstavujú dve tretiny obcí regiónu - 66,0 % (Tabuľka č. 5: Štruktúra osídlenia podľa počtu obyvateľov, str. 69). Na Slovenskom území je priemerná veľkosť obce 2 194 obyvateľov, čo znamená, že slovenská časť je svojou hodnotou vysoko nad celoslovenským priemerom. V regióne je najviac zastúpených obcí s počtom obyvateľov 1 000 – 4 999.

Celkové osídlenie tvoria dve zložky – mestská a vidiecka. Aj keď počet vidieckych obyvateľov v porovnaní s mestskými postupne klesá, zostáva aj naďalej dôležitou súčasťou osídlenia, ktorú je potrebné zachovať a zväčšovať. K tomu je potrebné vytvárať vhodné podmienky.

V prihraničných krajoch sa, vzhľadom na výrazne rozdielny prírodný a hospodársky charakter krajiny (od nížin až po horské oblasti), vytvorili a zachovali rôzne typy vidieckeho osídlenia.

V obciach s dobrou dostupnosťou do veľkých miest sú viditeľné prírastky obyvateľstva. Vysídľovanie vidieckych oblastí je spôsobené nedostatkom pracovných príležitostí, nevhodnou dopravnou dostupnosťou, nedostatočnou občianskou

vybavenosťou a infraštruktúrou, nepriaznivou vekovou štruktúrou obyvateľstva, nižšou úrovňou vzdelanosti a zmenou životného štýlu.

Špecifickým problémom sú obce ležiace tesne pri hraniciach, kde je tento jav najviac viditeľný a ktorý sa prejavuje aj v nižšej zabezpečenosti sociálnou a zdravotnou vybavenosťou tohto územia. Dôvodom je rozdelenie Československa, ktoré malo za následok roztrhnutie existujúcich väzieb (ekonomických, sociálnych...) českých obcí na Slovensko a naopak. Od roku 1991 tieto problémy postupne narastajú a ich neriešenie môže mať za následok stále vyššie zaostávanie prihraničnej oblasti.

2.4 Ekonomická štruktúra

Ekonomika regiónu je postavená predovšetkým na reštrukturalizovaných tradičných priemyselných odvetviach, ktorých rozvoj je stimulovaný predovšetkým priamymi zahraničnými investíciami (PZI), dostupnosťou lokálnych materiálových vstupov a relatívne lacnej¹ a kvalifikovanej pracovnej sile. Medzi ďalšie faktory rozvoja vo väzbe na prílev priamych investícií patrí strategická poloha regiónu (z geografického hľadiska spája východnú a západnú Európu, cez územie prechádzajú medzinárodné dopravné koridory, ropovody a plynovody), prepojenie na svetový trh (ČR a SR sú členom OECD, WTO, EÚ a NATO), relatívne nízke náklady na prácu predovšetkým v SR (priemerná cena práce je na Slovensku v priemere o 40% nižšia ako v ČR).

Región má diverzifikovanú produkčnú štruktúru. Severná časť regiónu (Moravskosliezsky, Zlínsky, Žilinský a Trenčiansky kraj) patrí k tradičným a významným priemyselným regiónom oboch krajín. Ekonomická štruktúra Žilinského regiónu je ovplyvnená blízkosťou priemyselných zón Českej a Poľskej republiky. Ekonomická výkonnosť a efektívnosť severnej časti regiónu bola negatívne ovplyvnená konverziou priemyslu v predchádzajúcom období, predovšetkým v oblasti strojárstva. Veľká časť priemyselných kapacít bola reštrukturalizovaná. Vplyvom PZI alokovaných v regióne sú v regióne etablované dynamicky sa rozvíjajúce odvetvia automobilového priemyslu, spracovania kovov, presného strojárstva, elektrotechniky, energetiky, chemickej výroby, stavebníctva, celulózo-papierenskej výroby a textilnej výroby, ktoré v regióne rozvíjajú klastrové iniciatívy.

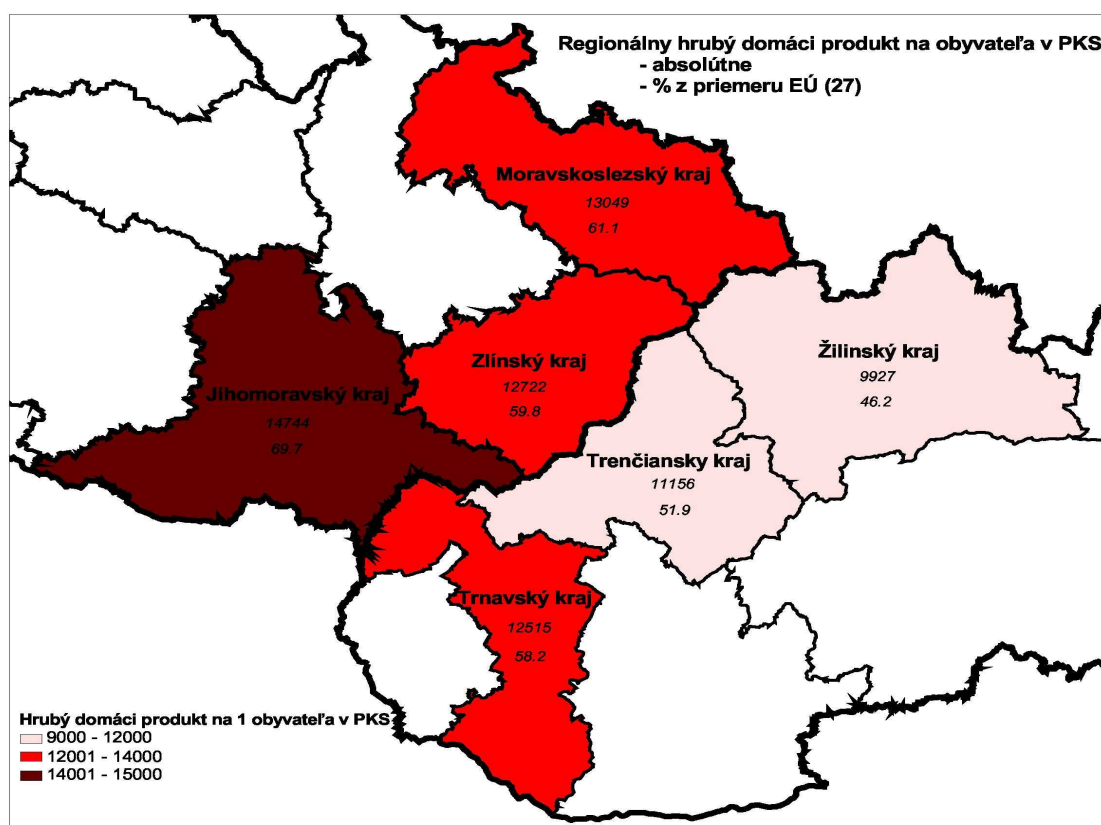
Južná časť regiónu (juh trnavského kraja, juhomoravský kraj) je charakteristická predovšetkým relatívne vysokým podielom primárneho sektora na ekonomickej výkonnosti regiónu, a to najmä na slovenskej strane hranice, kde poľnohospodárska pôda tvorí až $\frac{3}{4}$ plochy celého trnavského kraja. Význam poľnohospodárstva v ekonomike vykazuje trvalý pokles z hľadiska podielu na HDP ako aj v zamestnanosti. V rastlinnej výrobe dochádza k zmene štruktúry plodín v prospech trvalých trávnatých porastov a na úkor chmelníc, viníc a sádov na oboch stranách hranice. V živočíšnej výrobe pretrvávajú nedostatky v kŕmnej technike a ošetrovaní zvierat, čo spôsobuje nevyužívanie ich úžitkových a reprodukčných schopností. Rentabilita rastlinnej výroby sa zvyšuje (s dotáciami i bez nich), kým v živočíšnej výrobe prevládala na väčšine územia stratovosť. Tendencie vývoja technickej základne poľnohospodárstva sú výrazne poznamenané zastarávaním celkového stavu technického parku v dôsledku veľmi pomalého tempa jeho obnovy.

¹ ČR relatívne k priemeru EÚ a SR aj k priemeru ČR

Po zmenách v deväťdesiatych rokoch si aj v súčasnosti družstevné podniky zachovali dominantné postavenie v poľnohospodárstve, hoci ich podiel na celkovej výmere poľnohospodárskej pôdy klesol. V dôsledku privatizácie štátnych majetkov a poľnohospodárskych družstiev pokračovalo zvyšovanie počtu obchodných spoločností, najmä spoločností s ručením obmedzeným. Tým vzrástla aj výmera pôdy v ich obhospodarovaní. V potravinárskom priemysle a v službách prevažujú obchodné spoločnosti.

Stav HDP v rámci regiónu je zachytený v rámci Tabuľky č. 6: HDP, str. 70.

Región patrí celkovo medzi územie s podpriemernou podnikateľskou aktivitou, avšak v porovnaní jednotlivých krajov sú značné rozdiely. Zatiaľ čo Juhomoravský, Zlínsky, Trnavský a Žilinský kraj dosahujú skoro priemernú úroveň podnikania v prepočte na 1000 obyvateľov v oboch krajinách, úroveň v Moravskosliezskom a Trenčianskom kraji je značne podpriemerná. Hlavnými smermi činnosti malého a stredného podnikania v regióne sú obchod, opravy motorových vozidiel a spotrebného tovaru, činnosti v oblasti nehnuteľností a služieb pre podniky, stavebníctvo, pohostinstvo a ubytovanie, doprava, skladovanie a ostatné verejné sociálne a osobné služby.

Priemerná mesačná mzda v regiónoch na českej strane je značne vyššia než priemerná mesačná mzda v slovenských regiónoch. Regióny na českej strane dosahovali ku koncu roku 2004 priemernú mesačnú mzdu 90,1 % k priemernej mzde v ČR – priemerná mzda v regióne bola v porovnaní s celorepublikovými priemerami nižšia. Dotknuté slovenské regióny sa podieľajú priemernou mesačnou mzdou na priemerných mesačných mzdách v Slovenskej republike 91,8 % (Tabuľka č. 7: Priemerná mzda, str. 70).

2.5 Trh práce

Trh práce je sledovaný z niekoľkých hľadísk, je to najmä pracovná sila regiónu, miera zamestnanosti a miera nezamestnanosti (Tabuľka č. 8: Trh práce, str. 71), a to z hľadiska vekovej, tak aj vzdelanostnej štruktúry. Najkomplikovanejšia situácia je na severe regiónu, kde je najvyššia miera nezamestnanosti, zlá vzdelanostná štruktúra obyvateľov a nízky počet voľných a novo vytvorených pracovných miest. Do istej miery je situácia na trhu práce ovplyvnená tiež nezáujmom uchádzačov o ponúkané pracovné miesta, ktoré sú potom obsadzované zahraničnými uchádzačmi. V príležitostiach mužov a žien nájsť si zamestnanie sú veľmi malé rozdiely. Aj tak je potrebné mať na zreteli zabraňovanie vzniku všetkých foriem diskriminácie skupín obyvateľov ohrozených sociálnym vylúčením (exklúziou), kde za najrizikovejšie pokladáme ženy po materskej dovolenke, matky s deťmi a absolventov. Z národnostného hľadiska nepozorujeme v cezhraničnom regióne známky diskriminácie uplatnenia sa na trhu práce.

Nezamestnanosť

Región charakterizuje pomerne vysoká miera nezamestnanosti, ktorá v ČR prekračuje celorepublikovú úroveň predovšetkým na severe regiónu (miera registrovanej nezamestnanosti v Moravskosliezskom kraji v roku 2005 bola 15,66%). Česká strana cezhraničného regiónu patrí ku krajom ČR s najvyššou mierou nezamestnanosti. Na slovenskej strane je to naopak, kraje cezhraničného regiónu patria k regiónom s najmenšou nezamestnanosťou v rámci SR. Vo vývoji nezamestnanosti sa potvrdzuje rozdelenie regiónu na sever a juh. Na industrializovanom severe (Moravskosliezsky, Žilinský kraj) je miera nezamestnanosti vyššia (15,66%, 14,74%), ako na juhu (Juhomoravský a Trnavský kraj) kde hodnoty dosiahli 10,69% a 12,99%. Z hľadiska dĺžky evidencie nezamestnaných, prevláda podiel dlhodobo nezamestnaných (nad 6 mesiacov), ktorí tvoria viac ako polovicu všetkých evidovaných nezamestnaných na oboch stranách hranice.

Zamestnanosť

Od začiatku 90. rokov minulého storočia sa v regióne zmenila odvetvová štruktúra zamestnancov. Aj keď v ČR stále narastá počet zamestnancov v terciárnom sektore, udržiavajú si niektoré prihraničné územia stále vysokú mieru zamestnanosti v priemysle. Medzi jednotlivými krajinami sa v odvetvovej štruktúre vyskytujú významné diferencie. Slovenská časť hranice patrí ku krajom s najvyššou a rastúcou mierou ekonomickej aktivity obyvateľstva v rámci SR (Žilinský kraj k 1.1.2006 58,7%). Kraje na českej strane hranice zas patria k regiónom s najnižšou a klesajúcou mierou ekonomickej aktivity v rámci ČR (Moravskosliezsky kraj 57,6% v r.2004).

Zamestnanosť klesá v oblasti poľnohospodárstva. Dochádza tiež k presunu kvalifikovanej pracovnej sily za lepším zárobkom a k prejavom nezáujmu o ponúkané pracovné miesta v regióne, ktoré sú potom obsadzované zahraničnými uchádzačmi, najčastejšie z Ukrajiny, Slovenska a čiastočne Poľska. Najviditeľnejšie sa táto situácia prejavuje v stavebníctve, zdravotníctve a v spracovateľskom priemysle.

Slovensko patrí medzi štáty, kde sa cena pracovnej sily všeobecne považuje za jednu z najvýznamnejších komparatívnych výhod. Ukazuje sa, že z hľadiska udržania a ďalšieho rozvoja tejto výhody, kľúčovú úlohu zohráva efektívnosť a kvalita pracovnej sily. Dominantný vplyv na vývoj zamestnanosti má ekonomické prostredie, ktoré je ovplyvnené predovšetkým dynamikou hospodárskeho rastu. Toto ekonomické prostredie sa v posledných rokoch výrazne zmenilo v slovenskej časti. Počet zamestnaných ľudí v danej časti narastá v oblasti priemyslu, obchodu a služieb. Naopak pokles je evidentný v oblasti poľnohospodárstva.

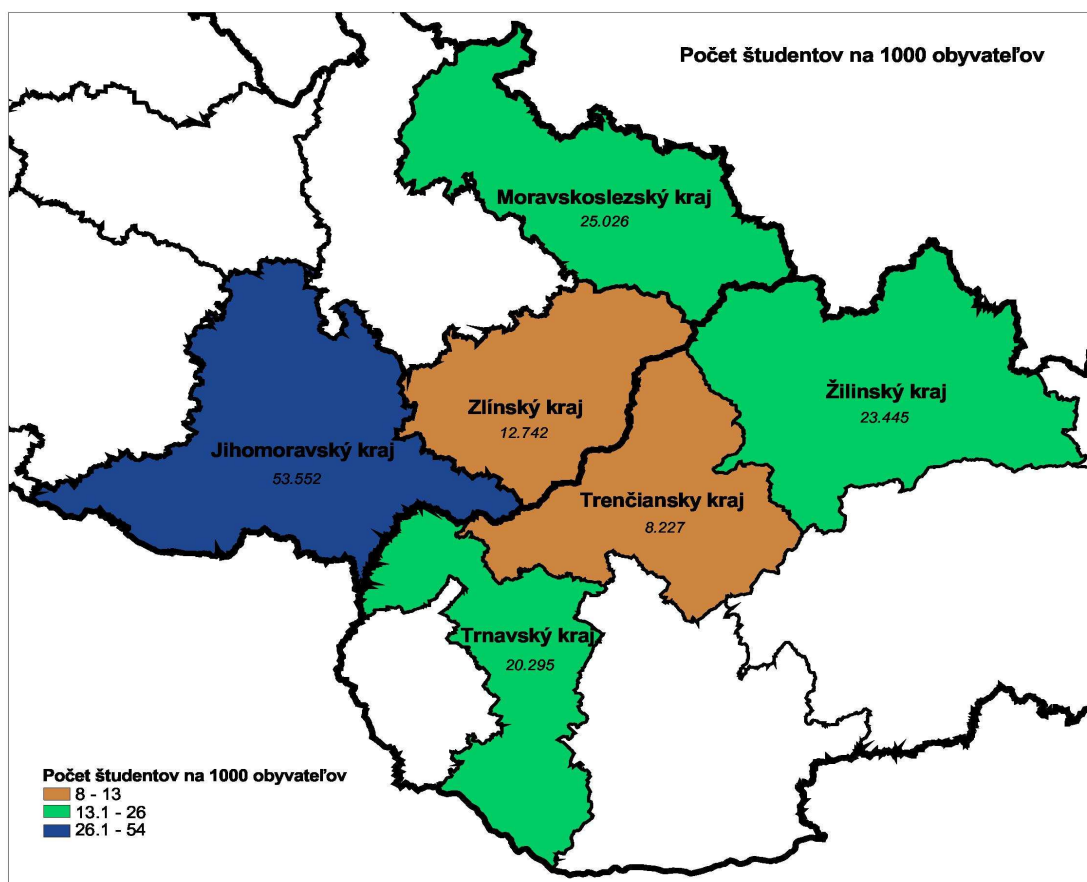
2.6 Veda, výskum a vzdelávanie

Vzdelanosť

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov regiónu je pomerne priaznivá. Za posledné obdobie (od sčítania v roku 1991) sa výrazne zlepšila a má stúpajúcu tendenciu, tzn. že klesá podiel obyvateľov bez vzdelania a so základným vzdelaním, a naopak rastie podiel vysokoškolsky vzdelaných a podiel stredoškolsky vzdelaných osôb s maturitou aj bez maturity. Na území sa nachádza množstvo významných centier vysokoškolského vzdelávania reprezentovaných univerzitami, vysokými školami a početnými detašovanými pracoviskami iných univerzít (viď. Tabuľka č. 9: Prehľad stavu vysokého školstva, str. 71). Na druhej strane je efektívnosť celého vzdelávacieho systému na oboch stranách hranice na nízkej úrovni. Školy produkujú relatívne veľké množstvo absolventov, ktorí končia na úrade práce (zdroj: Ministerstvo práce a sociálnych vecí ČR, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR). Systém vzdelávania nedokáže pripraviť dostatočné množstvo absolventov vyššieho a špecializovaného vzdelávania v kvalite a profesiách, ktoré sú požadované na trhu práce.

Vedecká a výskumná činnosť

V posledných rokoch dochádza k útlmu výskumnej činnosti najmä z dôvodov jej nákladnosti. Veľké množstvo ústavov tak svoju činnosť ukončilo, prípadne boli zlúčené, aj keď výdavky na vedu a výskum sa postupne zvyšujú. Moravskosliezsky a Juhomoravský kraj na českej strane hranice a regióny na slovenskej strane patria tradične k najvýkonnejším regiónom vo výskume a vývoji v rámci krajiny. Vo všeobecnosti možno konštatovať, že výkonnosť Vedy a Výskumu (VaV) (podiel ERDI zdroj: ŠÚ ČR a SR) a efektívnosť (SII zdroj: Eurostat) vedy, výskumu a vývoja je v oboch krajinách v porovnaní s priemerom EÚ stále na veľmi nízkej úrovni. Na základe výsledkov hodnotenia inovatívnosti (zdroj: Eurostat /Cordis, innovation scoreboard) patrí Česká republika ku krajinám, ktoré sa približujú k úrovni EÚ (ČR dosiahla 20. miesto z 25). Na Slovensku je situácia horšia, patrí ku krajinám, ktoré strácajú dynamiku (23. miesto z 25).

Porovnaním rokov 2001 a 2004 je možné pozorovať klesajúci trend v počte organizácií aj v počte pracovníkov podieľajúcich sa na vede a výskume. Počet organizácií sa znížil o 2 a počet pracovníkov klesol na 3 013.

2.7 Turizmus

Cezhraničný región má vytvorené prírodné, kultúrne, ekonomické a sociálne predpoklady pre rozvoj takmer všetkých druhov vnútrozemského turizmu. Cestovný ruch patrí dlhodobo na oboch stranách hranice k službám s prebytkovou bilanciou. Spoločným problémom vývoja cestovného ruchu patrí v oboch krajinách pokles, alebo stagnácia domácich návštevníkov, ktorú možno s menšími rozdielmi pozorovať od roku 2000 (zdroj: štatistika cestovného ruchu v ČR - <http://www.czechtourism.cz/>, v SR - <http://www.economy.gov.sk/index/go.php?id=57>). Táto tendencia je výraznejšia hlavne v slovenskej časti regiónu. Pozitívny trend mierneho rastu počtu domácich a zahraničných návštevníkov je od roku 2002 (posledné dáta za 2005) zaznamenaný iba v turisticky najvýkonnejšom regióne ČR, Juhomoravskom kraji (oproti 2002 sa počet zahraničných návštevníkov/rok zvýšil o 85 500, domácich o viac ako 75 tisíc) a v SR v Žilinskom kraji (proti 2001 sa priemerný počet zvýšil o 84 101 návštevníkov/rok).

Na území je množstvo kultúrnych a historických pamiatok celoštátneho aj medzinárodného významu a koná sa tu množstvo významných tradičných kultúrnych a športových akcií. Spoločnou základňou pre rozvoj turizmu sú stredom územia vedúce paralelné turistické prúdy v smere sever – juh, pričom hraničné pohorie vnútorného karpatského oblúka (Bílé - Biele Karpaty, Javorníky a Beskydy) medzi nimi tvorí predel, ale zároveň aj spoločné turistické a rekreačné ciele. Dôsledkom toho, že sa územím v povodí riek Moravy a Odry tiahne hlavná sídelná a dopravná os regiónu, je toto územie cieľom víkendovej rekreácie obyvateľov z väčších miest a miestom pre rozvoj cestovného ruchu.

Najčastejšími zahraničnými návštevníkmi na oboch stranách hraníc regiónu sú hlavne turisti zo susednej krajiny, tzn. že sa zvyšuje podiel slovenských a českých turistov v prihraničnom území. Ročne prechádzajú či navštevujú región desiatky tisícov zahraničných návštevníkov, ale efekt, vyjadrený napríklad tržbami z pobytov, je zatiaľ veľmi malý. Veľký rozvoj zaznamenáva cykloturistika. V porovnaní s ostatnými regiónmi má cezhraničný región určitý náskok v budovaní značenia cyklotrás (najmä množstvo, dĺžka a ich prepojenie so susedným Poľskom a Rakúskom). Spoločným problémom vývoja cestovného ruchu je v oboch krajinách pokles, alebo stagnácia domácich návštevníkov. Tento trend možno s menšími rozdielmi pozorovať od roku 2000. Táto tendencia je výraznejšia hlavne v slovenskej časti regiónu. Pozitívny trend mierneho rastu počtu domácich a zahraničných návštevníkov je od roku 2002 zaznamenaný iba v turisticky najvýkonnejšom regióne ČR, v Juhomoravskom kraji a v SR v Žilinskom kraji.

Dlhodobým a nezlepšujúcim sa problémom ani v turisticky najvýkonnejších regiónoch cieľového regiónu je nízka efektívnosť služieb cestovného ruchu, predovšetkým využitie stálych lôžok v regióne. Ani v regiónoch Juhomoravského a Žilinského kraja nedosahuje ani 28%. (MSK-22,3%, ZLK-30,5, JMK-26,0% v roku 2005), (ZAK-28%, TTK-30,3%, TNK-32,0%). Problém nedostatočného využitia potenciálu rozvoja cestovného ruchu v celom cieľovom regióne nespočíva v nedostatočnom počte ubytovacích zariadení, ale predovšetkým v ich kvalite, kvalite základnej a sprievodnej turistickej infraštruktúry, nedostatočná kvalita a marketing služieb cestovného ruchu. Na území regiónu chýbajú hotely päťhviezdičkovej kategórie. Iba jeden je v Moravskosliezskom kraji. Hotely vyššej kategórie sú zastúpené v menšej miere v najväčších mestách regiónu. V regióne sú zastúpené hotely nižších kategórií a penzióny, turistické ubytovne, kempy. Aj keď úroveň ich ponuky aj vybavenia postupne stúpa, je stále pre rozvoj cestovného ruchu v regióne nedostačujúca (tiež vzhľadom na lôžkovú kapacitu). Údaje týkajúce sa vybavenosti územia turistickými zariadeniami vrátane počtu lôžok sú uvedené v tabuľke 12: Počet zariadení a počet lôžok podľa turistických oblastí, str. 73.

2.8 Kultúrny potenciál

V regióne je vybudovaná sieť kultúrnych pamiatok, pamiatkovo chránených historických sídiel a kultúrnych inštitúcií. Sú tu zastúpené múzeá a galérie, existuje sieť knižníc, divadiel a kín (Tabuľka č. 13: Počty kultúrnych zariadení, str. 73) V regióne sa koná množstvo folklórnych a ľudových podujatí. Na českej strane medzi najvýznamnejšie patria Medzinárodný folklórny festival v Strážnici, Jazda kráľov vo Vlčnově, a na slovenskej strane Folklórny festival na Myjave, vo Východnej, na Heľpe, Festival ľudovej hudby v Habovke. Medzi ďalšie populárne podujatia patria

fašiangy, vinobrania, hody, ľudové slávnosti a pod. Za pozitívum treba považovať iniciatívu malých sídel, ktoré si uchovávajú svoje tradície.

Kultúrny potenciál je k podpore regionálneho rozvoja využívaný zatiaľ len veľmi sporadicky. Je sústredený prevažne do veľkých miest a v menších destináciách dochádza k jeho stagnácii až k poklesu. V celom regióne na oboch stranách hranice prevláda trend kontinuálneho poklesu výkonnosti verejných kultúrnych zariadení. Na základe štatistických zistení pozorujeme trend poklesu počtu kultúrnych akcií a ich návštevníkov na oboch stranách hranice regiónu.

2.9 Životné prostredie

Slovensko-české prihraničné územie leží na styku biogeografickej provincie stredoeurópskych listnatých lesov a panónskej provincie. Táto poloha podmieňuje rôznorodosť pomerne zachovalých ekosystémov, ktoré sa odrážajú v rozsahu chránených území. Veľké plochy, so značnou prírodnou a kultúrnou hodnotou, sú chránené niekoľkými stupňovými systémami (Tabuľka č. 15: Zoznam národných parkov v regióne, str. 74 a Tabuľka č. 16: Zoznam CHKO v regióne, str. 75). Región je zapojený do sústavy NATURA 2000. Za koordináciu v tejto oblasti zodpovedajú príslušné Správy chránených krajinných oblastí. V súčasnosti je dokončené mapovanie a zoznamy vhodných lokalít k zaradeniu do sústavy NATURA 2000.

Od začiatku 90. rokov minulého storočia sa v regióne prejavuje klesajúci trend v úrovni znečistenia ovzdušia, vychádzajúceho najmä z veľkých stacionárnych zdrojov. Najväčšia produkcia emisií je v Moravskosliezskom kraji, v oblasti Považia a Hornej Nitry.

Významným problémom je aj čistota povrchových tokov, a to aj napriek tomu, že sa kvalita vody v priebehu posledného desaťročia výrazne zlepšila, obzvlášť na hlavných tokoch (Morava, Odra a Váh), kde došlo ku zníženiu z V. stupňa znečistenia (veľmi silne znečistená voda) na stupeň III. (znečistená voda). Takmer vo všetkých ukazovateľoch s výnimkou biologických a mikrobiologických sa kvalita povrchových vôd dostala do II. – III. triedy čistoty. Najmä toky s menším prietokom vody sú aj naďalej silne až veľmi silne znečistené. Úroveň čistenia vôd je stále nepostačujúca, hlavne v prípade bodových zdrojov a je preto nutné zintenzívniť budovanie príslušnej infraštruktúry aj na úrovni sídiel.

Problémom je aj neustále zvyšovanie počtu zatopených oblastí súvisiacich s nadmernými zrážkami a nedostatočnou protipovodňovou ochranou na riekach Dyje, Morava a Váh. Povodne sú sprievodným javom extrémnych odtokových pomerov, vyplývajúcich z vývoja a časového rozdelenia mimoriadnych zrážok i teplôt na prevažnej časti povodia. V posledných rokoch sa povodne opakujú každoročne, dokonca aj niekoľkokrát do roka. Pre eliminovanie rizika vzniku škôd spôsobených povodňami je mimoriadne dôležité v týchto ohrozených územiach zlepšiť preventívne povodňové stratégie štátnych a samosprávnych inštitúcií, zabezpečiť šírenie užitočných informácií medzi obyvateľov a podporiť opatrenia umožňujúce realizáciu včasných a efektívnych povodňových zabezpečovacích a záchranných prác. Extrémne veľké vody sú ovplyvniteľné len vo veľmi obmedzenom rozsahu. Podstatným je navrátenie prirodzenej schopnosti akumulácie vody revitalizáciou povodí.

V súlade s trendmi oboch republík sa prejavuje mierny pokles produkcie odpadov v regióne, ale objem komunálneho odpadu mierne rastie. Z výsledkov analýzy využívania komunálneho odpadu je jasné, že väčšina tohto typu odpadu

je eliminovaná na skládkach v súlade s legislatívou. Veľkým problémom zostáva sanácia starých neriadených skládok a environmentálnych záťaží². V nadchádzajúcom období je ďalej nutné harmonizovať postupy s EÚ. Jedná sa najmä o zavádzanie maloodpadových technológií, recyklácie odpadov a spaľovanie odpadov.

Pre znižovanie a predchádzanie dôsledkov prírodných ako aj civilizačných rizík a dôsledkom nepredvídaných udalostí je žiaduce podporovať spoločnú spoluprácu kompetentných inštitúcií pri budovaní a rozvoji integrovaného environmentálneho manažmentu, cezhraničnej environmentálnej infraštruktúry, environmentálneho vzdelávania a výchovy a v neposlednom rade i spoluprácu pri budovaní spoločného záchranného systému. Ekonomiky na oboch stranách cezhraničného regiónu sú vysoko energeticky náročné. Tento fakt zdôrazňuje potrebu zvyšovania podielu energetickej dodávky z obnoviteľných zdrojov. Podiel obnoviteľných zdrojov je na slovenskej strane hranice vyšší ako na českej strane, a to predovšetkým v dôsledku vyššieho podielu energie z vody. Vo využívaní ostatných obnoviteľných zdrojoch ako je najmä biomasa, komunálny a priemyselný odpad, vietor a slnečná energia slovenská časť hranice za českou výrazne zaostáva.³

2.10 Doprava a technická infraštruktúra

Doprava

V prihraničnom regióne sa nachádzajú významné dopravno-gravitačné a sídelné uzly, ktoré majú v oboch krajinách medzinárodný a celoštátny význam. Sú súčasne aj najvýznamnejšími sídelnými aglomeráciami celoštátneho až medzinárodného významu v oboch krajinách. Sú tvorené okolo miest Brno, Ostrava, Trenčín, Žilina a Trnava.

Na severojužnom prepojení sú na oboch stranách hranice nosné medzinárodné transeurópske koridory, zaradené do siete TEN. Jedná sa o koridor v smere Brno – Břeclav – Ostrava – Katovice na českej strane. Na slovenskej strane je to koridor Bratislava – Trnava – Trenčín – Žilina – Katovice. V rámci tohto koridoru sú budované diaľničné ťahy a výkonné železničné trasy.

Celý región má dôležitú tranzitnú funkciu. Kostru dopravného systému na českej strane tvoria diaľnice D1, D2, D47 a rýchlostná komunikácia R52. Na slovenskej strane kostru systému tvoria diaľnice D2 (pokračovanie diaľnice D2 z ČR) a D1 (Tabuľka č. 17: Dĺžka ciest a diaľnic v km, str. 76). Na mnohých úsekoch sú v súčasnosti budované a dokončované nové úseky diaľnic a rýchlostných komunikácií.

Hlavný smer priečného prepojenia medzi slovenskou a českou časťou prihraničného regiónu je tvorený súčasnými a navrhovanými výkonnými komunikačnými prepojeniami, ktoré sú súčasne i trasami s medzinárodným významom.

² starou environmentálnou záťažou sa chápe taký antropogénny zásah do prostredia, ktorý vznikol v minulosti a pretrváva dodnes, pričom zdroj znečistenia môže byť odstránený, alebo je stále aktívny. Do starých environmentálnych záťaží sa zahrňujú: staré skládky odpadov, staré banské diela, haldy, odkaliská, iné objekty banskej a opravárenskej činnosti, územia znečistené armádnou činnosťou, areály podnikov a priemyselné odpady, biologické odpady, hnojiská a poľnohospodárske dvory, chemické odpady, ťažké kovy, ropné látky a iné zdroje znečistenia podzemnej a povrchovej vody, pôdy, horninového prostredia a ovzdušia.

³ zdroj EUROSTAT, v roku 2004 - veterná energia: ČR 10 GWh, SR 0,6 GWh, biomasa: ČR 55 433, SR 1 449 TOE, bioplyn: ČR 21 033 TOE, SR 247 TOE, geotermálna energia: ČR 0 TOE, SR 195 TOE, drevo a odpad: ČR 1 101 TOE, SR 0 TOE

Najvýznamnejšie cestné a železničné prepojenia sú v smere Bratislava – Břeclav – Brno, Žilina – Ostrava. Ďalšie významné cestné prepojenia sú v smere Trenčín – Drietoma – Starý Hrozenkov, Púchov – Lyský priesmyk – Horní Lideč a Bytča – Makov – Rožnov pod Radhoštěm.

V regióne nie je príliš rozvinutá lodná doprava v zmysle prepravy nákladov a tovarov. Bolo navrhnuté vybudovanie vnútrozemskej medzinárodnej vodnej cesty na Morave s prepojením na Labe a na Váhu s napojením na Dunaj. Rieka Váh tvorí podľa dohody AGN národnú vodnú cestu E81 medzinárodného významu triedy Va, resp. Vb. Jej využitie je zatiaľ v dolnej časti (I. etapa). Región má však veľký potenciál pre rozvoj turistickej vodnej dopravy. Vodné cesty, ktoré existujú (Bašov kanál na Morave, rieka Dunaj), sú intenzívne využívané pre účely turizmu, rovnako ako už spomínané cyklotrasy. Ich ďalší rozvoj prispeje k posilneniu významu turizmu v regióne.

Hraničné priechody

V regióne je 30 cestných a 14 železničných colných hraničných priechodov. Najvýznamnejším hraničným uzlom Slovenskej republiky s Českou republikou je diaľničný prechod Břeclav – Kúty, doplnený o prechod Lanžhot – Brodské, ktorý má funkciu uzla cestného a železničný uzol Břeclav – Lanžhot – Brodské – Kúty. Na slovensko-českej hranici existuje 25 štandardných hraničných priechodov, z toho 15 cestných, 7 železničných a 3 riečne. Všetky sú určené pre občanov všetkých štátov sveta a sú otvorené nepretržite. Prechádzanie štátnej hranice občanmi Slovenskej republiky a Českej republiky pešo alebo na bicykli, na bežkách a pod. upravuje Zmluva medzi SR a ČR, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva medzi SR a ČR o úprave režimu a o spolupráci na spoločných štátnych hraniciach podpísaná 18. augusta 1997 v Prahe, podľa ktorej môžu štátni príslušníci oboch strán prekročiť zelenú hranicu kdekoľvek za predpokladu, že majú pri sebe platný cestovný doklad. Na základe tejto zmluvy bolo uľahčené prekračovanie štátnej hranice mimo hraničných priechodov občanom zmluvných strán za účelom využívania nehnuteľností a obhospodarovania lesných, poľnohospodárskych a iných pozemkov, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti štátnej hranice na území druhej zmluvnej strany. (Tabuľka č. 18: Počty hraničných prechodov v jednotlivých krajoch, str. 76).

Technická infraštruktúra

Územie je dostatočne vybavené technickou infraštruktúrou. Región je plne zásobovaný elektrickou energiou a zvyšuje sa aj miera plynofikácie územia. Rozdiely vo vybavenosti je možno pozorovať hlavne v podiele napojenia obyvateľstva na verejnú kanalizáciu a verejné vodovody. Podiel obyvateľov zásobovaných pitnou vodou z verejných vodovodov a podiel napojenia obyvateľstva na verejnú kanalizáciu je v českej časti regiónu vyšší než v slovenskej časti. Veľmi nepriaznivá situácia je v Žilinskom kraji, kde úroveň nedosahuje ani celoštátny priemer SR 47,2 % napojenia obyvateľov na verejnú kanalizáciu. Obdobná situácia je aj v oblasti čistenia odpadových vôd v ČOV.

V sledovanej oblasti je zásobovanie teplom centrálnne zabezpečované iba vo väčších aglomeráciách. V odľahlých horských oblastiach a ďalších oblastiach s nízkou hustotou obyvateľstva sa perspektívne otvára priestor pre intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a alternatívnych energetických zdrojov.

2.11 Informačné a komunikačné technológie

Základná telekomunikačná sieť je na území regiónu vybudovaná a prebieha proces jej skvalitňovania. Telekomunikácie zaznamenali v poslednom desaťročí veľký rozvoj, najmä vďaka plošnému zavádzaniu mobilných telefónnych systémov. Zvyšuje sa tiež podiel prenosu dát a informácií cez pevné telefónne linky aj mobilných operátorov. Najmä v horských oblastiach a oblastiach chránených území pretrvávajú problémy s pokrytím televízneho, dátového a mobilného signálu. Jedným z nevyhnutných predpokladov pre budovanie spoločného záchranného systému v prihraničnej oblasti je zabezpečenie podmienok umožňujúcich rádiové spojenie záchranných zložiek, ktoré v súčasnosti absentuje a tým výrazne sťažuje vykonávanie spoločných záchranných operácií.

Vybavenosť územia pevnou telefónnou linkou a káblovou televíziou je mimo Moravskosliezsky kraj nadpriemerná. Vybavenosť osobným počítačom a jeho využitie jednotlivcami a pripojenie na internet je v celej českej časti pod republikovým priemerom, naopak v slovenskej časti je vybavenosť domácností PC a internetom vyrovnaná priemerná s výnimkou Trenčianskeho kraja, ktorý je nad priemer. V súčasnosti sa najviac využíva pripojenie na internet prostredníctvom pevnej telefónnej linky.

Z hľadiska hodnotenia stavu informatizácie je dôležitá úroveň penetrácie (hustota pripojenia) vysokorýchlostného internetu v domácnostiach. Táto je na oboch stranách hranice veľmi nízka v porovnaní s priemerom EÚ. Výrazne horšia situácia je v SR, kde v roku 2005 bolo inštalovaných 2,5 vysokorýchlostných prípojok na 100 obyvateľov. V ČR bolo v roku 2005 inštalovaných 6,4 prípojok (zdroj: OECD: STAN Db). Všeobecným problémom cieľového regiónu na oboch stranách hranice je chýbajúce pokrytie predovšetkým v sídlach s menšou hustotou obyvateľstva, ktoré sú pre väčšinu komerčných prevádzkovateľov vysokorýchlostného pripojenia stratové. V týchto oblastiach, v ktorých trh zlyháva, je intervenovanie verejných zdrojov nevyhnutné. Z hľadiska efektívnosti informatizácie je dôležité, že ani jedna krajina nedosahuje v úrovni on-line dostupnosti základných služieb e-Governmentu ani priemernú úroveň EÚ-15. Kým v SR bola dostupnosť v roku 2004 15% v ČR to bolo 30% (zdroj: Eurostat, 2006). Z hľadiska výkonnosti Informačno - komunikačných technológií (IKT) v podnikových procesoch možno vo všeobecnosti (na úrovni NUTS I) konštatovať, že kým ČR patrí v oblasti inklúzie IKT do podnikových procesov do skupiny 7 najvýkonnejších krajín EÚ (s podielom obratu cez internet vo výške 3,3 % v roku 2005, zdroj: Eurostat), tak SR patrí medzi najslabšie krajiny EÚ (podiel obratu cez internet v podnikoch s viac ako 10 zamestnancami nedosahuje ani 1 %). Dôvodom nízkej penetrácie a úrovne inklúzie IKT do pracovného a bežného života na oboch stranách hranice predovšetkým na slovenskej strane, je nedostatok dostupného užitočného digitálneho obsahu v slovenskom alebo českom jazyku, za ktorý by boli používatelia ochotní platiť. Menej podstatným dôvodom je relatívne vysoká cena za IKT a ich prevádzku vzhľadom na príjmy domácností, a to predovšetkým v slovenskej časti cieľového regiónu.

2.12 SWOT analýza slovensko-českého prihraničného územia

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky
Charakteristika územia	<ul style="list-style-type: none"> • bohatá morfológická rozmanitosť a členitosť krajinskej štruktúry prihraničného regiónu 	<ul style="list-style-type: none"> • relatívne vysoký podiel územia so štruktúrou znemožňujúcou rozvoj aktivít generujúcich hospodársky rast regiónu (nízko obývané a neobývané oblasti)
Demografia	<ul style="list-style-type: none"> • nadpriemerný podiel obyvateľstva v predproduktívnom veku v severnej časti slovenského regiónu • celkovo relatívne priaznivá veková štruktúra 	<ul style="list-style-type: none"> • postupné starnutie obyvateľstva najmä vo vidieckych oblastiach • záporné migračné saldo ekonomicky slabých subregiónov
Osídlenie	<ul style="list-style-type: none"> • polycentrický systém osídlenia na oboch stranách hranice a existencia prirodzených pólov ekonomického rastu nadregionálneho charakteru • rozmanitosť vidieckej krajiny a vidieckej sídelnej štruktúry • relatívne kvalitný bytový fond na vidieku 	<ul style="list-style-type: none"> • vysídľovanie a zhoršujúca sa veková štruktúra vidieckych obcí v okrajových častiach regiónu • marginalizácia (rast nezamestnanosti, chudoby, vysídľovanie, ...) v niektorých predovšetkým vidieckych územiach (hlavne na úrovni LAU2) • nedostatočná štandardizácia procesov strategického plánovania rozvoja regiónov od úrovne LAU2 po úroveň NUTS II. • oblasti so zhoršenou dostupnosťou sociálnej a zdravotnej vybavenosti
Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> • silná tradícia priemyselnej výroby v severnej časti regiónu, a poľnohospodárstva a remesiel v južnej časti regiónu • prílev PZI do cieľového regiónu, do tradičných, ale aj hight-tech odvetví priemyslu a služieb 	<ul style="list-style-type: none"> • nepriaznivá ekonomická štruktúra daná historickým vývojom - silná koncentrácia útlmových priemyselných odvetví • nedokončená reštrukturalizácia tradičných odvetví • nízka výkonnosť odvetví s vysokou pridanou hodnotou predovšetkým na Slovenskej strane hranice • málo rozvinuté služby pre podporu malého a stredného podnikania (MSP) • úpadok tradičných remeselných výrob

<p>Trh práce</p>	<ul style="list-style-type: none"> • územie s technicky kvalifikovanou pracovnou silou • vysoký podiel relatívne kvalifikovanej pracovnej sily (podiel obyvateľstva s vyšším ako stredným vzdelaním), • relatívne vysoká miera zamestnanosti a jej rast na slovenskej strane hranice • relatívne nízka miera nezamestnanosti na slovenskej strane regiónu (nezamestnanosť absolventov) 	<ul style="list-style-type: none"> • relatívne vysoká miera nezamestnanosti na českej strane prihraničného regiónu, predovšetkým v MSK (15,7 % k 31.12) • relatívne nízka a klesajúca miera zamestnanosti na českej strane hranice • relatívne vysoký podiel absolventov na evidovanom počte nezamestnaných (od 14 – 17 %)
-------------------------	--	---

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky
Veda, výskum, vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> vysoký objem alokovaných PZI do príbuzných technologických odvetví na oboch stranách hranice v regióne sa nachádzajú tradičné centrá vzdelávania, výskumu a vývoja 	<ul style="list-style-type: none"> zrušenie značnej časti výskumných ústavov nedostatočná materiálna a IT vybavenosť vzdelávacích inštitúcií nedostatočná prepojenosť na sféru podnikov nízka výkonnosť VaV a efektívnosť VaV v regióne, najmä na slovenskej strane hranice nízka účinnosť systému vyššieho a špecializovaného vzdelávania pre potreby znalostnej spoločnosti
Doprava	<ul style="list-style-type: none"> významné tranzitné funkcie v medzinárodnej doprave poloha vo významnom európskom dopravnom koridore sever - juh 	<ul style="list-style-type: none"> nedostatočná dostupnosť cezhraničných sídiel a aktivít nachádzajúcich sa mimo hlavných dopravných koridorov neexistujúca, alebo nekvalitná cezhraničná dopravná infraštruktúra
Technická infraštruktúra	<ul style="list-style-type: none"> dostatočné pokrytie územia rozvodnými sieťami elektrickej energie a plynu 	<ul style="list-style-type: none"> relatívne značný podiel obcí bez vybudovanej kanalizácie a ČOV, najmä v horských oblastiach a v oblastiach s nízkou hustotou obyvateľstva zaostávajúca technická infraštruktúra a vybavenosť na vidieku
Informačná a komunikačná technológia	<ul style="list-style-type: none"> postupná informatizácia verejnej správy postupné zvyšovanie rozširovanie širokopásmového internetu alokované významné PZI v sektore IKT a ich významný podiel na zamestnanosti a pridanej hodnote 	<ul style="list-style-type: none"> nedostupné kvalitné verejné elektronické služby v českom a slovenskom jazyku nedostupnosť kvalitných e-služieb pre cezhraničný región nedostatočné využívanie širokopásmového internetu hlavne vo vidieckych sídlach nerozvinuté IKT služby a siete nízka kompletnosť vybraných skupín používateľov IKT

Oblasť	Silné stránky	Slabé stránky
Životné prostredie	<ul style="list-style-type: none"> • relatívne vysoké zastúpenie druhovo bohatších lesných porastov odolnejších voči pôsobeniu negatívnych vplyvov • nadpriemerná kvalita životného prostredia v pohraničnom podhorskom a horskom pásme • vysoký podiel veľkoplošne chráneného územia 	<ul style="list-style-type: none"> • prítomnosť veľkých znečisťovateľov ŽP • značný výskyt starých ekologických záťaží • nízka úroveň plánovacej a projektovej pripravenosti • nedostatočná protipovodňová ochrana sídiel • územia prekračujúce limity imisí na severe českej časti regiónu • zvýšená kontaminácia pôdy vplyvom poľnohospodárskej činnosti najmä na juhu regiónu • prítomnosť trvalého znečistenia predovšetkým na severnej českej strane regiónu • kontaminácia pôd a podzemných vôd; nárast znečistenia z mobilných zdrojov znečistenia v oblastiach dopravných koridorov • znečisťovanie ovzdušia v miestach s vysokou intenzitou dopravy (Ostravsko, hraničné priechody)
Kultúrne dedičstvo a tradície	<ul style="list-style-type: none"> • región bohatý na historické objekty a zachovalé prvky ľudovej architektúry • veľká rozmanitosť zachovalých a obnovovaných ľudových zvykov a tradícií • dostupnosť infraštruktúry kultúry 	<ul style="list-style-type: none"> • klesajúci počet kultúrnych akcií a ich návštevníkov • zanedbávanie obnovy historických objektov a kultúrnych zariadení
Turizmus	<ul style="list-style-type: none"> • dostupná a pestrá ponuka turistických atraktivít (kultúrne, prírodné a športové atrakcie) • dobré možnosti vidieckej turistiky vo väzbe na regionálne špecifické atraktivity (vinárstvo, folklór...) • veľké množstvo značených turistických tras a cyklotrás • rozvinuté kúpeľníctvo 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná ponuka atraktívnych produktov CR • nedostatočná vybavenosť územia rozvinutou turistickou infraštruktúrou a službami • prakticky neexistujúca regionálna štruktúra turizmu • výrazná sezónnosť turizmu • malý podiel zamestnanosti v turizme • nedostatočná priechodnosť ČR - SR hranice v turisticky exponovaných územiach

Oblasť	Príležitosti	Ohrozenia
Charakteristika územia	<ul style="list-style-type: none"> atraktívne územie pre zahraničných investorov prihraničný charakter regiónu umožňuje efektívnu spoluprácu vo výrobní oblasti, rozvoj infraštruktúry, ochrany životného prostredia, kultúrno-vzdelávacej činnosti a predovšetkým turizmu 	<ul style="list-style-type: none"> prehlbujúca sa marginalizácia niektorých častí územia regiónu
Demografia	<ul style="list-style-type: none"> pozitívna migrácia obyvateľov v produktívnom a predproduktívnom veku do vidieckych sídiel, nachádzajúcich sa v prímestských aglomeráciách 	<ul style="list-style-type: none"> záporná migrácia, starnutie obyvateľstva v ekonomicky slabých regiónoch
Osídlenie	<ul style="list-style-type: none"> rozvinutá sieť stredne veľkých miest zachované rôzne typy vidieckeho osídlenia 	<ul style="list-style-type: none"> vznik "hnedých území"(brown fields) vznik neobhospodarovaných plôch a opustených budov
Ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> prílev PZI do odvetví s vysokou pridanou hodnotou, náročných na technológie a kvalitnú pracovnú silu rozvoj regionálnych a cezhraničných klastrov v odvetviach priemyslu a služieb 	<ul style="list-style-type: none"> odchod investorov, ktorí využívali komparatívnu výhodu nižších nákladov na prácu predovšetkým v SR nedostatočná dostupnosť kvalitnej verejnej infraštruktúry, kvalitnej pracovnej sily podnikateľského prostredia pre zahraničných investorov využívajúcich komparatívnu výhodu nižších nákladov na inováciu
Trh práce	<ul style="list-style-type: none"> prílev PZI rozvoj služieb v materiállovej obsluhu a cestovnom ruchu integrácia cezhraničného trhu práce zníži nezamestnanosť v SR dostupnosť infraštruktúry všetkých stupňov vzdelávania 	<ul style="list-style-type: none"> integrácia cezhraničného trhu práce zvýši nezamestnanosť v ČR zvyšovanie, resp. Stagnácia nezamestnanosti vo vidieckych sídlach, nachádzajúcich sa mimo pólov rastu
Veda, výskum, vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> rozvoj inovatívnych priemyselných klastrov regionálneho a cezhraničného charakteru vytvárajúcich dopyt po VaV existujúca infraštruktúra VaV 	<ul style="list-style-type: none"> odliv absolventov terciárneho vzdelávania a tým oslabovanie intelektuálnej základne územia zanedbanie systému celoživotného vzdelávania pokračujúca stagnácia vývojových a inovačných aktivít v podnikovom výskume a nedostatočná podpora VaV
Doprava	<ul style="list-style-type: none"> dobudovanie a napojenie hlavných dopravných koridorov dobudovanie cyklotrás, chodníkov a vodných ciest 	<ul style="list-style-type: none"> zaostávanie v budovaní a napájaní regiónu na nadradené siete rušenie prevádzky na regionálnych železničných tratiach a útlm regionálnej hromadnej dopravy

Oblasť	Príležitosti	Ohrozenia
Technická infraštruktúra	<ul style="list-style-type: none"> • zásoby minerálnych vôd, ktoré sú minimálne využívané • hustá vzájomne prepojená energetická sieť 	<ul style="list-style-type: none"> • starnutie a slabá údržba sietí technickej infraštruktúry • slabý rozvoj odkanalizovania a čistenia odpadových vôd • enormný rast cien energie
Informačná a komunikačná technológia	<ul style="list-style-type: none"> • pokračujúca informatizácia v rámci národných politík na oboch stranách hranice 	<ul style="list-style-type: none"> • neliberalizovaný telekomunikačný trh (SR) • nedostatočná kompetencia používateľov IKT • nízky stupeň spolupráce nekoordinovane vznikajúcich verejných informačných služieb (IS)
Životné prostredie	<ul style="list-style-type: none"> • komplexná cezhraničná revitalizácia krajiny • spoločné riešenie environmentálnych problémov a katastrof • zvýšenie podielu alternatívnych a obnoviteľných zdrojov energie • rozvoj verejnej dopravy • využívanie alternatívnych pohonov v mestskej hromadnej doprave a komunálnej doprave 	<ul style="list-style-type: none"> • negatívny vývoj ekologického povedomia obyvateľstva • nedoriešené protipovodňové opatrenia • neriešenie starých ekologických záťaží • zvyšovanie environmentálnej záťaže vplyvom zvyšovania dopravnej dostupnosti územia
Kultúrne dedičstvo a tradície	<ul style="list-style-type: none"> • blízkosť a vzájomné dopĺňanie kultúrnych tradícií a hodnôt na oboch stranách prihraničného regiónu • jazyková blízkosť 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná podpora obnovy kultúrnych hodnôt regiónu • nedostatočná podpora kultúrneho povedomia obyvateľov • pokračujúce poškodzovanie vzhľadom vidieckej zástavby, vrátane stavebných pamiatok
Turizmus	<ul style="list-style-type: none"> • rast dopytu po turizme • vytváranie spoločných produktov a marketingu cezhraničného regiónu ako jednej destinácie 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatočná koordinácia subjektov cestovného ruchu

2.13 Popis disparít a faktorov rozvoja slovensko-českého prihraničného územia

Kód disparity	Popis disparity	Faktor rozvoja	Kód zasiahnutej disparity
1	Nízka ekonomická výkonnosť (HDP/obyv. v PKS) v severnej časti regiónu (ZA, MS)	Integrácia procesov, tvorba a zdieľanie poznatkov prostredníctvom rozvoja cezhraničných kooperačných sietí	(2, 4, 6, 7, 8)
2	Nedostupná alebo nekvalitná cezhraničná infraštruktúra v doprave, životnom prostredí, turizme	Investície do zvýšenia dostupnosti a zvýšenia kvality cezhraničnej infraštruktúry dopravy, životného prostredia, turizmu a ostatných verejných služieb, IKT	(2, 4, 5, 6, 7, 8)
3	Neukončená reštrukturalizácia tradičných priemyselných odvetví a pomalý rozvoj inovatívnych odvetví výroby a služieb s potenciálom cezhraničnej spolupráce	Tvorba nových produktov a zlepšovanie marketingu CR	(3, 4, 5, 6, 8)
4	Pokles výkonnosti služieb v oblasti turizmu a kultúry	Zvyšovanie atraktívnosti územia pre obyvateľov a investorov prostredníctvom podpory vytvárania nových pracovných miest a zvyšovania dostupnosti kvalitnej cezhraničnej verejnej infraštruktúry	(1)
5	Záporné migračné saldo v zaostávajúcich regiónoch (na úrovni LAU2- obce)	Rozvoj regionálnych a cezhraničných priemyselných klastrov Zvyšovanie atraktívnosti územia pre PZI	(1, 4)
6	Relatívne vysoká nezamestnanosť a nízky rast zamestnanosti hlavne v severnej časti regiónu	Tvorba a sprístupňovanie cezhraničného digitálneho obsahu v českom a slovenskom jazyku, zavádzanie cezhraničných e-služieb	(1,3, 4, 6, 7, 8)
7	Nízka kvalita disponibilnej pracovnej sily (mobilita, vzdelanie, zručnosti, kreativita, ...)		
8	Nedostupný kvalitný digitálny cezhraničný obsah v slovenskom, alebo českom jazyku a nedostupné cezhraničné e-služby		

Poznámka: Kód zasiahnutej disparity popisuje číslo disparity (stĺpec 1), ktorá sa prostredníctvom intervencií do faktora rozvoja (stĺpec 3) bude eliminovať

3 Zoznam oprávnených regiónov na úrovni NUTS III

3.1 Zoznam a mapové znázornenie územia

Pre Cieľ Európska teritoriálna spolupráca v slovensko-českom pohraničí sú za oblasti pre podporu považované oblasti na administratívnej úrovni NUTS III pozdĺž hranice.

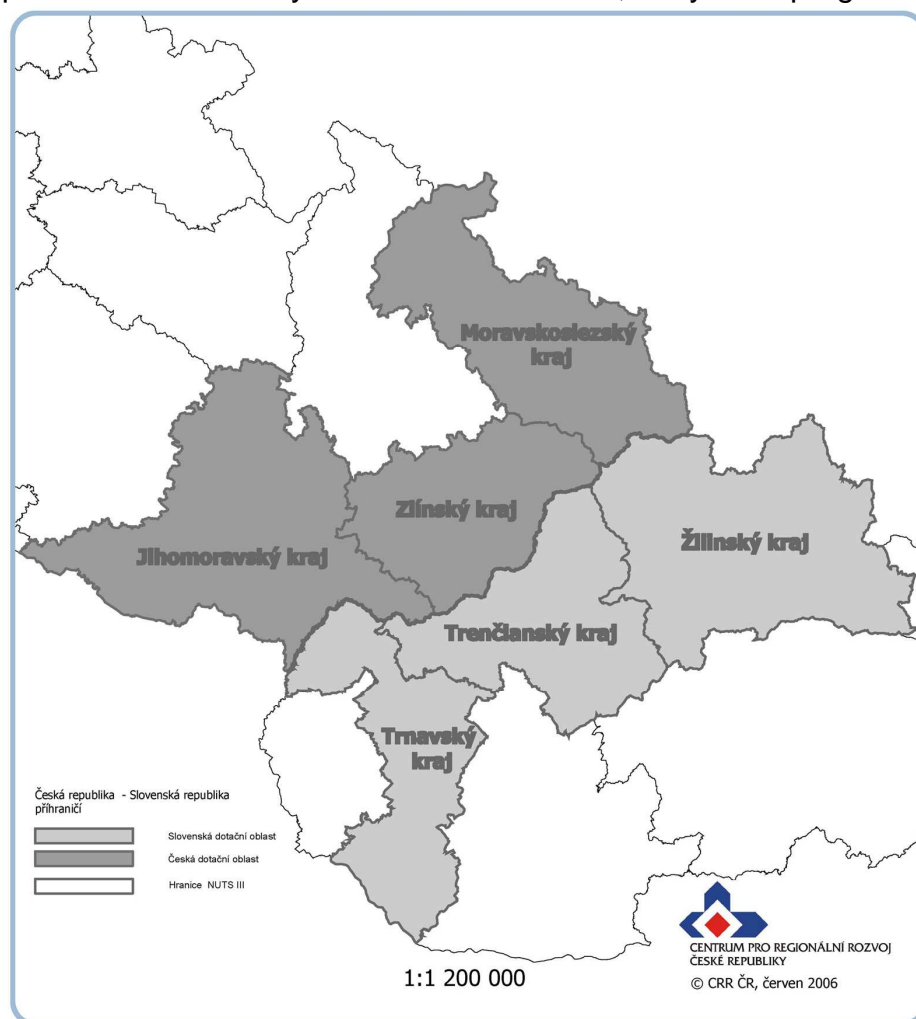
Oprávnené regióny Slovenskej republiky:

- Trnavský kraj, Trenčiansky kraj, Žilinský kraj

Oprávnené regióny Českej republiky:

- Juhomoravský kraj, Moravskosliezsky kraj, Zlínský kraj

Operačný program cezhraničnej spolupráce na roky 2007-2013 nadväzuje na Iniciatívu Spoločenstva Interreg III A pre roky 2004-2006 aj v územnej podpore. Podporované územie je vymedzené takmer zhodnými NUTS III regiónmi ako v predchádzajúcom programe. V roku 2006 boli k územia Juhomoravského kraja administratívne pričlenené ďalšie obce (19). Obe časti hranice budú podporované plnohodnotne na celých územiach NUTS III, ktorých sa program týka.

4 Súlad programového dokumentu s národnými politikami a politikami Spoločenstva

4.1 Súlad s politikami Spoločenstva

V Operačnom programe cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika sú zohľadnené ustanovenia základných strategických a programových dokumentov EÚ, predovšetkým v oblasti definovania cieľov a rozsahu priorít.

V súlade s ustanoveniami čl. 9 Všeobecného nariadenia bude v rámci programu zaistená súdržnosť získavanej podpory z ERDF s opatreniami, politikami a prioritami Spoločenstva.

Aktivity, ktoré budú podporované v rámci tohto programu, budú v súlade s politikami Spoločenstva a strategickými dokumentmi, vrátane Lisabonskej a Göteborskej stratégie.

K realizácii lisabonských cieľov má prispieť politika súdržnosti. V návrhu dokumentu: Politika súdržnosti podporujúca hospodársky rast a zamestnanosť; Strategické smernice Spoločenstva pre obdobie 2007-2013⁴, boli definované nasledovné priority spoločenstva:

- z Európy a jej regiónov vytvorenie miesta atraktívnejšieho pre investície a prácu,
- rozvoj vedomostí a inovácií pre hospodársky rast,
- väčší počet kvalitnejších pracovných miest.

Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 prispieva k dosiahnutiu priorít aktualizovanej Lisabonskej stratégie a Strategických smerníc Spoločenstva.

V programe sú zohľadnené príslušné ustanovenia obsiahnuté vo Všeobecnom nariadení.

Bude zabezpečený súlad s ustanoveniami Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a ďalších dokumentov, ktoré sú s nimi spojené (čl. 9 bod 5 Všeobecného nariadenia).

OP je súdržný s Európskou sociálnou agendou. K realizácii Lisabonskej stratégie totiž prispieva Európska sociálna agenda⁵, ktorá formuluje hlavný smer aktivít implementovaných v rámci sociálnej politiky – boj s chudobou a všetky formy vylúčenia a diskriminácie s cieľom propagovať sociálnu integráciu. Ciele z Nice sú definované ako:

⁴ Správa Komisie, Politika súdržnosti podporujúca hospodársky rast a zamestnanosť:: Strategické smernice spoločenstva , 2007-2013, Komisia Európskych spoločenstiev, KOM (2005)0299, Brusel, dňa 05. července 2005.

⁵ prijatá v roku 2000 v Nice.

- zabezpečenie prístupu k práci, zdrojom, právam, tovaru a službám pre všetkých,
- predchádzanie rizikám sociálneho vylúčenia,
- pomoc najviac ohrozeným, mobilizácia všetkých aktérov/organizácií z oblasti hospodárskej a sociálnej politiky.

Programový dokument vychádza z princípov stanovených vo *Všeobecných smerniciach Hospodárskej politiky a smerniciach Európskej stratégie zamestnanosti*⁶ zahrňujúce mikroekonomickú, makroekonomickú politiku a zamestnanosť pre tvorbu nových pracovných miest a hospodársky rast.

Predpokladá sa tiež prínos Programu k tvorbe informačnej spoločnosti v súlade s vytýčenými strategickými rámcami obsiahnutými v prijatej iniciatíve „i2010 – Európska informačná spoločnosť v roku 2010“⁷. Predovšetkým sa to bude týkať aktivít pre dosiahnutie určitých cieľov v tejto iniciatíve – hlavne zvyšovania prístupu k informačným technológiám umožňujúcim ochranu životného prostredia, monitoring a postupovanie v prípade katastrof, zvýšenie dostupnosti produktov a služieb CIT pre malé a stredné podniky.

Projekty realizované v rámci programu slovensko-českej cezhraničnej spolupráce 2007-2013 budú prispievať k budovaniu informačnej spoločnosti, na čo sú orientované vybrané aktivity v oboch prioritných osiach.

V súlade s článkom 6 Nariadenia ES č.1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja (ďalej len Nariadenie o ERDF) budú aktivity týkajúce sa malých a stredných podnikov, ktoré boli zohľadnené v prvej prioritnej osi operačného programu cezhraničnej spolupráce, prispievať k realizácii Európskej charty malých podnikov, prijatej Európskou radou v Santa Maria de Feira v júni 2000.

V OP bude rešpektované rovnocenné postavenie žien a mužov a osoby nebudú diskriminované vzhľadom na pohlavie, rasu, pôvod, v súlade s čl. 16 všeobecného nariadenia a tiež nariadenia o ERDF (bod 8). Dodržovanie princípu rovnakého prístupu k pohlaviu bude zabezpečené v rôznych etapách implementácie programu a implementácie podpory z fondov. Bude tiež dodržiavaný vo fáze definovania kritérií výberu projektov k finančnej podpore. S ohľadom na to, že sa v subregiónoch podporených programom vyskytujú problémy na trhu práce, bude sa predovšetkým usilovať o propagovanie rovnosti šancí v prístupe na trh práce, tj. podporovaním zamestnanosti žien a vytváraním nových pracovných miest a rovnocenným prístupom v oblasti odborného vzdelávania.

Bude tiež zaistená komplementarita medzi finančnými intervenciami ES v rámci spoločnej poľnohospodárskej politiky prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka a aktivitami spolufinancovanými z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja vzťahujúcimi sa k územnej spolupráci. Bude zabezpečená koordinácia medzi podporou pochádzajúcou z rôznych fondov.

⁶ Integrované smernice: všeobecné smernice hospodárskej politiky, Brusel, dňa 28. júna 2005, 10667/05; Rozhodnutie Rady vo veci smerníc pre politiky zamestnanosti členských štátov Brusel, dňa 5. júla 2005.

⁷ aj-Európska informačná spoločnosť pre rast a zamestnanosť. Správa Komisie pre Radu, Európsky parlament, Európsky hospodársky a sociálny výbor a Výbor regiónov. Brusel, 1.6.2005, COM (2005) 229 záverečná.

Štátna pomoc bude poskytovaná v zmysle čl. 87 a 88 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva a jeho ustanovení. Budú tiež dodržiavané ustanovenia nasledovných Nariadení: č. 68/2001/ES, č. 69/2001/ES, č. 70/2001/ES, č. 2204/2002/ES.

Bude zabezpečený princíp stability operácie (udržateľnosti projektu)⁸ uplatňovaný vzhľadom ku každému typu projektov pre zabezpečenie udržateľnosti dopadov a výsledkov projektu. Tento princíp bude preverovaný vo fáze programovania, výberu projektov, monitoringu a hodnotenia. Projekt musí mať inštitucionálne a finančné zabezpečenie udržateľnosti aktivít po ukončení podpory.

Dodržiavaný bude princíp doplnkovosti, zapísaný vo Všeobecnom nariadení (čl. 15). V súlade s týmto princípom nebudú prostriedky zo štrukturálnych fondov nahrádzať verejné výdavky alebo rovnocenné výdavky vynakladané členskými štátmi.

V OP budú tiež rešpektované zásady politiky Spoločenstva v oblasti ochrany a zlepšenia stavu životného prostredia a tiež príslušné úpravy, vrátane smernice EÚ. Týka sa to predovšetkým naplnenia záväzku smernice 92/43/EHS (smernice o stanovištiach), smernice o vtákoch 79/409/EHS a smerníc týkajúcich sa ekologickej sústavy NATURA 2000. Finančne podporené budú projekty, ktorých cieľom je zachovanie druhovej pestrosti (rozmanitosti) a zlepšenie stavu životného prostredia. Budú rešpektované oblasti ekologickej sústavy NATURA 2000, ktoré sa nachádzajú na programom podporovanom území.

V OP budú podporované projekty, ktoré by mali prispieť k realizácii priorít zapísaných v Stratégii udržateľného rozvoja EÚ⁹, pretože sa požaduje sústrediť úsilie členských štátov a ich spoločností na podporu kľúčových otázok v oblasti klimatických zmien a čistej energie, verejného zdravia, sociálneho vylúčenia, demografie a migrácie, manažmentu prírodného bohatstva, vyváženej dopravy. Ako sa totiž ukazuje, agenda udržateľného rozvoja bude realizovaná tiež na regionálnej úrovni. Starostlivosť o trvalo udržateľný rozvoj musia tiež vykazovať pôsobiace subjekty prostredníctvom poskytovania podpory pre príslušné iniciatívy.

V súlade s čl. 3 Všeobecného nariadenia by mali aktivity financované z fondu rešpektovať priority Spoločenstva vzhľadom k trvalo udržateľnému rozvoju, a to prostredníctvom aktivít pre posilnenie hospodárskeho rastu, konkurencieschopnosti a zamestnanosti, sociálnej inklúzie a ochrany životného prostredia a zlepšenia jeho kvality. Rovnako ERDF podporuje trvalo udržateľný rozvoj (čl. 2 Nariadenia o ERDF).

Vykoná sa posúdenie vplyvu programu cezhraničnej spolupráce na životné prostredie .

Riadiaci orgán je zodpovedný za dohľad nad riadnym dodržiavaním politík Spoločenstva.

⁸ V súlade s čl. 56 Nariadenia rady o všeobecných zásadách pre Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond a Kohézny fond zo dňa 21. decembra 2005.

⁹ Správa Komisa pre Radu a Európsky parlament vo veci zhrnutia stratégie trvalo udržateľného rozvoja: akčná platforma. Brusel, dňa 13. decembra 2005, COM (2005)658 záverečná.

Súlad s Európskou poľnohospodárskou politikou

Je zaistená komplementarita medzi OP spolufinancovanými prostredníctvom Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka (ďalej EAFRD) a aktivitami spolufinancovanými z prostriedkov ERDF vzťahujúcich sa k územnej spolupráci.

Je taktiež zaistená koordinácia medzi podporami pochádzajúcimi z rôznych fondov.

Na území ČR bude v období 2007-2013 realizovaný Program rozvoja vidieka. Podporované aktivity sú zamerané na rozvoj vidieka, finančne je program podporovaný z prostriedkov EAFRD.

Na území SR bude v období 2007-2013 prostredníctvom aktivít pre rozvoj vidieka realizovaný Program rozvoja vidieka, bude finančne podporovaný z prostriedkov EAFRD.

Niektoré oblasti podpory sa môžu prekrývať v oboch dotknutých programoch. Preto je v rámci Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR možné podporovať len spoločné projekty s významným cezhraničným dopadom, ktoré budú realizované s partnerom z druhej strany hranice.

V rámci prioritných osí Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR sa nepredpokladá podpora aktivít zameraných na podporu rozvoja vidieka alebo podporu väzieb medzi mestskými a vidieckymi oblasťami.

V SR a ČR sa využíva aj Európsky rybársky fond (EFF) v oblasti aquakultúry a ďalších opatrení spojených s chovom rýb. Vzhľadom k rozdielnemu účelu OP financovaného z EFF a OP cezhraničnej spolupráce SR-ČR nedochádza k prekryvu pri poskytovaní finančnej podpory.

4.2 Súlad s národnými politikami

Projekty operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika-Česká republika na obdobie 2007-2013 budú dopĺňať aktivity implementované v rámci jednotlivých národných programov, ktoré sú súčasťou NSRR príslušného štátu.

V Slovenskej republike bol vypracovaný a EK schválený Národný strategický referenčný rámec (NSRR SR), ktorého strategická časť vychádza z vízie hospodárskeho a sociálneho rozvoja Slovenska, ktorá je formulovaná ako „Celková konvergencia ekonomiky SR priemeru EÚ 15 cestou trvalo udržateľného rozvoja“. Bližšia charakteristika vízie s použitím sociálno-ekonomických kategórií je uvedená v texte NSRR, pričom na jej základe sa predpokladá, že rozvoj znalostnej ekonomiky a zvyšovanie jej prínosu pre spoločnosť zabezpečí pre obyvateľov Slovenska vyššiu kvalitu života a životný štandard na úrovni porovnateľnej s najvyspelejšími krajinami Európy, ich životných potrieb a zároveň zachová kvalitu životného prostredia pre budúce generácie.

Východiskom stratégie NSRR SR je na jednej strane vízia dlhodobého hospodárskeho a sociálneho rozvoja Slovenska a na strane druhej riešiť kľúčové

disparity a hlavné faktory rozvoja identifikované v rámci analýzy súčasného stavu SR. Zámerom stratégie je prispieť k naplneniu uvedenej vízie v programovacom období 2007-2013 prostredníctvom riešenia kľúčových disparít pre využitie kľúčových faktorov rozvoja SR. Realizácia tohto zámeru vychádza z potreby výrazného zvýšenia konkurencieschopnosti a výkonnosti regiónov a slovenskej ekonomiky do konca programovacieho obdobia pri rešpektovaní trvalo udržateľného rozvoja, čo je strategickým cieľom NSRR.

V Českej republike bol vypracovaný a EK schválený Národný strategický referenčný rámec (NSRR ČR) podporujúci hospodársky rast a zamestnanosť. Jeho strategická časť vychádza zo zásady konkurencieschopnosti českej ekonomiky a vyváženého rozvoja územia s rešpektom k životnému prostrediu. Bližšia špecifikácia je uvedená v NSRR ČR.

Globálnym cieľom Národného strategického referenčného rámca ČR pre obdobie 2007-2013 je premena socio-ekonomického prostredia ČR v súlade s princípmi udržateľného rozvoja tak, aby ČR bola atraktívnym miestom pre investície, prácu a život obyvateľov. Prostredníctvom trvalého posilňovania konkurencieschopnosti bude dosahovaný udržateľný rast. ČR sa bude usilovať o rast zamestnanosti a o vyvážený a harmonický rozvoj regiónov, ktorý povedie k zvyšovaniu úrovne kvality života obyvateľstva.

Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika na obdobie 2007-2013 nadväzuje na obidva strategické rámce a svojou stratégiou prispieva k zabezpečeniu ich cieľov v cezhraničnom kontexte. Projekty podporované v rámci OP cezhraničnej spolupráce budú dopĺňať projekty realizované operačnými programami riadenými príslušnými ministerstvami (viď. tab.č. 19: Zoznam operačných programov NSRR SR st. 69 a tab. č. 20: Zoznam operačných programov NSRR ČR na st. 70). Súlad programu je zabezpečený aj na regionálnej úrovni. Stratégia OP cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika je v súlade s cieľmi regionálnych rozvojových programov.

V období 2007-2013 budú v rámci programu rozvoja slovensko-českého prihraničného územia podporované iba spoločné projekty, zahrňujúce prijímateľov, ktorí spolupracujú a pochádzajú z oboch krajín. To znamená, že projekt bude pripravovaný spoločne s partnerom na druhej strane hranice, ktorý sa bude tiež podieľať na jeho realizácii. Každý projekt bude mať Vedúceho partnera (Lead partnera) v súlade s čl. 20 Nariadenia o ERDF.

Súlad s operačnými programami v podporovanom území financovanými zo ŠF

Programy cezhraničnej spolupráce

Program je na podporovanom území komplementárny s ostatnými cezhraničnými programami a národnej spolupráce v rámci cieľa Európska územná spolupráce v rokoch 2007-2013. Toto sa týka 5 programov cezhraničnej spolupráce:

OP cezhraničnej spolupráce Rakúsko – Slovensko (zahŕňa Trnavský kraj), OP cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovensko (zahŕňa Žilinský kraj) a OP

cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovensko (zahŕňa Trnavský kraj) na slovenskej strane programu

a

OP cezhraničnej spolupráce Rakúsko – Česká republika (zahŕňa Juhomoravský kraj) a OP cezhraničnej spolupráce Česká republika – Poľská republika (zahŕňa Moravskosliezsky kraj) na českej strane programu.

Aktivity v rámci OP cezhraničnej spolupráce SR-ČR sú v súlade s prioritami týchto 5 programov. Sú pripravené tak, aby zaistili rovnovážny rozvoj Spoločenstva.

V programe cezhraničnej spolupráce Rakúsko-Slovensko sú podporované 2 prioritné osi. Prioritná os 1: Učiaci sa/znalostný región a ekonomická konkurencieschopnosť, ktorej cieľom je vybudovať cezhraničnú inovatívnu a vzdelanostnú ekonomiku založenú na kultúrnom dedičstve a sociálnej inklúzii. Prioritná os 2: Dostupnosť a trvalo udržateľný rozvoj, ktorá podporuje rozvoj prirodzenej atraktivity regiónu, jeho prístupnosti a infraštruktúry založený na princípe environmentálnej udržateľnosti.

V programe cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovensko sú podporované 3 prioritné osi: Rozvoj cezhraničnej infraštruktúry, ktorá posilňuje územnú integráciu a zlepšuje dostupnosť územia. Prioritná os Sociálny a ekonomický rozvoj podporuje rozvoj cezhraničných partnerstiev pre trvalo udržateľný socioekonomický, environmentálny a kultúrny rozvoj. Prioritná os Podpora lokálnych investícií vytvára priestor pre nadviazanie cezhraničnej spolupráce prostredníctvom realizácie malých projektov na báze people to people akcií.

V programe cezhraničnej spolupráce Maďarsko – Slovensko sú podporované 2 prioritné osi: Hospodárstvo a spoločnosť, prostredníctvom ktorej sa posilňuje cezhraničná spolupráca v oblasti hospodárstva, vedy a výskumu, vzdelávania a turizmu. Prioritná os Spoločné aktivity ochrany prírody rozvíja spoluprácu v oblasti ochrany životného prostredia, výstavby dopravnej infraštruktúry a komunikačno-informačnej infraštruktúry.

V programe cezhraničnej spolupráce Česká republika – Poľská republika sú podporované 3 prioritné osi: Posilňovanie dostupnosti, ochrana životného prostredia a prevencia rizík posilňuje dostupnosť, ochranu životného prostredia a prevenciu rizík. Prioritná os Podpora rozvoja podnikateľského prostredia a cestovného ruchu podporuje rozvoj podnikateľského prostredia, rozvoj cestovného ruchu a spolupráce v oblasti vzdelávania. Tretia os Podpora spolupráce miestnych spoločenstiev je zameraná na územnú spoluprácu verejných inštitúcií a podporu spoločenských, kultúrnych a voľnočasových aktivít.

V programe cezhraničnej spolupráce Rakúsko – Česká republika sú podporované dve prioritné osi: Socio-ekonomický rozvoj, cestovný ruch a transfer know-how je zameraná na infraštruktúru a služby súvisiace s podnikaním a inováciami, na cestovný ruch, kultúru a hospodárske aktivity v oblasti voľného času, na rozvoj ľudských zdrojov, trhu práce, vzdelávania a kvalifikácie, na prevenciu zdravotných a sociálnych rizík a sociálnu inklúziu. Druhá os Regionálna dostupnosť a udržateľný rozvoj podporuje dopravu a regionálnu dostupnosť, životné prostredie a prevenciu rizík a udržateľnej siete, inštitucionálnu spoluprácu a územné plánovanie.

V rámci cieľa Európska územná spolupráca je realizovaný taktiež národný program Oblasť stredovýchodnej Európy zahrňujúci celé územie Slovenskej a Českej republiky. Jeho hlavným cieľom je podpora územných väzieb a vnútornej integrácie vrátane posilnenia spoločnej identity strednej Európy.

Vyššie uvedené programy sú komplementárne s OP cezhraničnej spolupráce SR–ČR. Toto otvára možnosti pre dosiahnutie žiaducich efektov na spoločnom území. Realizácia aktivít v podporovanom území v rámci vymenovaných programov dopĺňa a prispieva k realizácii stratégie Operačného programu cezhraničnej spolupráce SR–ČR.

Regionálne operačné programy

Na slovenskom území prihraničného regiónu je podpora do regiónov poskytovaná aj prostredníctvom Regionálneho operačného programu, ktorý sa sústreďuje na aktivity zvyšujúce kvalitu a kvantitu lokálnej infraštruktúry, miestnej a regionálnej cestnej infraštruktúry ako aj na infraštruktúru miest a obcí.

Na českom území prihraničného regiónu je poskytovaná podpora aj prostredníctvom 3 regionálnych operačných programov (ROP)

Regionálny operačný program NUTS II Moravskosliezsko,

Regionálny operačný program NUTS II Stredná Morava

Regionálny operačný program NUTS II Juhovýchod

Všetky ROP (slovenská aj české) sa zameriavajú na oblasť rozvoja dopravnej dostupnosti, cestovného ruchu, prosperity regiónov na rozvoj miest a obcí. OP cezhraničnej spolupráce SR-ČR je z hľadiska poskytovanej podpory komplementárny s týmito dokumentmi, a to vďaka svojmu zameraniu na riešenie problémov, ktoré majú cezhraničný dopad – na aktivity, ktoré ROP nepodporujú.

Ďalšie operačné programy

Operačný program cezhraničnej spolupráce SR-ČR prostredníctvom niektorých svojich čiastkových aktivít prispeje k napĺňaniu cieľov operačných programov financovaných z Európskeho sociálneho fondu, t.j. Operačného programu zamestnanosť a sociálna inklúzia a Operačného programu vzdelávanie na slovenskej strane a Operačného programu vzdelávanie pre konkurencieschopnosť a Operačného programu ľudské zdroje a zamestnanosť na českej strane. Tieto aktivity sa týkajú predovšetkým rozvoja systému celoživotného vzdelávania, adaptácie vzdelávacích systémov, získavanie jazykových znalostí, vzdelávanie v oblasti ICT a spolupráce medzi inštitúciami na trhu práce. Deliacou líniou pri podpore projektov sú kritériá definované v Nariadení o ERDF týkajúce sa cezhraničnej spolupráce.

5 Stratégia

5.1 Spoločná cezhraničná stratégia

Hlavným zámerom spoločného rozvojového procesu v programovacom období 2007 – 2013 je podporovať spoločný rozvoj regiónu v rámci spoločného Schengenského priestoru. Súčasťou tohto cieľa je zabezpečovanie takých podmienok, ktoré budú podporovať rozvoj spoločného regiónu.

Východiskom pri definovaní globálnej stratégie sú výsledky analýz súčasného stavu v cezhraničnom regióne vo všeobecnej rovine, vyjadrené vo forme kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja. Kľúčové disparity definujú problémové okruhy cezhraničného regiónu, na elimináciu ktorých bude v koincidencii s národnými programami a ich operačnými programami prispievať svojimi aktivitami aj realizácia programu cezhraničnej spolupráce. Faktory rozvoja ukazujú, ktoré impulzy v oblasti sociálneho a ekonomického rozvoja pomôžu zmierniť či eliminovať naznačené základné disparity v cezhraničnom regióne (viď. kapitolu 2.13).

Globálny cieľ na roky 2007 - 2013 predstavuje pokračovanie trendu približovania sa oboch častí cezhraničného regiónu k spoločnej kohézii, ale aj k potvrdeniu jedinečnosti a konkurencieschopnosti regiónu v medzinárodných súvislostiach tak, ako to bolo začaté v predchádzajúcom programovom období.

Otázky kvality a ekonomického a sociálneho rastu cezhraničného regiónu budú zohrávať dominantnú úlohu v napĺňaní cieľov v programovom období 2007 – 2013 v cezhraničnom regióne a preto je **globálny cieľ** formulovaný ako cieľ rastu kohézie a konvergencie cezhraničného regiónu.

Globálny cieľ – rast kohézie a konvergencie cezhraničného regiónu, bude napĺňaný utváraním funkčnej siete spolupracujúcich orgánov s cieľom podporovať udržateľný, integrovaný ekonomický, environmentálny, sociálny a kultúrny rozvoj cezhraničného regiónu prostredníctvom zlepšenia dostupnosti, rozvoja informatizácie, turizmu, zachovaním a rozvojom kultúrnych tradícií.

Celkový strategický zámer sleduje zabezpečenie plnenia základných strategických cieľov európskych a národných strategických dokumentov prostredníctvom spoločných projektov a aktivít v prihraničnom regióne. Tým sa zabezpečuje aj jedna zo základných tendencií EÚ a to integrácia a kohézia v medzinárodných súvislostiach.

Priority tohto spoločného programového dokumentu smerujú aj k vytvoreniu spoločných vízií rozvoja vo vybraných oblastiach, ktoré budú využívať potenciál a možnosti cezhraničného regiónu pri spoločnom riešení hlavných problémov. Preto je nevyhnutné zabezpečiť nepretržitú koordináciu rozvoja a výmenu pohľadov na spoločné aktivity v rámci cezhraničného regiónu.

V záujme zabezpečenia celkového strategického zámeru navrhuje programový dokument podporovať dosiahnutie nasledujúcich **špecifických cieľov rozvoja cezhraničného regiónu**:

1. Podpora rozvoja hospodárskych a sociálnych cezhraničných štruktúr zvyšujúcich konkurencieschopnosť a zamestnanosť v regióne.
2. Zvyšovanie dostupnosti a kvality cezhraničnej infraštruktúry, ktorá podporuje kohéziu cezhraničného regiónu.

Špecifické ciele sú orientované na podporu zabezpečovania realizácie Lisabonskej stratégie ako doplnkových aktivít podporujúcich rozvoj cezhraničného regiónu k aktivitám realizovaných na základe národných strategických cieľov. Dôraz sa kladie predovšetkým na poznatkovo orientovanú ekonomiku, zvýšenie podielu vedy a výskumu na ekonomikách a tvorbe nových pracovných miest.

Špecifický cieľ zvyšovanie dostupnosti a kvality cezhraničnej infraštruktúry zahrňuje v sebe aj cieľ zachovania špecifičnosti a zvyšovania kvality životného a prírodného prostredia cezhraničného regiónu, čím sa bude zabezpečovať aj napĺňanie cieľov Göteborgskej stratégie. Princípy zabezpečenia environmentálnej politiky budú zohľadňované pri realizácii jednotlivých projektov napĺňajúcich cieľ zvyšovania dostupnosti a kvality cezhraničnej infraštruktúry.

Prostredníctvom špecifických cieľov sa dokument zameriava na selektívnu podporu lepšieho využívania existujúcich, tradičných faktorov rozvoja cezhraničného regiónu a na vytváranie nových podporných faktorov rastu, založených na využívaní spoločných produktov a poznatkov v oblastiach

- modernizácie a vytvárania verejnej infraštruktúry
- podpory rozvoja ľudského kapitálu a
- rozvoja moderných technológií.

Modernizácia a rozvoj verejnej infraštruktúry sa v tomto dokumente chápe ako podpora aktivít zabezpečujúcich cezhraničnú dostupnosť a podpora rozvoja environmentálnych infraštruktúr zabezpečujúcich zachovanie a ochranu kvality životného a prírodného prostredia. Podporou takýchto aktivít sa sleduje nie len zlepšenie dostupnosti cezhraničného územia, ale aby tieto opatrenia viedli tiež k rastu kvality služieb a návštevnosti turisticky atraktívnych území cezhraničného regiónu naviazaných na túto infraštruktúru.

Cieľom podpory rozvoja ľudského kapitálu je rast kvality pracovnej sily a ľudského kapitálu pre potreby vedomostnej spoločnosti a zvýšenie sociálnej inklúzie rizikových skupín.

Rozvojom moderných technológií sa v dokumente sleduje podpora vytvorenia podmienok stimulujúcich rast konkurencieschopnosti, vychádzajúcich z lepšieho využívania daností a špecifik regiónu a tvorbe nových poznatkov, vzájomnej informovanosti, zvyšovania IT gramotnosti obyvateľov a pod. Realizáciou aktivít tohto cieľa sa vytvoria predpoklady pre zvyšovanie zamestnanosti a kvality služieb.

Všetky tieto oblasti sa navzájom ovplyvňujú a dopĺňajú. Podpora verejnej infraštruktúry vytvára predpoklad pre lepšie využitie existujúcich potenciálov regiónu a predpoklad pre rozvoj aktivít ovplyvňujúcich rozvoj zamestnanosti, čo si vyžaduje

kvalifikovaný a zručný ľudský potenciál využívajúci moderné informačné technológie, čím sa bude zvyšovať aj úroveň a kvalita ľudských vzťahov a služieb.

Na základe východísk a v nadväznosti na vytýčený globálny cieľ je stratégia pre cezhraničný región postavená na dvoch tematicky orientovaných prioritných osiach, ktorých naplnenie je predmetom realizácie spoločných projektov financovaných s podporou z ERDF v programovom období 2007 – 2013. Pomocou týchto prioritných osí, ktoré sú definované v kapitole 6, sa bude program snažiť prostredníctvom financovaných projektov naplniť globálny a špecifické ciele rozvoja cezhraničného regiónu.

Program bude pri realizácii rešpektovať strategický prístup k štrukturálnym fondom a jeho riadenie prispeje k realizácii kľúčových projektov.

Pri zabezpečovaní špecifických cieľov rozvoja cezhraničného regiónu je potrebné mať taktiež na zreteli:

- tvorbu spoločných vízií integrovanej regionálnej ekonomiky
- sociálnu kohéziu a dobré susedské vzťahy
- udržateľný ekonomický rast na oboch stranách regiónu
- ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva
- potreby miestnych sociálnych skupín
- vytváranie podmienok pre bezpečnosť cezhraničného regiónu.

Tabuľka č. 1. Kontextové ukazovatele

názov ukazovateľa	merná jednotka	východisková hodnota		cieľová hodnota		zdroj
		rok	hodnota	rok	hodnota	
HDP na obyvateľa v cieľovom regióne v PPS (EU25=100%)*	%	2003	53	2013	62	SU SR/ČR
Miera zamestnanosti v cieľovom regióne (31.12.)	%	2005	56,3	2013	60	SU SR/ČR

* východisková hodnota HDP za rok 2003 bola posledná dostupná hodnota počas prípravy dokumentu

6 Prioritné osi

6.1 Prioritné osi a ich špecifické ciele

Vzhľadom na rozmanitosť a špecifickosť slovensko-českého prihraničného územia, ktoré má veľký potenciál pre rozvoj sociokultúrnej a hospodárskej spolupráce a dobré podmienky pre rozvoj turizmu, životného prostredia a dopravnej infraštruktúry, boli vzhľadom na objem alokovaných finančných prostriedkov pre podporu z programu cezhraničnej spolupráce určené dve rozvojové prioritné osi regiónu a samostatná prioritná os pre zabezpečenie riadenia, kontroly a monitoringu programu. Podpora je poskytovaná formou nenávratnej finančnej pomoci. Treba pritom zdôrazniť, že hlavným a základným aspektom pri poskytovaní podpory bude preukázanie jasného cezhraničného dopadu.

Projekty realizované v rámci programu cezhraničnej spolupráce budú prispievať k napĺňaniu cieľov definovaných v operačnom programe. Základnou požiadavkou pri schvaľovaní projektových žiadostí bude zabezpečenie inovatívnosti projektu a zdôvodnenie odlišností implementácie aktivít od regionálnych, resp. sektorálnych operačných programov pri zohľadnení obmedzených finančných možností programu. V tejto súvislosti sa bude pri hodnotení projektov kládať veľký dôraz na realizáciu strategických projektov s výraznou mierou inovatívnosti definovanými kľúčovými aktérmi prihraničného regiónu.

Podporované prioritné osi sú nasledovné:

Prioritná os I: Podpora sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce

Prioritná os II: Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia

Prioritná os III: Technická pomoc

6.1.1 Prioritná os I – Podpora sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce

Východisková situácia

Na česko-slovenskej hranici existujú veľmi silné spoločenské a hospodárske väzby, ktoré majú dlhú tradíciu, a to aj napriek tomu, že tieto väzby utrpeli rozdelením republík v 90.-tych rokoch. Jedným z dôvodov je fakt, že táto hranica nie je limitovaná jazykovou bariérou a tiež to, že tradičné aktivity Čechov a Slovákov sú si prirodzene blízke. Od éry samostatnosti oboch republík, a predovšetkým od ich vstupu do EÚ sa tieto väzby obnovujú a upevňujú a získavajú novú kvalitu. V regióne existuje množstvo spoločenských, umeleckých a kultúrnych aktivít a akcií, ale ich želanému rozšíreniu bránia nedostatočné kapacitné a finančné prostriedky a tiež nevyhovujúca technická vybavenosť infraštruktúry.

Cezhraničné územie poskytuje možnosti rozvoja predovšetkým na báze spolupráce a sieťovania. To je nevyhnutnou podmienkou k dosiahnutiu cieleného a efektívneho sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja. V nadväznosti na vyššie popísané si

program kladie za cieľ odstraňovať prekážky v komunikácii, budovať a rozvíjať spoločný informačný a komunikačný priestor predovšetkým medzi verejnými inštitúciami, podnikateľmi, záujmovými združeniami a v neposlednom rade obyvateľmi na oboch stranách hranice. Súčasťou tohto cieľového zamerania je preto tiež vytvorenie podmienok pre vzdelávanie v záujme naplnenia obsahu a vyškolenie ľudí vo využívaní informačných technológií.

Okrem hospodárskych, kultúrnych, spoločenských a ekonomických otázok spoločného rozvoja cezhraničného regiónu sú rovnako dôležité otázky kvality životného prostredia a jeho väzby na trvalo udržateľný rozvoj spoločného regiónu. V tomto kontexte programu je podstatné predovšetkým vzdelávanie a výchova v oblastiach možností a foriem rozvoja aktivít malého a stredného podnikania, podmienok rozvoja turizmu, kultúrneho povedomia v regionálnych podmienkach pohraničia, multifunkčného poľnohospodárstva vo vidieckych oblastiach a kooperácie medzi jednotlivými subjektmi v záujme dosahovania spoločných cezhraničných cieľov. Rozvoj turizmu je významným prvkom udržania obyvateľstva najmä v horských a podhorských oblastiach a zvýšenia jeho ekonomickej situácie.

Špecifikom cezhraničného regiónu sú horské a podhorské oblasti vyžadujúce si okrem podpory spoločných turistických aktivít aj podporu kooperácií a spolupráce záchranných systémov. V súvislosti s tým je dôležitý aj aspekt podpory spoločných systémov sociálnych a zdravotníckych služieb najmä pre obyvateľov žijúcich v prihraničných oblastiach, kde v krízových situáciách zohráva dôležitú úlohu dostupnosť a rýchlosť poskytovanej služby.

Spoločným menovateľom všetkých aktivít tejto prioritnej osi je nepriamo podporiť rozvoj podnikateľského a inovačného prostredia a to hlavne orientáciou na využitie vysokého potenciálu cezhraničného regiónu pre vytváranie cezhraničných regionálnych klastrov predovšetkým v oblasti rozvoja služieb s vysokou pridanou hodnotou (najmä turizmu) a inovatívnych odvetví priemyselnej výroby v súlade so zásadami udržateľného rozvoja. Významnou časťou tejto prioritnej osi je podpora predpokladov pre bezprostredné vytváranie kontaktov a spoločných aktivít obyvateľov v rôznych oblastiach formou malých projektov. Tieto projekty budú orientované najmä na špecifické podmienky života obyvateľov cezhraničného regiónu a na konkrétne aktivity podporujúce vzájomné poznanie, porozumenie a upevňovanie ľudských vzťahov.

Ciele:

- posilnenie vzájomnej spolupráce a sieťovania;
- obnova a zachovanie regionálnych kultúrnych tradícií,
- spoločné prístupy k rozvoju ľudských zdrojov a vzdelanosti;
- zlepšenie cezhraničných rozvojových aktivít v oblasti hospodárstva;
- využitie potenciálu turizmu pre nárast jeho ekonomickeho významu v cezhraničnom regióne;
- podpora tvorby spoločných produktov cestovného ruchu.

Stručný popis prioritnej osi

Dobré kontakty v súčasnej dobe medzi slovenskou a českou stranou existujú, nie sú však vytvorené stabilné **kooperačné siete**. V tejto oblasti je potrebné podporiť upevnenie existujúcich väzieb a ich rozvoj na základe spolupráce medzi subjektmi politického, ekonomickeho a občianskeho sektora. Očakávaným dopadom bude

vytvorenie regionálnych rozvojových štruktúr vedúcich k dlhodobu udržateľnej integrácii a vyváženému ekonomickému rastu cezhraničného regiónu. Predmetom podpory kooperačných štruktúr bude budovanie a rozvoj spolupráce v takých oblastiach ako sú verejné služby, turizmus, hospodárska spolupráca, informatizácia, výchova a vzdelávanie, kultúra a občianske aktivity zo zreteľom na zapojenie rómskej komunity do projektov.

Súčasný stav **kultúrnych aktivít a tradícií** v regióne si vyžaduje podporu zo strany štátu, ako aj regionálnych a miestnych aktérov verejnej správy. Podporou týchto aktivít sa upevnia nielen existujúce tradície, ale umožní sa vznik nových a zvýši sa aj atraktivita regiónu v oblasti cestovného ruchu, čo prispeje tiež k udržaniu, respektíve rozvoju pracovných príležitostí s tým spojených.

V regióne je pomerne vysoké zastúpenie ekonomicky aktívneho obyvateľstva, ktoré má významný potenciál v kvalifikácii a technickej odbornosti. Vyššia miera nezamestnanosti sa prejavuje hlavne v cezhraničných oblastiach. **Kvalifikačná štruktúra** nezamestnaného obyvateľstva je nevyhovujúca hlavne s ohľadom na súčasné potreby trhu práce. Veľký potenciál regiónu je možné hľadať v zlepšení podmienok pre celoživotné vzdelávanie obyvateľov na základe spoločných princípov a výmeny skúseností. V regióne existujú významné univerzity a vysoké školy, je vybudovaná rozsiahla sieť stredných škôl.

Potenciál **zefektívňovania a udržania vedy a výskumu** v regióne je v spolupráci medzi vybudovanou školskou sieťou na každej strane hranice a rozvíjajúcimi sa priemyselnými klastrami na oboch stranách hranice.

V regióne je dlhodobá tradícia priemyselnej výroby a remesiel. Niektoré odvetvia výroby majú vybudovanú dobrú technickú infraštruktúru spolu s ľudským potenciálom a dlhú tradíciu výroby. Tiež sa tu ale nachádza pomerne vysoká koncentrácia priemyselných odvetví, ktoré sú v útlme a to predovšetkým **tradičné remeselné výroby**. U malého a stredného podnikania sú pomerne málo rozvinuté služby pre podporu tohto typu podnikania v cezhraničnom regióne. Vplyvom PZI sú v regióne etablované dynamicky sa rozvíjajúce inovatívne odvetvia, ktoré na každej strane hranice rozvíjajú klastrové iniciatívy. Prostredníctvom podpory cezhraničnej spolupráce je potrebné vytvoriť priaznivé prostredie pre rozvoj intenzívnejšej kooperácie medzi podnikmi, univerzitami, výskumnými a vývojovými pracoviskami, verejným a občianskym sektorom, a tým doceliť výraznú synergiu vyplývajúcej z možností, ktoré poskytujú výhody cezhraničnej spolupráce. Rozvoj **cezhraničných klastrov** predstavuje výrazný zdroj trvalo udržateľného a dynamického rastu a v konečnom dôsledku aj kvality života v cieľovom regióne.

Z hľadiska **turizmu** je región charakteristický množstvom zaujímavých oblastí, ktoré však nie sú dostatočne využívané a nepodieľajú sa na tvorbe imidžu regiónu a trvalej udržateľnosti jeho rozvoja. Nedostatky, ktoré bránia rozvoju turizmu v tejto oblasti, sú nízka kvalita infraštruktúry, nevyhovujúca dostupnosť k turisticky atraktívnym oblastiam, nízka kvalita a kvantita poskytovaných služieb, nedostatočná inštitucionálna podpora a propagácia regiónu. Významný disponibilný potenciál pre rozvoj cestovného ruchu na oboch stranách hranice je agroturistika, ktorá môže byť významným zdrojom rastu vo vidieckych oblastiach, v ktorých bude podporovaná multifunkčnosť poľnohospodárstva aj pre účely rozvoja turizmu.

Je potrebné zvyšovať **dostupnosť** turisticky atraktívnych oblastí, zlepšiť kvalitu turistickej infraštruktúry a podporovať ju účinnou propagáciou. V tejto oblasti sa dá využiť potenciál turizmu pre podporu a rozvoj malého a stredného podnikania. V mikroregionálnych územných celkoch je potrebné podporovať zlepšenie dostupnosti turistických atraktivít. Súčasne je potrebné podporovať ciele školenie

a rekvalifikáciu obyvateľov orientované na zvyšovanie kvality služieb v turizme. Pri podpore rozvoja turizmu je potrebné pri všetkých projektoch eliminovať, resp. zmierniť konflikt medzi rozvojom cestovného ruchu a ochranou životného prostredia

Indikatívny zoznam aktivít:

- podpora rozvoja kooperačných sietí verejnoprávnych, hospodárskych a občianskych aktérov, ktoré sa budú zaoberať individuálnymi tematickými aktivitami v podporovaných oblastiach;
- rozvoj spoločných systémov vzdelávania
- rozvoj spoločných systémov trhu práce a sociálnych a zdravotných služieb
- rozvoj cezhraničnej spolupráce medzi podnikmi, výskumnými a vývojovými inštitúciami
- podpora rozvoja cezhraničných priemyselných klastrov;
- investície do cezhraničnej infraštruktúry turizmu, zvyšovanie kvality turistických služieb a rozvoj ich spoločného marketingu ;
- organizovanie spoločných cezhraničných podujatí v oblasti turizmu a kultúry, výmeny poznatkov;
- podpora vytvárania spoločných produktov kultúry, turizmu a tradičných remesiel;
- podpora spoločného záchranného systému;
- podpora malých projektov s cezhraničným charakterom v rámci Fondu mikroprojektov

Hlavné cieľové skupiny¹⁰:

- verejná správa
- subjekty neziskového charakteru
- vzdelávacie inštitúcie
- odborné komory

Merateľné ukazovatele prioritnej osi¹¹:

	názov ukazovateľa	merná jednotka	východisková hodnota		cieľová hodnota		zdroj
			rok	hodnota	rok	hodnota	
výstup	Počet podporených projektov	Počet	2007	0	2013	180	ITMS/Monit
výstup	Dĺžka postavených alebo zrekonštruovaných turistických ciest, chodníkov, cyklotrás	km	2007	0	2013	150	ITMS/Monit
výstup	Počet vypracovaných analýz alebo štúdií	Počet	2007	0	2013	50	ITMS/Monit
výstup	Počet partnerov zúčastnených na cezhraničných aktivitách	Počet	2007	0	2013	360	ITMS/Monit
výstup	Počet realizovaných školení a seminárov	Počet	2007	0	2013	70	ITMS/Monit
výsledok	Spoločná príprava	Počet	2007	0	2013	180	ITMS/Monit
výsledok	Spoločná realizácia	Počet	2007	0	2013	80	ITMS/Monit
výsledok	Spoločné financovanie	Počet	2007	0	2013	80	ITMS/Monit
výsledok	Spoločný personál	Počet	2007	0	2013	80	ITMS/Monit
výsledok	Spoločné užívanie výsledkov projektu	Počet	2007	0	2013	180	ITMS/Monit
dopad	Počet vytvorených a udržiavaných cezhraničných partnerstiev	Počet	2007	0	2013	80	ITMS/Monit

¹⁰ Podrobný popis cieľových skupín a konečných prijímateľov pomoci bude uvedený v programovom manuály

¹¹ všetci prijímatelia musia mať právnu subjektivitu podľa miestne príslušných zákonov

Poskytovanie podpory v rámci prioritnej osi I bude v prípade možného prelínania štátnej pomoci riešené v súlade s príslušnou národnou legislatívou.

6.1.2 Prioritná os II – Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia

Východisková situácia:

V záujme zlepšenia dostupnosti všetkých územných častí cezhraničného regiónu a pre celoplošný rozvoj regiónu je potrebné budovať, rekonštruovať a udržiavať dopravnú infraštruktúru. Podporovanie vytvárania podmienok pre regeneráciu a zachovanie kvalitného životného prostredia je jednou zo základných podmienok pre zvýšenie atraktivity cezhraničného regiónu pre rozvoj turizmu, ako jedného z významných prvkov napomáhajúcich zlepšovaniu mikroregionálnych ekonomických podmienok a tým podporujúcich rastu celého cezhraničného regiónu. V nadväznosti na technologický vývoj, na ciele Lisabonskej stratégie je pre zlepšenie transferu informácií a know-how nevyhnutné podporovať rozvoj digitálneho obsahu v záujme zlepšenia informačnej a komunikačnej dostupnosti pohraničia.

Ciele:

- zvýšenie dostupnosti cezhraničného územia;
- zachovanie regionálnych a lokálnych špecifik a rázu krajiny cezhraničného regiónu;
- vytváranie podmienok pre regeneráciu a zachovanie kvalitného životného prostredia;
- zvýšenie využívania informačných a komunikačných technológií.

Stručný popis prioritnej osi

V prioritnej osi sa podporuje vytváranie podmienok pre regeneráciu a zachovanie kvalitného životného prostredia ako jednu zo základných podmienok pre zvýšenie atraktivity cezhraničného regiónu pre investorov, občanov a turistov, ako jedného z významných prvkov napomáhajúcich zlepšovaniu mikroregionálnych ekonomických podmienok a podpore trvalo udržateľného rastu celého cezhraničného regiónu.

Regiónom prechádzajú hlavné medzinárodné a celoštátne dopravné siete. Pre využitie tejto výhody pre celoplošný rozvoj regiónu je potrebné naďalej budovať, rekonštruovať a udržiavať **dopravnú infraštruktúru** v záujme zlepšenia dostupnosti všetkých územných častí regiónu k nadradenej sieti. Veľmi dôležitým cieľom pre všeobecný rozvoj regiónu je zvýšenie úrovne dostupnosti územia regiónu ležiaceho mimo hlavnej rozvojovej osi. Predovšetkým ide o rozvoj dopravnej infraštruktúry zabezpečujúcej prístup k spoločným hraničným priestorom, vhodných pre rozvoj turizmu a iných lokálne viazaných podnikateľských aktivít.

Tiež je žiaduce zlepšiť **dostupnosť** existujúcich turistických stredísk a zariadení na nadradenej regionálnej a vyššej dopravnej sieti. Podporovať by sa mali aj netradičné dopravné systémy, lokálne a regionálne vodné cesty a ostatné doplnkové dopravné zariadenia. V neposlednej rade pre zvýšenie atraktivity prírodného a kultúrneho dedičstva regiónu je podpora systémov verejnej dopravy – celoročných a sezónnych. Pre manažment a efektívne riadenie verejnej dopravy je potrebná orientácia na nové inteligentné dopravné systémy podporujúce integrované systémy verejnej dopravy na lokálnej aj mikroregionálnej úrovni a systémy šetrné

k životnému prostrediu. V rámci rozvoja dopravnej infraštruktúry a priemyselnej činnosti je potrebné znižovať a eliminovať záťaž obyvateľov spôsobených hlukom a emisiami škodlivých látok z týchto odvetví.

V cezhraničnom regióne v sledovanom období bolo zaznamenané znižovanie úrovne znečistenia ovzdušia predovšetkým v dôsledku poklesu priemyselnej výroby, ako aj reštrukturalizácie výroby. Región sa vyznačuje značným prírodným dedičstvom a na jeho území sa nachádzajú prvky NATURA 2000. Dosť výraznou nevýhodou regiónu je nedostatočné zabezpečenie zásobovania obyvateľov pitnou vodou z verejných vodovodov a predovšetkým vybavenosť časti územia verejnou kanalizáciou v prihraničných oblastiach. Tento nedostatok sa najviac prejavuje v územiach mimo hlavných urbanizačných osí a centra, v cezhraničnom území horských a podhorských častí regiónu. Tento handicap ovplyvňuje aj možnosti využitia vidieckeho podhorského územia vhodného pre rozvoj turizmu. Ďalším problémom sú v niektorých častiach územia nedoriešené protipovodňové opatrenia. Súčasne táto časť regiónu má dobrú perspektívu v intenzívnejšom využívaní obnoviteľných alternatívnych zdrojov energie.

Projekty podporené v rámci tohto operačného programu budú rešpektovať územnú ochranu, integritu európsky významných lokalít, vtáčích území NATURA 2000 a nepovedú k poškodzovaniu alebo zhoršeniu stavu predmetu ochrany týchto území.

Napriek neustálemu socioekonomickému rozvoju regiónu a vysokej penetrácii prostriedkov mobilnej komunikácie v regióne je dlhodobým problémom v regióne nízka úroveň informatizácie cezhraničného regiónu. Príčinami zaostávania je nízka penetrácia širokopásmových technológií v domácnostiach a podnikoch, ich pomerne vysoké náklady v porovnaní s kúpnu silou, nedostatočná počítačová gramotnosť a v neposlednom rade nedostupný užitočný digitálny obsah, za ktorý by boli ochotní užívatelia platiť. Zvyšovanie penetrácie širokopásmového internetu a zavádzanie spoločných e-služieb v takých oblastiach ako napr. e-Government, e-Health, e-Learning, e-Business, e-Inclusion, e-Environment a pod. sa budú rozvíjať spoločný informačný priestor medzi užívateľmi na oboch stranách hranice. Jeho rozvoj a využívanie zásadne ovplyvní úroveň kvality služieb, konkurencieschopnosti a inovatívnosti v priemysle, zamestnanosti, vzdelávania a v konečnom dôsledku kvality života obyvateľov.

Rozšírením využívania informačných a komunikačných technológií v spoločnosti sa zvýši vzdelanosť a konkurencieschopnosť obyvateľstva, skvalitnia sa služby, uľahčí sa prístup k informáciám, verejnej správe a trhu.

Strategické ciele prioritnej osi budú implementované prostredníctvom projektov so zreteľom na rómsku komunitu žijúcu v prihraničnom regióne.

Indikatívny zoznam aktivít:

- budovanie dopravnej infraštruktúry regionálneho a miestneho významu s cezhraničným efektom
- rozvoj systémov na zlepšovanie kvality a efektívnosti verejnej dopravy
- budovanie cezhraničnej infraštruktúry životného prostredia, prírodných zdrojov, obnoviteľných energetických zdrojov a systémov na zvyšovanie ich kvality
- podpora rozvoja digitálneho obsahu;
- rozvoj spoločných systémov ochrany obyvateľstva pred živelnými pohromami

- tvorba užitočného digitálneho obsahu v českom a slovenskom jazyku a zavádzanie cezhraničných e-služieb

Hlavné cieľové skupiny¹²:

- verejná správa
- subjekty neziskového charakteru
- odborné komory

Merateľné ukazovatele prioritnej osi

	názov ukazovateľa	merná jednotka	východisková hodnota		cieľová hodnota		zdroj
			rok	hodnota	rok	hodnota	
výstup	Počet podporených projektov	Počet	2007	0	2013	150	ITMS/Monit
výstup	Dĺžka vystavaných alebo zrekonštruovaných ciest	Km	2007	0	2013	50	ITMS/Monit
výstup	Počet vypracovaných analýz a štúdií	Počet	2007	0	2013	40	ITMS/Monit
výstup	Počet vytvorených alebo aktualizovaných internetovských stránok	Počet	2007	0	2013	60	ITMS/Monit
výstup	Počet postavených alebo zrekonštruovaných zariadení v oblasti obnoviteľných zdrojov energie	Počet	2007	0	2013	6	ITMS/Monit
výsledok	Spoločná príprava	Počet	2007	0	2013	150	ITMS/Monit
výsledok	Spoločná realizácia	Počet	2007	0	2013	40	ITMS/Monit
výsledok	Spoločné financovanie	Počet	2007	0	2013	40	ITMS/Monit
výsledok	Spoločný personál	Počet	2007	0	2013	40	ITMS/Monit
výsledok	Spoločné užívanie výsledkov projektu	Počet	2007	0	2013	150	ITMS/Monit
dopad	Počet vytvorených a udržaných cezhraničných partnerstiev	Počet	2007	0	2013	20	ITMS/Monit

6.1.3 Prioritná os III – Technická pomoc

Východisková situácia:

Technická pomoc slúži, podľa Nariadenia (ES) č. 1083/2006 o všeobecných ustanoveniach o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde (ďalej len Všeobecné nariadenie) na prípravu, monitorovanie, hodnotenie a kontrolu programu.

Ciele:

- podpora riadenia;
- implementácia;
- kontrola programu;
- monitoring,
- publicita a informovanie.

Zameranie prioritnej osi:

¹² Podrobnejšie budú cieľové skupiny a zoznam konečných prijímateľov rozpísané v programovom manuály

- príprava a zabezpečenie funkčnosti Monitorovacieho výboru
- zabezpečenie administratívneho, technického, priestorového a prevádzkového vybavenia RO, STS, OA, zapojených subjektov a útvarov správneho konania
- vybavenie RO a STS informačnými technológiami
- softvérové produkty a ich údržba
- prevádzka informačného monitorovacieho systému
- zabezpečenie štúdií, analýz, kontroly, auditu a outsourcingu
- vzdelávacie aktivity pre RO, STS, OA
- zabezpečenie publicistiky a informačnej kampane
- aktivity súvisiace s prípravou na nové programové obdobie
- zabezpečenie administrácie Programu
- činnosti vykonávané Orgánom auditu v zmysle čl. 62 Všeobecného nariadenia v spolupráce so zapojenými subjektmi, ktoré vykonávajú kontrolu/audit pod vedením Orgánu auditu vrátane útvarov správneho konania
- finančná kontrola vykonávaná v zmysle čl. 60b) Všeobecného nariadenia pozostávajúca z administratívnej kontroly a z kontroly na mieste u prijímateľa
- konzultácie pri príprave projektov;
- ďalšie aktivity v súlade s legislatívou SR, ČR a EÚ

Hlavné cieľové skupiny:

- Riadiaci orgán
- Spoločný technický sekretariát
- Orgán Auditu
- ďalšie organizácie zapojené do implementácie programu¹³

Merateľné ukazovatele prioritnej osi

	Názov ukazovateľa	Merná jednotka	Východiskový rok	Východisková hodnota	Cieľový rok	Cieľová hodnota	Zdroj overenia
Výstup	Počet administratívne a technicky vybavených subjektov zabezpečujúcich riadenie a implementáciu programu	počet	2007	0	2013	2	ITMS/MONIT
Výsledok	Počet implementovaných prioritných osí	počet	2007	0	2013	2	ITMS/MONIT

6.2 Prehľad intervencií podľa kategórií prioritných tém

		Prioritná os	Prioritná os	Prioritná os
Kategórie oblasti pomoci zo Štrukturálnych fondov na roky 2007-2013		I.	II.	III.
<i>Tabuľka 1:</i>	<i>Kódy podľa prioritnej témy.</i>			

¹³ Všetci prijímatelia musia mať právnu subjektivitu podľa miestne príslušných zákonov

Kód	Prioritné témy			
Vedecko-technický rozvoj (VTR), inovácie a podnikanie				
3	Transfer technológií a zlepšovanie sietí spolupráce medzi malými podnikmi (MSP), medzi malými podnikmi a inými podnikmi a univerzitami, zariadeniami vyššieho vzdelávania každého druhu, regionálnymi orgánmi, výskumnými strediskami a vedeckými a technickými strediskami (vedeckými a technickými parkmi, technostrediskami atď.)	x		
Informačná spoločnosť				
11	Informačné a komunikačné technológie (prístup, bezpečnosť, interoperabilita, predchádzanie rizikám, výskum, inovácia, e-obsah atď.)		x	
13	Služby a aplikácie pre občana (elektronické zdravotníctvo, štátna správa, učenie, začlenenie atď.)		x	
14	Služby a aplikácie pre MSP (elektronický obchod, vzdelávanie a odborná príprava, vytváranie sietí atď.)		x	
15	Iné opatrenia na zlepšenie prístupu MSP k IKT a ich účinné využívanie		x	
Doprava				
23	Regionálne /miestne cesty		x	
24	Cyklotrasy	x		
25	Verejná doprava		x	
28	Inteligentné dopravné systémy		x	
31	Vnútrozemské vodné cesty (regionálne a lokálne)		x	
Energetika				
39	Obnoviteľné zdroje energie - veterná		x	
40	Obnoviteľné zdroje energie - slnečná		x	
41	Obnoviteľné zdroje energie - biomasa		x	
42	Obnoviteľné zdroje energie -hydroelektrické, geotermálna a iné		x	
Ochrana životného prostredia a predchádzanie rizikám				
46	Spracovanie vody (odpadová voda)		x	
51	Podporovanie zachovania biodiverzity a ochrany prírody (vrátane Natura 2000)		x	
53	Predchádzanie rizikám (vrátane návrhu a realizácie plánov a opatrení na predchádzanie prírodným a technologickým rizikám a ich riadenie)		x	
54	Iné opatrenia na ochranu životného prostredia a predchádzanie rizikám		x	
Turizmus				
55	Propagácia prírodného bohatstva	x		
56	Ochrana a rozvoj prírodného dedičstva	x		
57	Iná pomoc na zlepšenie služieb cestovného ruchu	x		
Kultúra				
58	Ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva	x		
59	Rozvoj kultúrnej infraštruktúry	x		
60	Iná pomoc na zlepšenie služieb v oblasti kultúry	x		
Rehabilitácia mestských/vidieckych oblastí				
61	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka		x	
Zvyšovanie prispôsobivosti pracovníkov a firiem, podnikov a podnikateľov				
62	Rozvoj systémov a stratégií celoživotného vzdelávania vo firmách , odborná príprava a služby pre zamestnancov na zlepšenie ich prispôsobivosti zmene, podpora podnikania a inovácie	x		
63	Navrhovanie a šírenie inovačných a produktívnejších spôsobov organizácie práce	x		

64	Rozvoj osobitných služieb v oblasti zamestnanosti, odbornej prípravy a podpory v súvislosti s reštrukturalizáciou odvetví a firiem a rozvoj systémov predvídania hospodárskych zmien a budúcich požiadaviek z hľadiska pracovných miest a zručnosti	x		
Zlepšovanie prístupu k zamestnanosti a trvalá udržateľnosť				
65	Modernizácia a posilňovanie inštitúcií trhu práce	x		
66	Vykonávanie aktívnych a preventívnych opatrení na trhu práce	x		
67	Podpora samo zamestnávania a podnikania	x		
68	Podpora samostatnej zárobkovej činnosti a zakladania podnikov	x		
69	Opatrenia na zlepšenie prístupu k zamestnaniu a zvýšenie udržateľnej účasti a pokroku žien v oblasti zamestnanosti na zníženie segregácie na základe pohlavia na trhu práce a zosúladenie pracovného a súkromného života, ako napr. opatrenia uľahčujúce prístup k starostlivosti o dieťa a starostlivosti o závislé osoby	x		
Zlepšenie sociálnej inklúzie znevýhodnených osôb				
71	Spôsoby integrácie a opätovného zamestnania pre znevýhodnené osoby, boj proti diskriminácii pri prístupe a postupe na trhu práce a podpora uznania rozmanitosti na pracovisku	x		
Zlepšenie ľudského kapitálu				
72	Návrh, zavádzanie a vykonávanie reforiem v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom rozvíjať zamestnateľnosť pri súčasnom zvyšovaní dôležitosti základného a odborného vzdelávania a prípravy na trh práce a pri priebežnom aktualizovaní kvalifikácie školiaceho personálu smerom k inovácii a znalostnej ekonomike	x		
73	Opatrenia na zvýšenie účasti na celoživotnom vzdelávaní a odbornej príprave okrem iného prostredníctvom opatrení na dosiahnutie poklesu počtu žiakov, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, zníženia počtu predmetov, pri ktorých sa žiaci delia podľa pohlavia, a zlepšeného prístupu k základnému, odbornému a terciárnemu vzdelávaniu a odbornej príprave a ich zvýšenie zvýšenej kvality	x		
74	Rozvoj ľudského potenciálu vo výskume a inovácii najmä prostredníctvom postgraduálneho štúdia a odbornej prípravy výskumných pracovníkov a prepájanie činností univerzít, výskumných stredísk a podnikov do sietí	x		
Uvoľnenia reforiem v oblasti zamestnanosti a inklúzie				
80	Podpora partnerstiev, dohôd a iniciatív prostredníctvom vytvárania sietí príslušných zainteresovaných strán	x		
Posilňovanie národných, regionálnych a miestnych inštitucionálnych kapacít				
81	Mechanizmy na zlepšenie tvorby politiky a programov, monitorovanie a hodnotenie na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, budovanie kapacít pri predkladaní stratégií a programov	x		
Technická pomoc				
85	Príprava, implementácia, monitorovanie a kontrola			X
86	Hodnotenie a štúdie, informácie a komunikácia			X
Tab.2 Kódy podľa formy financovania				
:				

Kód	Forma financovania			
1	Nenávratná pomoc	x	x	X
<i>Tab 3:</i>	<i>Kódy podľa územnej dimenzie</i>			
Kód	Územie			
8	Cezhraničné spolupracujúce územie	x	x	X
<i>Tab 4:</i>	<i>Kódy podľa dimenzie ekonomickej činnosti</i>			
Kód	Ekonomická činnosť			
1	Poľnohospodárstvo, poľovníctvo a lesníctvo	x		
2	Rybárstvo a chov rýb	x		
5	Výroba dopravných zariadení	x	x	
6	Nešpecifikovaná priemyselná výroba	x	x	
7	Ťažba a dobývanie surovín na výrobu energie		x	
8	Dodávka el. energie, plynu, pary a teplej vody		x	
9	Zhromažďovanie, čistenie a distribúcia vody		x	
10	Pošty a telekomunikácie		x	
11	Doprava	x	x	
12	Stavebníctvo		x	
14	Hotely a reštaurácie	x		
17	Verejná administratíva	x		X
18	Vzdelávanie	x		
19	Zdravotníctvo	x		
20	Sociálna práca	x		
21	Činnosti zamerané na životné prostredie	x		
22	Iné nešpecifikované služby	x	x	
00	Neaplikovateľné			

* V prípade Fondu mikroprojektov platí kategorizácia Prioritnej osi I ako aj Prioritnej osi II.

7 Hodnotenie SEA

Hodnotenie SEA bolo spracované k návrhu operačného programu. Zistenia a odporúčania vyplývajúce z hodnotenia SEA boli následne zapracované spracovateľom OP do jeho finálnej verzie. SEA hodnotiteľ následne konštatoval mieru zapracovania odporúčaní.

V zmysle smernice 2001/42/EC bolo SEA hodnotenie zamerané na vyhodnotenie relevantnosti, koherencie, výsledkov a dopadov programu na oblasť životného prostredia. Ciele, ktoré sledovalo **SEA** hodnotenie boli:

1. Vyhodnotenie socio-ekonomickej analýzy a relevantnosti navrhutej stratégie vzhľadom k identifikovaným potrebám cezhraničného regiónu, vrátane:
 - Vyhodnotenia socio-ekonomickej analýzy a vyhodnotenia z nej vyplývajúcich potrieb rozvoja cezhraničného regiónu
 - Vyhodnotenia relevantnosti stratégie vzhľadom k identifikovaným potrebám rozvoja cezhraničného regiónu.
2. Vyhodnotenie zámeru stratégie a jej konzistencie, vrátane:
 - Analýzy cieľov a priorít programu
 - Vyhodnotenia konzistencie stratégie, vrátane primeranosti finančných zdrojov alokovaných na plnenie stanovených cieľov
 - Vyhodnotenia politických rizík, vrátane kritických faktorov úspechu navrhutej stratégie.

3. Vyhodnotenie koherencie stratégie s regionálnymi, národnými, medzinárodnými politikami a usmerneniami Spoločenstva, vrátane:
 - Vyhodnotenia súladu navrhutej stratégie národnými a nadnárodnými stratégiami, usmerneniami Spoločenstva, vrátane cieľov Lisabonskej a Götheborgskej stratégie pre budúci rozvoj cezhraničného regiónu
4. Vyhodnotenie očakávaných výsledkov a dopadov, vrátane:
 - Vyhodnotenia štruktúry a hierarchie cieľov a identifikovaných ukazovateľov
 - Kvantifikácie očakávaných dopadov implementácie stratégie na základe empirických skúseností z predchádzajúceho obdobia a dostupných benchmarkov
 - Vyhodnotenia systému riadenia ukazovateľov ako aj jeho užitočnosti pre užívateľov
5. Vyhodnotenie navrhnutého implementačného systému, vrátane:
 - Vyhodnotenia úzkych miest a návrhov na optimalizáciu procesov programovania, implementácie, monitorovania a hodnotenia. Pri vyhodnotení bude hodnotiteľ vychádzať zo zistení a odporúčaní predchádzajúceho/ich hodnotenia/í programu.
 - Vyhodnotenia kvality partnerstva v systéme riadenia programu

Na báze uvedených cieľov hodnotenia bude detailne hodnotená pridaná hodnota programu vo vyššie uvedených komponentoch vzhľadom k disponibilným zdrojom programu a objektívnym potrebám cezhraničného regiónu. V súlade so smernicou 2001/42/EC budú podporované projekty, ktorých realizáciou sa budú podporovať opatrenia na zníženie, odstránenie alebo kompenzáciu významných nepriaznivých vplyvov.

Monitorovanie vplyvu na životné prostredie bude prebiehať už vo fáze výberu projektu. Vo fáze hodnotenia projektu bude posúdený aj vplyv projektu na ŽP v súlade s národnou legislatívou (v SR zákon č. 24/2006 Z.z. o vplyvoch na životné prostredie, v ČR zákon č. 100/2001 Sb., o posudzovaní vplyvov na životné prostredie).

Zhrnutie záverov správy o vplyve programu cezhraničnej spolupráce na životné prostredie

Dokument SEA hodnotí kvalitu programu cezhraničnej spolupráce medzi SR a ČR v programovom období 2007-2013 z pohľadu vplyvu na trvalo udržateľný rozvoj s dôrazom na oblasť životného prostredia.

Program stanovuje oblasti intervencií vzhľadom na územie, typy podporovaných aktivít, odvetví ekonomických činností, finančné zdroje a štruktúru príjemcov pomoci iba na globálnej úrovni, vymedzenej v regulačnom rámci EÚ a SR pre programy cezhraničnej spolupráce v programovom období 2007-2013.

Celková alokácia na programy cezhraničnej spolupráce v rámci cieľa Európska územná spolupráca¹⁴ neprekračuje podiel 1% na celkovej alokácii fondov EÚ v programovom období 2007-2013 v celom cieľovom regióne. Priamy vplyv projektov, kofinancovaných v rámci programu spolupráce medzi ČR a SR je preto vzhľadom na objem alokovaných zdrojov z pohľadu dopadov, merateľných na úrovni NUTS 3 (ale aj nižšej (LAU1 a LAU2) na environmentálny rozvoj územia iba veľmi

¹⁴ Rozhodnutie Komisie zo 4. augusta 2006, ktorým sa stanovuje predbežné rozdelenie viazaných rozpočtových prostriedkov podľa členských štátov v rámci cieľa Európska územná spolupráca na obdobie rokov 2007 až 2013 (oznámené pod číslom K(2006) 3473, zverejnené v Úradnom vestníku EÚ pod číslom 2006/609/ES)

slabý. Hlavný prínos programu spočíva predovšetkým v nepriamych a sekundárnych (synergických) efektoch vyplývajúcich z vytvárania a implementácie spoločných cezhraničných stratégií, ktorých hlavným finančným zdrojom môžu byť významné verejné a súkromné zdroje pochádzajúce mimo zdrojov alokovaných v programe.

Oba zainteresované regióny sú podobné z pohľadu ich socio-ekonomickej situácie, čo podmieňuje aj podobné rozvojové stratégie. Taktiež môžeme konštatovať, že potreby oboch regiónov z pohľadu TUR (rozvojových dokumentov¹⁵ pre TUR) a potrieb zachovania a zvyšovania kvality životného prostredia sú pomerne synergické. Z pohľadu princípov TUR a ochrany životného prostredia je prvoradým cieľom zabezpečiť vysokú kvalitu životného prostredia, ktorá je dlhodobo udržateľná pomocou naplňania princípov trvalo udržateľného rozvoja.

Navrhnutá stratégia zahŕňa niektoré dôležité oblasti týkajúce sa TUR a životného prostredia. Implementácia stratégie podporujúca TUR predpokladá adresovanie relevantných komponentov životného prostredia teda vodné zdroje (zahŕňajúce aj protipovodňovú ochranu), ovzdušie a jeho znečistenie (zahŕňajúce aj potrebu revitalizácie lesných porastov, rozvoj energetických zdrojov a dopravnej infraštruktúry), ochrana biodiverzity a chránené územia (táto oblasť je zahrnutá v analýze), stav a ochrana pôdneho fondu, klimatické pomery a potreby adaptácie k jej zmenám. Aby však tieto komponenty životného prostredia boli adresované formou, že zabránia negatívnym vplyvom rozvojových programov a projektov, životné prostredie musí byť adresované ako prierezová téma. Na druhej strane je tiež dôležité si uvedomiť, že priority, ktoré si stanovíme pre stav životného prostredia ovplyvnia ekonomické a ostatné sektorové stratégie.

Všeobecne môžeme konštatovať, že priority a ciele sú v súlade s národnými stratégiami a aj potrebami regiónu. Považuje však za dôležité zdôrazniť, že identifikované ciele sú často príliš všeobecné, čo môže viesť k zníženiu efektívnosti programu v dôsledku veľkého množstva rozličných drobných projektov bez výrazných prepojení medzi nimi.

Navrhnutá stratégia je konzistentná s výsledkami analýzy. Prostredníctvom SWOT analýzy identifikuje správne hlavné témy, na ktoré sa intervencie programu zameriavajú. Navrhnuté ciele sú z vecného hľadiska koherentné s identifikovanými prioritnými témami a ich plnením budú riešené identifikované potreby cezhraničného regiónu.

Za hlavné kritické faktory úspechu programu hodnotiteľ považuje nízku účinnosť a transparentnosť intervencií. Ich eliminácia je podmienená transparentnými a objektívnymi kritériami pre výber projektov, definovaním podporovaných aktivít na základe potrieb regiónu ako aj dopytu príjemcov po projektoch.

Kritickými faktormi úspechu programu sú predovšetkým:

Nízka účinnosť intervencií programu, ak:

- budú podporované aktivity vymedzené výlučne dopytom príjemcov po nich a nebudú primerane zohľadnené potreby rozvoja cezhraničného regiónu (ktoré sa koncentrujú predovšetkým do sofistikovanejších, znalostne orientovaných projektov)
- sa nepodarí vytvoriť dostatočne funkčnú kooperačnú štruktúru kľúčových aktérov hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja cezhraničného regiónu,

¹⁵ Na základe: Obnovennej Stratégie Trvalo udržateľného Rozvoja EÚ, Prijatá Európskou Radou, Dňa 15.-16. Júna 2006, Uverejnená Pod Č. 10917.06 - Rada EÚ

a potom bude veľmi komplikované dosiahnuť (a predovšetkým riadiť) synergiu medzi podporenými projektmi

- ak kľúčovým kritériom pre výber projektov nebude ich udržateľnosť (added value)
- sa nepodarí dosiahnuť primeraný súlad medzi sektorovými prioritami s potrebami ochrany životného prostredia

Nízka transparentnosť intervencií programu, ak:

- Kritériá pre výber projektov budú subjektívne, teda nie presne kvantifikovateľné – objektívne (výsledok hodnotenia projektov bude nezávislý od hodnotiteľa).

Dňa 12.10.2006 bola „**Správa o hodnotení strategického dokumentu pre Operačný program cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskou republikou a Českou republikou v programovom období 2007-2013**“ určenú podľa smernice 2001/42/EC a § 9 zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov zverejnená na verejné pripomienkovanie na spoločnej stránke <http://www.sk-cz.biz/> ako aj na stránkach RO www.build.gov.sk a NO www.mmr.cz. Predmetná správa bola prerokovaná na zasadnutiach programovej skupiny Task-force. Riadiaci a Národný orgán konzultoval správu s príslušnými ministerstvami životného prostredia SR a ČR. Verejné prerokovanie správy o hodnotení strategického dokumentu pre Operačný program cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskou republikou a Českou republikou sa uskutočnilo dňa 15.12. 2006 na pôde Riadiaceho orgánu (MVRR SR).

Záver z hodnotenia SEA boli zapracované do konečnej verzie Operačného programu a počas implementačnej fázy programu budú monitorované ukazovatele na základe odporúčaní z hodnotenia SEA.

8 Finančný plán

Európsky fond regionálneho rozvoja (ERDF) sa na jednotlivých opatreniach podieľa až 85 % z celkových oprávnených a spôsobilých výdavkov.

8.1 Rozdelenie finančných prostriedkov programu na jednotlivé roky

Program cezhraničnej spolupráce SR – ČR

<i>Finančné alokácie podľa jednotlivých rokov (v EUR)</i>				
Rok		Financovanie z SF (ERDF)	Fond súdržnosti	Celkom
		(1)	(2)	(3)=(1)+(2)
2007	V regiónoch bez prechodnej podpory	12 417 530	0	12 417 530
Celkom za rok 2007		12 417 530	0	12 417 530
2008	V regiónoch bez prechodnej podpory	12 611 026	0	12 611 026
Celkom za rok 2008		12 611 026	0	12 611 026
2009	V regiónoch bez prechodnej podpory	12 892 636	0	12 892 636
Celkom za rok 2009		12 892 636	0	12 892 636
2010	V regiónoch bez prechodnej podpory	13 216 552	0	13 216 552
Celkom za rok 2010		13 216 552	0	13 216 552
2011	V regiónoch bez prechodnej podpory	13 548 264	0	13 548 264
Celkom za rok 2011		13 548 264	0	13 548 264
2012	V regiónoch bez prechodnej podpory	13 865 048	0	13 865 048
Celkom za rok 2012		13 865 048	0	13 865 048
2013	V regiónoch bez prechodnej podpory	14 189 085	0	14 189 085
Celkom za rok 2013		14 189 085	0	14 189 085
Celkom v regiónoch bez prechodnej podpory (2007-13)		92 740 141	0	92 740 141
Celkový súčet za 2007-13		92 740 141	0	92 740 141

8.2 Ročné čerpanie finančných prostriedkov z ERDF a spolufinancovanie podľa priorít Operačný program cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika 2007-2013

Prioritné osi podľa zdrojov financovania (v EUR)								
Prioritná os	Príspevok Spoločenstva	Národné financovanie	Indikatívne rozdelenie národného financovania		Celkom finančné prostriedky	Miera spolufinancovania	Pre informáciu	
			Národné verejné zdroje	Národné súkromné zdroje			Príspevok EIB	Príspevok z ďalších fondov
			(a)	(b)=(c)+(d)				
1. Podpora sociokultúrneho a hospodárskeho rozvoja cezhraničného regiónu a spolupráce	50 079 676	8 837 590	8 837 590	0	58 917 266	85%	0	353 503
2. Rozvoj dostupnosti cezhraničného územia a životného prostredia	37 096 057	6 546 363	6 546 363	0	43 642 420	85%	0	91 649
3. Technická pomoc	5 564 408	981 955	981 955	0	6 546 363	85%	0	0
Celkom	92 740 141	16 365 908	16 365 908	0	109 106 049	85%	0	445 152

Pravidlá financovania projektov v rámci Slovenskej republiky vychádzajú zo Stratégie financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007-2013 schválenej vládou SR. Pravidlá pre financovanie týchto projektov v Českej republike vychádzajú z Metodiky finančných tokov a kontroly programov spolufinancovaných zo Štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu a Európskeho rybárskeho fondu na programové obdobie 2007-2013 s platnosťou od 1.1.2007.

Akákoľvek verejná podpora v rámci tohto programu musí byť v súlade s procedurálnymi a verejnými pravidlami Štátnej pomoci, uplatňovanej v časovom okamihu, kedy je podpora poskytnutá. Podpora, poskytnutá v rámci tohto programu, musí odpovedať aktuálne platným predpisom o štátnej podpore.

Uvedené percentuálne vyjadrenie vychádza z potrieb uvedených vo SWOT analýze a takisto aj so skúseností a dosiahnutých cieľov z implementácie Programu v programovom období 2004-2006.

8.3 Indikatívne rozdelenie finančných prostriedkov z ERDF na OP cezhraničnej spolupráce Slovenská republika – Česká republika 2007-2013 podľa kategórií prioritných tém v EUR

		Prioritná os	Prioritná os	Prioritná os
Kategoríe oblasti pomoci zo Štrukturálnych fondov na roky 2007-2013		I.	II.	III.
<i>Tabuľka 1:</i>	<i>Kódy podľa prioritnej témy.</i>			
Kód	Prioritné témy			
Vedecko-technický rozvoj (VTR), inovácie a podnikanie				
3	Transfer technológií a zlepšovanie sietí spolupráce medzi malými podnikmi (MSP), medzi malými podnikmi a inými podnikmi a univerzitami, zariadeniami vyššieho vzdelávania každého druhu, regionálnymi orgánmi, výskumnými strediskami a vedeckými a technickými strediskami (vedeckými a technickými parkmi, technostrediskami atď.)	8 137 007		
Informačná spoločnosť				
11	Informačné a komunikačné technológie (prístup, bezpečnosť, interoperabilita, predchádzanie rizikám, výskum, inovácia, e-obsah atď.)		3 245 905	
13	Služby a aplikácie pre občana (elektronické zdravotníctvo, štátna správa, učenie, začlenenie atď.)		1 854 803	
14	Služby a aplikácie pre MSP (elektronický obchod, vzdelávanie a odborná príprava, vytváranie sietí atď.)		2 318 503	
15	Iné opatrenia na zlepšenie prístupu MSP k IKT a ich účinné využívanie		1 854 803	
Doprava				
23	Regionálne/miestne cesty		12 685 258	
24	Cyklotrasy	2 991 810		
25	Verejná doprava		1 503 984	
28	Inteligentné dopravné systémy		1 669 322	
31	Vnútrozemské vodné cesty (<i>regionálne a miestne</i>)		834 661	
Energetika				
39	Obnoviteľné zdroje energie - veterná		1 112 882	
40	Obnoviteľné zdroje energie - slnečná		556 441	
41	Obnoviteľné zdroje energie - biomasa		1 669 322	
42	Obnoviteľné zdroje energie -hydroelektrické, geotermálna a iné		556 441	
Ochrana životného prostredia a predchádzanie rizikám				
46	Spracovanie vody (odpadová voda)		3 338 645	
51	Podporovanie biodiverzity a ochrany prírody (<i>vrátane Natura 2000</i>)		1 112 882	
53	Predchádzanie rizikám (<i>vrátane návrhu a realizácie plánov a opatrení na predchádzanie prírodným a technologickým rizikám a ich riadenie</i>)		1 112 882	
54	Iné opatrenia na ochranu životného prostredia a predchádzanie rizikám		1 112 882	
Turizmus				
55	Podpora prírodného bohatstva	2 225 763		
56	Ochrana a rozvoj prírodného dedičstva	2 411 244		
57	Iná pomoc na zlepšenie služieb cestovného ruchu	4 782 204		
Kultúra				

58	Ochrana a zachovanie kultúrneho dedičstva	2 800 000		
59	Rozvoj kultúrnej infraštruktúry	1 298 362		
60	Iná pomoc na zlepšovanie služieb v oblasti kultúry	741 921		
Rehabilitácia mestských/vidieckych oblastí				
61	Integrované projekty na obnovu miest a vidieka		556 441	
Zvyšovanie prispôsobivosti pracovníkov a firiem, podnikov a podnikateľov				
62	Rozvoj systémov a stratégií celoživotného vzdelávania vo firmách; odborná príprava a služby pre zamestnancov na zlepšenie ich prispôsobivosti zmene; podpora podnikania a inovácie	1 298 362		
63	Navrhovanie a šírenie inovačných a produktívnejších spôsobov organizácie práce	324 590		
64	Rozvoj osobitných služieb v oblasti zamestnanosti, odbornej prípravy a podpory v súvislosti s reštrukturalizáciou odvetví a firiem a rozvoj systémov predvídania hospodárskych zmien a budúcich požiadaviek z hľadiska pracovných miest a zručností	584 263		
Zlepšovanie prístupu k zamestnanosti a trvalá udržateľnosť				
65	Modernizácia a posilňovanie inštitúcií trhu práce	1 273 771		
66	Vykonávanie aktívnych a preventívnych opatrení na trhu práce	819 345		
67	Opatrenia na podporu aktívneho starnutia a dlhšieho pracovného života	370 961		
68	Podpora samostatnej zárobkovej činnosti a zakladania podnikov	454 427		
69	Opatrenia na zlepšenie prístupu k zamestnaniu a zvýšenie udržateľnej účasti a pokroku žien v oblasti zamestnanosti na zníženie segregácie na základe pohlavia na trhu práce a zosúladenie pracovného a súkromného života, ako napr. opatrenia uľahčujúce prístup k starostlivosti o dieťa a starostlivosti o závislé osoby	324 590		
Zlepšenie sociálnej inklúzie znevýhodnených osôb				
71	Spôsoby integrácie a opätovného zamestnania pre znevýhodnené osoby, boj proti diskriminácii pri prístupe a postupe na trhu práce a podpora uznania rozmanitosti na pracovisku	324 590		
Zlepšenie ľudského kapitálu				
72	Návrh, zavádzanie a vykonávanie reforiem v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy s cieľom rozvíjať zamestnateľnosť pri súčasnom zvyšovaní dôležitosti základného a odborného vzdelávania a prípravy na trh práce a pri priebežnom aktualizovaní kvalifikácie školiaceho personálu smerom k inovácii a znalostnej ekonomike	519 345		
73	Opatrenia na zvýšenie účasti na celoživotnom vzdelávaní a odbornej príprave okrem iného prostredníctvom opatrení na dosiahnutie poklesu počtu žiakov, ktorí predčasne ukončujú školskú dochádzku, zníženia počtu predmetov, pri ktorých sa žiaci delia podľa pohlavia, a zlepšeného prístupu k základnému, odbornému a terciárnemu vzdelávaniu a odbornej príprave a ich zvýšenej kvality	519 345		
74	Rozvoj ľudského potenciálu vo výskume a inovácii najmä prostredníctvom postgraduálneho štúdia a odbornej prípravy výskumných pracovníkov a prepájanie činností univerzít, výskumných stredísk a podnikov	1 184 551		
Uvoľnenia reforiem v oblasti zamestnanosti a inklúzie				

80	Podpora partnerstiev, dohôd a iniciatív prostredníctvom vytvárania sietí príslušných zainteresovaných strán	12 870 738		
Posilňovanie národných, regionálnych a miestnych inštitucionálnych kapacít				
81	Mechanizmy na zlepšenie tvorby politiky a programov, monitorovanie a hodnotenie na národnej, regionálnej a miestnej úrovni, budovanie kapacít pri predkladaní stratégií a programov	3 822 487		
Technická pomoc				
85	Príprava, implementácia, monitorovanie a kontrola			3 895 086
86	Hodnotenie a štúdie, informácie a komunikácia			1 669 322

9 Implementácia programu

9.1 Úroveň riadenia programu

V súlade s čl. 14 Nariadenia o ERDF, bola pre riadenie a uskutočňovanie programu vytvorená spoločná organizačná štruktúra. Jej nosnými článkami sú:

- Riadiaci orgán programu (RO),
- Spoločný certifikačný orgán programu,
- Spoločný technický sekretariát,
- Orgán auditu, orgán zodpovedný za kontrolu/audit na II. úrovni

Ďalšie články organizačnej štruktúry zapojené v implementačnej štruktúre programu sú:

- Orgány vykonávajúce finančnú kontrolu v zmysle čl. 60b Všeobecného nariadenia a čl. 16 ods. 1 Nariadenia o ERDF, t.j. kontrolu oprávnenosti výdavkov a kontrolu dodania tovarov, vykonania prác a poskytnutia služieb na mieste u prijímateľa (MVRR SR a CRR ČR)
- Národný orgán programu

Na základe ustanovenia podľa čl. 63 Všeobecného nariadenia bude zriadený spoločný Monitorovací výbor programu (ďalej len MV).

Vymedzenie úloh jednotlivých subjektov je popísané v nasledujúcich kapitolách, kontaktné údaje na jednotlivé orgány programu sú uvedené v Programovom manuáli.

Vzťah medzi oboma členskými štátmi, na ktoré sa operačný program vzťahuje, bude definovaný v Memorande o porozumení, ktoré bude prijaté príslušnými národnými ministerstvami (Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR a Ministerstvo pre miestny rozvoj ČR) po schválení Operačného programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika–Česká republika 2007 – 2013.

9.1.1 Činnosť jednotlivých subjektov

Riadiaci orgán

Oba členské štáty sa dohodli, že **úlohy Riadiaceho orgánu programu** bude vykonávať Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

V súlade s popisom funkcií podľa čl. 60 Všeobecného nariadenia je **Riadiaci orgán zodpovedný najmä za:**

- zabezpečenie výberu projektov v súlade so schválenými procedúrami a pravidlami pre tento výber popísanými v dokumentácii programu,
- vykonáva funkcie v zmysle čl. 15 Nariadenia o ERDF, t.j. vykonáva finančnú kontrolu v zmysle čl. 60 b) Všeobecného nariadenia ktorá zahŕňa overovanie súladu výdavkov s legislatívou ES a všeobecne záväznými právnymi predpismi SR, overovanie dodania tovarov, vykonania prác a poskytnutia

služieb na mieste u prijímateľa na slovenskej strane, pričom na českej strane za výkon týchto činností zodpovedá Centrum pre regionálny rozvoj.

- vytvorenie/zriadenie a prevádzkovanie systému pre zaznamenávanie a uchovávanie účtovných záznamov týkajúcich sa každej operácie OP v elektronickej forme spôsobom zhromažďovania údajov nevyhnutných pre finančné riadenie, monitoring, kontrolu, audity a hodnotenie
- zabezpečenie vykonávania hodnotenia programu v súlade s čl. 47 Všeobecného nariadenia,
- nastavenie postupov pre zabezpečenie uchovávanía dokumentov, najmä pre potreby auditov, v súlade s čl. 90 Všeobecného nariadenia,
- vedenie evidencie opatrení prijatých na základe zistených chýb a nezrovnalostí a oznamovanie zistených nezrovnalostí;
- riešenie a vyšetrovanie nezrovnalostí
- zistenie podmienok pre fungovanie a činnosť Monitorovacieho výboru
- vypracovanie a po schválení Monitorovacím výborom zaslanie EK ročné a záverečné správy o implementácii,
- zabezpečenie dodržiavania požiadaviek týkajúcich sa informovania verejnosti o OP a publicity ustanovených v čl. 69 Všeobecného nariadenia;

Ak sú regióny v oblasti, ktorú daný program pokrýva, zapojené do iniciatívy **Regióny pre ekonomickú zmenu**, riadiaci orgán sa zaväzuje:

- prijať potrebné opatrenia na podporu inovatívnych projektov s cezhraničným/nadnárodným dopadom, ktoré súvisia s výsledkami práce sietí,
- zaradiť aspoň raz za rok do programu rokovania monitorovacieho výboru bod spojený s iniciatívou Regióny pre ekonomickú zmenu s cieľom prediskutovať návrhy spojené s programom a vyzvať zástupcov vybraných sietí (ako pozorovateľov), aby zreferovali o pokroku prác týchto sietí,
- popísať vo výročnej správe aktivity programu, ktoré boli inšpirované iniciatívou Regióny pre ekonomickú zmenu.

Národný orgán

Národný orgán (Ministerstvo pro místní rozvoj) podporuje riadiaci orgán pri koordinácii relevantných aktivít programu v Českej republike. Pre tieto aktivity je Národný orgán oprávnený využívať prostriedky Technickej pomoci (nie však na platy zamestnancov). Národný orgán zabezpečuje, okrem iného, preplácanie finančných prostriedkov zo štátneho rozpočtu českým partnerom.

Spoločný certifikačný orgán

Obidva členské štáty sa dohodli, že úlohu Spoločného certifikačného orgánu programu bude vykonávať Ministerstvo financií SR (MF SR).

V súlade s čl. 61 Všeobecného nariadenia Spoločný certifikačný orgán je zodpovedný najmä za:

- zostavenie a zaslanie žiadostí o priebežné platby a záverečnú platbu na Európsku komisiu,
- príjem prostriedkov EÚ na osobitný mimorozpočtový účet MF SR,
- prevod prostriedkov ERDF jednotlivým vedúcim partnerom
- certifikáciu výkazu výdavkov na Európsku komisiu;

- certifikačné overenie na všetkých úrovniach finančného riadenia s cieľom ubezpečenia sa o postupoch a overeniach vykonaných v súvislosti s výdavkami zahrnutými do výkazu výdavkov
- overenie úplnosti a správnosti informácií zo strany riadiaceho orgánu vo vzťahu k výdavkom zahrnutým do výkazu výdavkov pre účely certifikácie,
- zohľadnenie výsledkov všetkých auditov vykonaných orgánom auditu alebo pod jeho vedením na účely certifikácie,
- vedenie účtovných záznamov o výdavkoch vykázaných EK v elektronickej podobe,

Funkcie platobnej jednotky zabezpečuje Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR a jej hlavnou úlohou je prevod prostriedkov spolufinancovania zo štátneho rozpočtu slovenským vedúcim partnerom, prípadne slovenským partnerom;

Spoločný orgán auditu

Spoločný orgán auditu sa nachádza v členskom štáte Riadiaceho orgánu, t.j. v Slovenskej republike a zastrešuje ho Ministerstvo financií SR. Spoločný orgán auditu je zodpovedný za vykonávanie činností v zmysle čl. 62 Všeobecného nariadenia. Spoločný orgán auditu vykonáva overovanie účinnosti fungovania systému riadenia, kontroly a auditu vzorky operácií podľa medzinárodne uznávaných audítorských štandardov, príslušnej legislatívy ES a národnej legislatívy. Spoločný orgán auditu vypracováva správu a stanovisko k systémom riadenia a kontroly v súlade s článkom 71 Nariadenia Rady ES č. 1083/2006. Spoločnému orgánu auditu môže napomáhať skupina audítorov, v ktorej sú zástupcovia Slovenskej republiky a Českej republiky. Skupina audítorov sa vytvorí najneskôr tri mesiace od rozhodnutia, ktorým sa schváli Operačný program. Skupine audítorov, ktorá má vypracovaný svoj rokovací poriadok (štatút), predsedá Spoločný orgán auditu.

Spoločný technický sekretariát (STS)

Spoločný technický sekretariát bude zriadený na výkon prevádzkových činností na podporu najmä Riadiaceho orgánu a Certifikačného orgánu.

Spoločný technický sekretariát bude zriadený v Bratislave v rámci Riadiaceho orgánu pri Ministerstve výstavby a regionálneho rozvoja SR. Zamestnanci Spoločného technického sekretariátu budú zo Slovenskej republiky a Českej republiky. Financovanie sekretariátu sa uskutoční z technickej pomoci a spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu.

Spoločný technický sekretariát bude zodpovedať predovšetkým za nasledovné každodenné prevádzkové činnosti:

- administratívna podpora pre Spoločný monitorovací výbor vrátane prípravy a odosielania dokumentácie pred uskutočnením schôdzí a zápisov zo schôdzí po ich uskutočnení,
- vypracovanie správ o implementácii programu,
- konzultácie s projektovými žiadateľmi,
- prijímanie projektových žiadostí a ich oficiálna registrácia do informačného systému,

- kontrola formálnych náležitostí žiadosti,
- kontrola oprávnenosti žiadateľa,
- hodnotenie projektov, pričom v rámci hodnotiaceho procesu, v súvislosti s dosiahnutím vyššej kvality projektu, STS požiada o odborné stanovisko regionálnych koordinátorov (príslušné samosprávne kraje na slovenskej strane a kraje na českej strane v oprávnenom území),
- poskytovanie štandardných formulárov pre projektové žiadosti a pre hodnotenie projektov v spolupráci s Riadiacim orgánom,
- administratívne riadenie externých úloh a služieb, t.j. tlmočnických a prekladateľských služieb, operatívnej pomoci pri hodnotení a pod.,
- asistencia Riadiacemu orgánu pri vytváraní, pravidelnej údržbe a aktualizácii Monitorovacieho systému a spoločnej databázy projektov pre celý program,
- zabezpečenie Public relations, informácií o programe, vytvorenie, správa a aktualizácia www stránok v súlade s požiadavkami Riadiaceho orgánu,
- registrácia žiadostí a výsledkov hodnotenia vrátane výsledkov Monitorovacieho výboru do Monitorovacieho systému,
- komentár a stanovisko k projektovým žiadostiam pre MV,
- generovanie infolistov ako podklad pre zasadanie MV,
- príprava zmlúv o poskytnutí finančného príspevku s vedúcim partnerom, t.j. zmlúv medzi RO a vedúcim partnerom,

Info bod

Info bod bude zriadený v Brne za účelom poskytovania služieb pre projektových žiadateľov. Info bod bude plniť nasledovné úlohy:

- poskytovanie konzultácií projektovým žiadateľom,
- príjem projektových žiadostí a ich evidencia,
- kontrola formálnych náležitostí evidovaných projektov pred ich oficiálnou registráciou na STS.

Info bod bude fungovať v priamej súčinnosti s STS. Činnosť Info bodu bude zabezpečená Centrom pre regionálny rozvoj ČR a bude hradená z technickej pomoci programu.

Spoločný monitorovací výbor

je vrcholným grémiom programu. Bude tvorený na princípe partnerstva zástupcov z oboch strán programu, najmä zástupcami z regiónov, hospodárskymi a sociálnymi partnermi, Ministerstva financií SR, ako certifikačného orgánu, prípadne inými dotknutými rezortmi. Spoločný monitorovací výbor zasadá na základe schváleného rokovacieho poriadku a okrem iných úloh definovaných vo Všeobecnom nariadení je zodpovedný za výber projektov pre financovanie z prostriedkov určených pre Program cezhraničnej spolupráce SR - ČR.

9.2 Úroveň riadenia projektov

9.2.1 Predkladanie projektových žiadostí

Žiadosti o nenávratný finančný príspevok budú predkladané na báze priebežnej výzvy Spoločnému technickému sekretariátu, kde budú zaregistrované. Projektoví žiadatelia môžu na predkladanie projektov využívať aj Info bod v Brne. V prípade malých projektov – v rámci Fondu mikroprojektov sa žiadosti predložia príslušnému administrátorovi fondu.

Všetky predložené projekty budú rešpektovať princíp vedúceho partnera, ako základný princíp programu (netýka sa jednotlivých akcií v rámci Fondu mikroprojektov).

9.2.2 Kontrola projektových žiadostí

Prvotná kontrola pozostáva z formálnej kontroly. Po prijatí žiadosti na STS resp. na Info bode v Brne je táto evidovaná a formálne skontrolovaná príslušným pracovníkom. V prípade jej nekompletnosti príslušný pracovník dožiada žiadateľa o doplnenie žiadosti.

Po splnení formálnych kritérií sú projekty predložené na Info bode zapečatené a doručené na STS. Činnosť info bodu nemôže viesť v žiadnom prípade k zamietnutiu akéhokoľvek projektu. STS následne zabezpečí kontrolu oprávnenosti projektu.

Pre kontrolu formálnych náležitostí a oprávnenosti sú vypracované spoločné check-listy. Kontrola sa bude uskutočňovať hodnotením ÁNO-NIE (kritérium splnené/nesplnené).

Projekt bude ďalej administrovaný, tj. bude sa pokračovať v jeho hodnotení iba v prípade, že splní náležitosti kontroly. Pokiaľ neboli splnené všetky formálne kritériá a kritériá oprávnenosti, žiadateľ bude vyzvaný na doplnenie chýbajúcich náležitostí.

9.2.3 Postup a kritéria výberu projektových žiadostí

Bezprostredne po kontrole splnenia formálnych kritérií a kritérií oprávnenosti sa pristúpi k posúdeniu projektových žiadostí podľa obsahových kritérií. Toto posúdenie bude vykonávať STS, ktorý nesie za hodnotenie celkovú zodpovednosť. Na hodnotiacom procese sa budú podieľať regionálni koordinátori, ktorí budú na hodnotenie prizývaní Spoločným technickým sekretariátom. Odporúčania regionálnych koordinátorov budú slúžiť ako podklad pre celkové hodnotenie, ktoré dostanú členovia Monitorovacieho výboru. Táto expertná činnosť bude na základe zmluvy s STS hradená z technickej pomoci.

Obsahové posúdenie bude prebiehať v hlavných oblastiach, podľa vopred stanových kritérií, ktoré budú rozpracované v programovom manuáli.

1. Posúdenie kvality spracovania projektu, finančnej a riadiacej kapacity, udržateľnosti projektu s ohľadom na národnú legislatívu a špecifiká

V tejto fáze sa posudzovanie zameria na ciele a prínos projektu, spôsob spracovania, oprávnenosť a efektívnosť nákladov a udržateľnosť projektu.

2. Posúdenie cezhraničného dopadu a cezhraničnej spolupráce

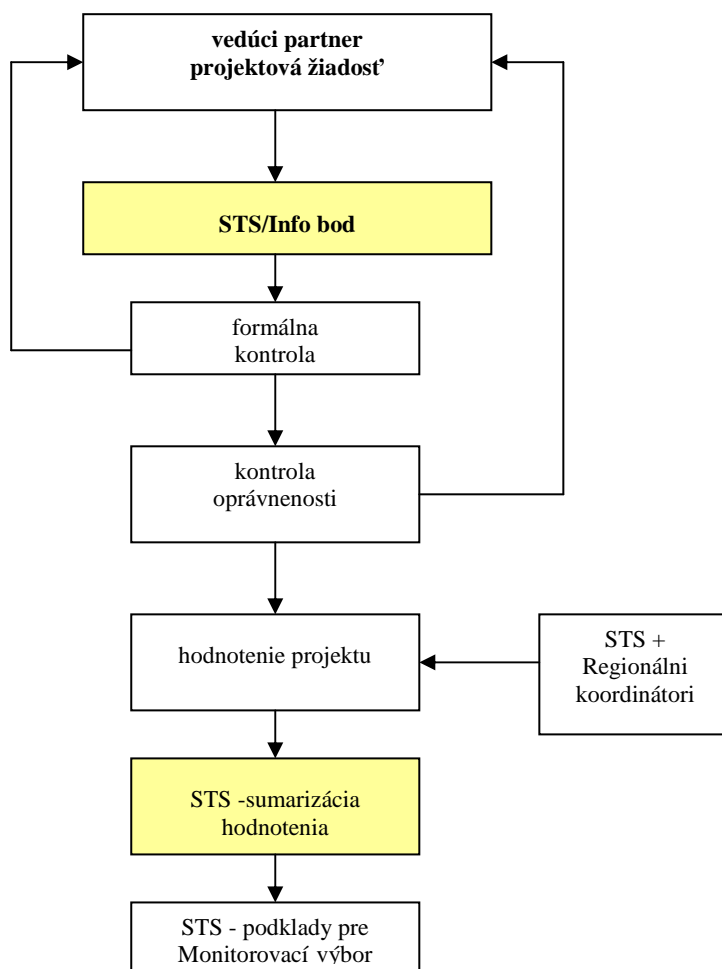
V tejto fáze sa posudzovanie zameria na to, do akej miery prispieva predložený projekt k plneniu cieľov programu, resp. priority pre ktorú je predkladaný. Posúdený bude prínos projektu ku globálnemu cieľu programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR.

Podľa Nariadenia o ERDF (čl. 19) je nevyhnutným predpokladom realizácie každého Spoločného projektu v rámci programu naplnenie aspoň dvoch kritérií z nasledovných štyroch:

- spoločná príprava,
- spoločná realizácia,
- spoločný personál,
- spoločné financovanie.

Projekty, ktoré splnia menej než dve takto definované kritériá, nebudú vybrané k spolufinancovaniu z programu. U projektov, ktoré splnia dve a viac kritérií, bude hodnotená kvalita a rozsah realizovanej spolupráce.

Postup prijímania projektovej žiadosti je uvedený v priloženej schéme.

9.2.4 Hodnotenie a príprava podkladov pre Spoločný monitorovací výbor

Spoločný technický sekretariát bude zodpovedný za zhrnutie hodnotenia a prípravu projektových listov. STS na záver doplní hodnotený projekt sprievodným komentárom týkajúcim sa predovšetkým hodnotenia cezhraničného dopadu a spolupráce. STS vypracuje projektový list, ktorý bude obsahovať hlavné výstupy procesu hodnotenia. Ako podklad pre MV vypracuje STS poradový list projektov.

9.2.5 Rozhodnutie o pridelení finančného príspevku

Monitorovací výbor (MV) ako reprezentatívne grémium programu je, okrem iného, zodpovedný za výber projektov v rámci programu.

Zloženie výboru a jeho jednanie sa riadi spoločne dohodnutým a schváleným Rokovacím poriadkom.

Na základe rozhodnutia Monitorovacieho výboru informuje Spoločný technický sekretariát žiadateľov o spolufinancovaní projektu.

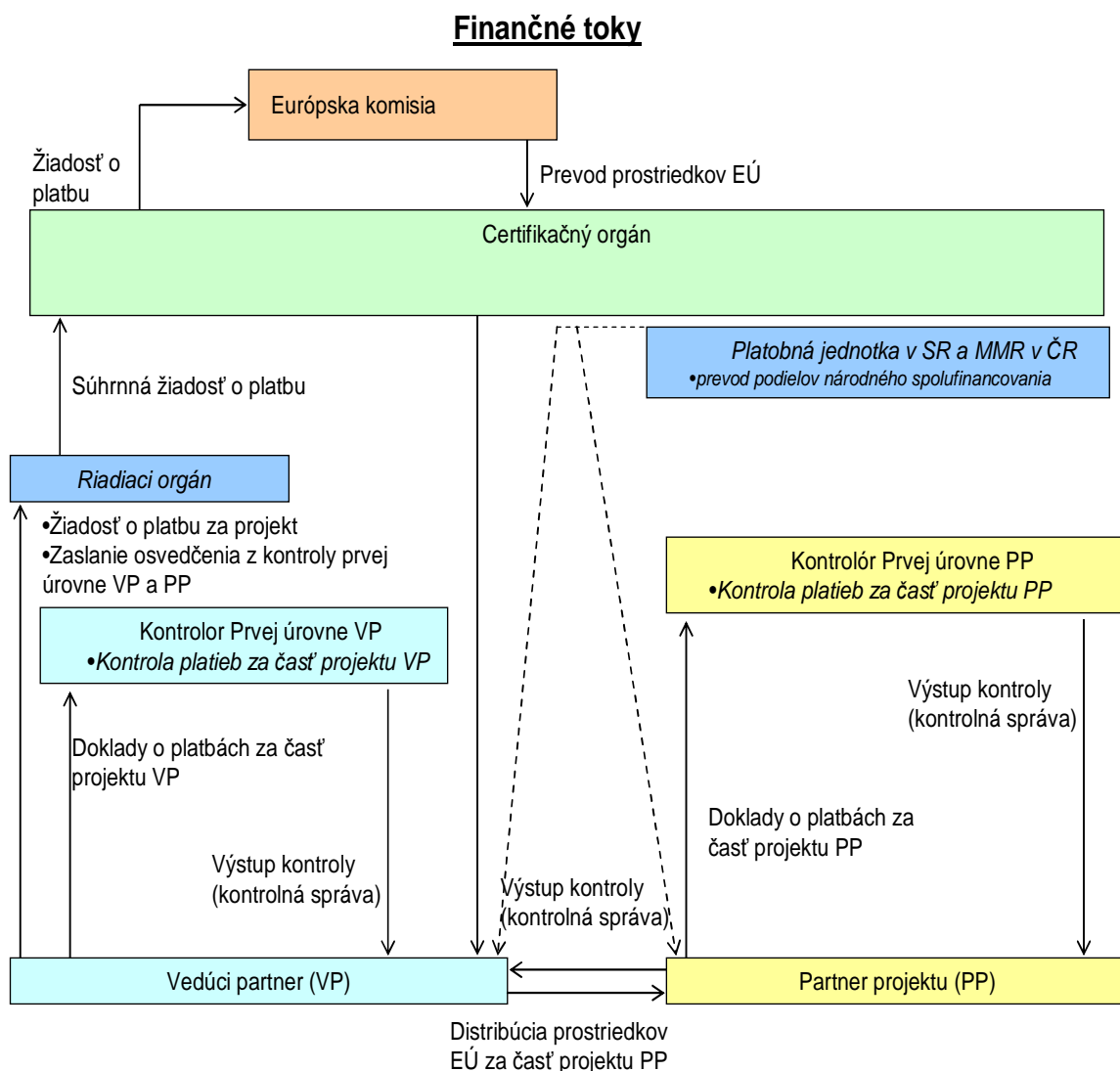
V súlade s rozhodnutím MV budú vypracované zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku z ERDF, ktoré budú podpísané vedúcim partnerom a Riadiacim orgánom. Tieto zmluvy podpisuje za Riadiaci orgán minister VRR SR alebo ním poverená osoba.

Na základe rozhodnutia MV bude zaistené národné spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu.

9.3 Finančné toky

Obr.1 znázorňuje finančné toky prostriedkov.

Obr. 1: Finančné toky prostriedkov

Pre prijímateľov (vedúcich partnerov) v rámci programu cezhraničnej spolupráce Slovenská republika - Česká republika platia nasledovné zásady:

Jeden z prijímateľov projektu je určený za vedúceho partnera projektu, ktorý vystupuje v mene celého projektového partnerstva. Zmluvy o ERDF s vedúcimi partnermi uzatvára riadiaci orgán s finančným plnením v EUR. Každá zmluva obsahuje finančný plán projektu v EUR vrátane čiastkových finančných plánov na úrovni jednotlivých partnerov.

Prevod finančných prostriedkov ERDF z mimorozpočtového účtu pre operačný program vedeného v Štátnej pokladnici v mene EUR zabezpečuje certifikačný orgán

priamo vedúcim partnerom v EUR. Prostriedky ERDF poskytuje vedúcim partnerom zo SR alebo ČR certifikačný orgán v pomere stanovenom na projekt na základe skutočne vynaložených výdavkov zo strany partnerstva, tzn. že jednotliví partneri sú povinní realizovať výdavky najskôr z vlastných zdrojov a tie budú vedúcemu partnerovi pri jednotlivých platbách refundované certifikačným orgánom v pomernej výške.

Pre účely preplácania výdavkov z prostriedkov ERDF:

Overenie výdavkov deklarovanych vedúcimi partnermi, resp. partnermi projektu podľa čl. 16 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 zabezpečuje každý štát (MVRR SR za SR, CRR za ČR) jednotlivo za tie aktivity, ktoré sa vykonávajú na jeho území. Tzn., že:

- pre účely prvostupňovej kontroly je vedúci partner resp. partner z ČR povinný predložiť zoznam deklarovanych výdavkov na prvostupňovú kontrolu, ktorú v ČR vykonáva Centrum pre regionálny rozvoj
- pre účely prvostupňovej kontroly je vedúci partner resp. partner zo SR povinný predložiť zoznam deklarovanych výdavkov na prvostupňovú kontrolu, ktorú v SR vykonáva riadiaci orgán.
- po kontrole na I. úrovni podľa článku 60 b) Všeobecného nariadenia, každý projektový partner postúpi overené podklady vedúcemu partnerovi, ktorý zhromaždí a potvrdí správnosť podkladov voči dohodnutému vecnému a kvalitatívnemu plneniu od všetkých partnerov. Po vykonaní prvostupňovej kontroly výdavkov je vedúci partner oprávnený predložiť na riadiaci orgán žiadosť o platbu na úhradu výdavkov, ku ktorým bola vykonaná prvostupňová kontrola a ktoré boli uznané oprávnenými.
- vedúci partner predloží žiadosť o platbu riadiacemu orgánu na overenie a schválenie. Riadiaci orgán po schválení žiadosti o platbu vedúceho partnera zo SR alebo ČR postúpi túto žiadosť spolu s prehlásením o overení certifikačnému orgánu. Certifikačný orgán po schválení žiadosti o platbu prevedie prostriedky EÚ na účet vedúceho partnera. Vedúci partner následne po prijatí prostriedkov EÚ prevedie príslušné finančné čiastky na účty projektových partnerov.

Prevod prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie vedúcemu partnerovi zo SR zabezpečuje Platobná jednotka na MVRR SR v EUR z výdavkového účtu. Vedúci partner je zodpovedný za ich ďalší prevod svojim projektovým partnerom (zo SR) v prípade ich existencie. Platobná jednotka na MVRR SR rovnako zabezpečuje prevod prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie hlavným projektovým partnerom zo SR (v prípade, že ich je viac ako jeden), ktorí sú súčasťou partnerstiev s vedúcim partnerom z ČR.

Prevod prostriedkov štátneho rozpočtu na spolufinancovanie vedúcemu partnerovi z ČR zabezpečuje MMR v EUR z výdavkového účtu. Vedúci partner je zodpovedný za ich ďalší prevod svojim projektovým partnerom z ČR (v prípade ich existencie). MMR rovnako zabezpečuje prevod prostriedkov štátneho rozpočtu

na spolufinancovanie hlavným projektovým partnerom z ČR (v prípade, že ich je viac ako jeden), ktorí sú súčasťou partnerstiev s vedúcim partnerom zo SR.

9.4 Kontrola

Členské štáty sú povinné vykonávať finančnú kontrolu podľa nasledujúcich ustanovení Všeobecného nariadenia:

- podľa čl. 60 b) ako overovanie spolufinancovaných dodaných tovarov, vykonaných prác a poskytnutých služieb na mieste u prijímateľa a overovanie súladu výdavkov deklarovanych prijímateľom s národnou legislatívou a legislatívou ES; takáto kontrola ako kontrola na I. úrovni sa vykonáva podľa čl. 13 Vykonávacieho nariadenia.

V súlade s nariadeniami ES má MVRR SR ako Riadiaci orgán celkovú zodpovednosť za zodpovedajúce využitie prostriedkov ERDF poskytovaných Európskou komisiou.

Finančnú kontrolu prostriedkov pre OP cezhraničnej spolupráce SR – ČR vykonávajú nasledovné inštitúcie:

Kontrola na I. úrovni podľa čl. 60 b) Všeobecného nariadenia	
Slovenská republika	Česká republika
Riadiaci orgán Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR	Centrum pre regionálny rozvoj ČR

Kontrola na II. úrovni podľa čl. 62 Všeobecného nariadenia
Ministerstvo financií SR v spolupráci so skupinou audítorov z Ministerstva financií ČR

Vedúci partner a každý projektový partner odovzdá podklady pre preplatenie finančnej podpory útvaram/osobám vykonávajúcim kontrolu na I. úrovni podľa národnej príslušnosti.

Predmetom kontroly na I. úrovni je:

- overenie, či deklarované výdavky sú oprávnené vo vzťahu k zmluve o poskytnutí finančného príspevku (vrátane odsúhlasených zmien v priebehu realizácie), ktorá musí byť uzatvorená v súlade s legislatívou ES, s národnou legislatívou a inými stanovenými predpismi;
- overenie skutočného dodania spolufinancovaných tovarov, vykonaných prác a poskytnutých služieb;
- overenie deklarovanych výdavkov v účtovníctve prijímateľa;
- overenie súladu s národnou legislatívou a legislatívou ES týkajúcou sa najmä verejného obstarávania, ochrany životného prostredia, štátnej pomoci, rovnosti príležitostí, publicity.

9.5 Systém pre monitorovanie projektov

Monitorovací systém pre štrukturálne fondy je elektronický systém podporujúci procesy programovania, monitorovania, finančného riadenia a kontroly procesov riadenia čerpania prostriedkov zo štrukturálnych fondov. Je určený pre Riadiaci orgán, STS, Certifikačný orgán a Platobné jednotky. Monitorovací systém zodpovedá Všeobecnému nariadeniu čl. 66 bod.3. O uvedený právny stav sa opiera poskytovanie procesnej podpory ITMS.

Systém ITMS II bude prepojený s monitorovacím systémom ČR Monit7+ prostredníctvom interface, ktorý zabezpečí prepojenie centrálnych modulov MS Monit7+ ITMS II. Tým bude zabezpečený obojstranný prenos dát vo všetkých stavoch projektového riadenia, finančného riadenia a kontroly. Projekty sú zaznamenávané do Monitorovacieho systému od podania projektovej žiadosti na STS.

V priebehu celého procesu projektu sú všetky relevantné informácie v Monitorovacom systéme aktualizované a nové vkladané. Pre prístupy do systémov bude využitý prístup cez definíciu tzv. práv, úloh a kompetencií, kde každý z prístupujúcich subjektov bude mať dopredu nadefinované oblasti pre nasledujúce možné spracovávanie požiadaviek činností.

9.5.1 Monitorovanie a hodnotenie programu

Za monitorovanie a hodnotenie programu je zodpovedný Spoločný monitorovací výbor.

Riadiaci orgán a Spoločný monitorovací výbor budú realizovať monitorovanie Programu. Pre plnenie svojich úloh budú využívať finančné a vecné ukazovatele špecifikované v Programe. Navrhované ukazovatele berú do úvahy indikatívnu metodológiu a zoznam príkladov ukazovateľov publikovaných Komisiou (pracovný dokument 3 a pracovný dokument 7).

Podľa Všeobecného nariadenia bude Riadiaci orgán odovzdávať ročné správy o implementácii Komisii (v dobe šesť mesiacov od ukončenia každého kalendárneho roka implementácie) a konečnú správu. Tieto správy budú pripravované na základe informácií zhromaždených Spoločným technickým sekretariátom následne po ich kontrole a schválení MV budú odoslané Komisii.

Proces monitorovania bude realizovaný prostredníctvom informačných systémov, ktoré zaistia zber, ukladanie, prenosi a dostupnosť všetkých relevantných údajov medzi vyššie uvedenými systémami. Program bude centrálné monitorovaný prostredníctvom slovenského centrálného Monitorovacieho systému, kde budú sústredené všetky vecné a finančné ukazovatele Programu.

Účtová evidencia finančných prostriedkov z ERDF bude vedená prostredníctvom účtovných systémov na úrovni Platobného orgánu.

Riadiaci orgán v súlade s rozhodnutím Monitorovacieho výboru zabezpečí podľa potreby priebežné hodnotenie programu v súlade s článkom 48 Všeobecného nariadenia, ktoré vykonajú experti alebo vnútorné alebo vonkajšie útvary, ktoré funkčne nezávisia od orgánov uvedených v článku 59 písm. b) a c) Všeobecného

nariadenia. Výsledky hodnotenia budú uverejnené podľa platných predpisov o prístupe k dokumentom.

9.5.2 Systém pre hodnotenie programu

V priebehu prípravy operačného programu bolo uskutočnené jeho predbežné hodnotenie (ex-ante hodnotenie). Následné hodnotenie bude uskutočnené nezávislým hodnotiteľom a bude obsahovať využitie prostriedkov, efektívnosť, účinnosť pomoci a jej dopad. V súlade s nariadeniami ES je následné hodnotenie povinnosťou Komisie, a to v spolupráci s členskými štátmi a Riadiacim orgánom.

9.5.3 Výmena dát s EK

Výmena dát medzi Európskou komisiou a Riadiacim orgánom programu bude prebiehať prostredníctvom informačného systému pre výmenu dát v súlade s čl. 66 Všeobecného nariadenia.

Riadiaci orgán je povinný zabezpečiť vloženie dát do systému a pravidelnú aktualizáciu všetkých dokumentov vzťahujúcich sa k operačnému programu, za ktoré je zodpovedný.

V podmienkach SR bude fungovať integrácia ITMS II so systémom SFC2007. ITMS II bude zabezpečovať zber dát a komunikáciu s SFC2007. Použitie webového rozhrania SFC2007 je možné pre jednotlivé RO, ale využitím rozhrania ITMS II sa zabezpečí integrita dát v oboch systémoch a ušetrí sa čas zadávania údajov. V prípade nefunkčnosti ITMS, alebo rozhrania, po súhlase CKO je možné využívať webové rozhranie na zadávanie údajov do SFC2007, zadávateľ však zodpovedá za zosúladenie dát v oboch systémoch.

Zabezpečenie komunikácie ITMS II a SFC2007 je na úrovni systémov ošetrené pomocou zaručeného elektronického podpisu, ktorý bude vydaný pre ITMS II.

9.6 Publicita

Na základe čl. 69 Všeobecného nariadenia bude členský štát a Riadiaci orgán Operačného programu poskytovať informácie o operáciách a spolufinancovaných programoch a zaisťovať ich propagáciu. Cieľom je informovať občanov Európskej únie a prijímateľov pomoci transparentným spôsobom o programe cezhraničnej spolupráce a o význame Spoločenstva pri rozvoji slovensko-českého pohraničia.

Riadiaci orgán zodpovedá za informovanie potenciálnych prijímateľov o možnostiach získania podpory a za propagáciu celého programu a jeho výsledkov za pomoci Spoločného technického sekretariátu, regionálnych koordinátorov (ČR, SR), informačných miest.

Spoločný technický sekretariát, ktorý ponesie celkovú zodpovednosť za poskytovanie informácií a propagáciu programu, musí zaisťovať najmä:

- zverejňovanie úplných informácií o Programe na webovej stránke,
- zverejňovanie stručných informácií o Programe v brožúrach a letákoch,
- spracovanie ročnej a záverečnej správy pre Európsku komisiu,

- uskutočňovanie informačných činností týkajúcich sa riadenia, monitorovania a hodnotenia Programu.

Riadiaci orgán bude v spolupráci so Spoločným technickým sekretariátom organizovať informačne schôdzky a školenia, ktorých úlohou bude informovať rôzne kategórie potenciálnych užívateľov na miestnej a regionálnej úrovni. Na týchto schôdzkach si budú môcť potenciálni partneri vymeniť skúsenosti s projektmi a ich implementáciou. Potenciálni užívatelia budú informovaní o problematike ochrany životného prostredia a o možných väzbách predkladaných projektov na životné prostredie. Ďalej sa budú usporadúvať školenia cieľových skupín vo všetkých oprávnených oblastiach a informačné schôdzky zamerané na zhodnotenie úspechov programu.

Príslušné informácie o Programe (informácie o hlavných dokumentoch programu, kontaktné údaje organizácií zapojených do implementácie Programu, aktuálne informácie o Programe - stav realizácie projektov, zoznam schválených projektov vrátane výšky poskytnutej podpory, harmonogram plánovaných akcií vrátane termínov zasadania Monitorovacieho výboru, odkazy na ďalšie webové stránky týkajúce sa Európskej únie a jej fungovania, odpovede na najčastejšie otázky týkajúce sa programu atd.), budú poskytované na webových stránkach inštitúcií podieľajúcich sa na implementácii programu.

Program bude ďalej podporovaný miestnou tlačou, informačnými letákmi, brožúrami, plagátmi, vlajkami a inými produktmi propagujúcich EÚ.

Realizáciu informačných a propagačných činností je potrebné bližšie špecifikovať vo výročnej správe o implementácii Programu. Po ukončení implementácie Programu je potrebné spracovať záverečnú monitorovaciu správu.

Prijímatelia sú informovaní o nariadeniach týkajúcich sa šírenia informácií. Pri procese monitorovania realizácie projektov sa pozornosť venuje dodržiavaniu nariadení pre označovanie projektov.

V súlade s ustanovením v čl. 69 Všeobecného nariadenia a oddielu 1-2 Nariadenia ES č. 1828/2006 bude vypracovaný komunikačný plán, ktorého cieľom je poskytovať všetkým záujemcom informácie o Operačnom programe a o Európskych štrukturálnych fondoch. Ďalej je jeho účelom zvýšenie povedomia verejnosti o Európskej únii v presadzovaní cezhraničnej spolupráce a o zaistenie transparentnosti spoločných intervencií.

Riadiaci orgán bude informovať Monitorovací výbor o implementácii Komunikačného plánu, o informačných opatreniach a opatreniach na zabezpečenie publicity.

9.7 Fond mikroprojektov

V súlade s cieľmi Prioritnej osi I bude v rámci Programu cezhraničnej spolupráce SR - ČR zriadený Fond mikroprojektov, ako strešný projekt (umbrella project), ktorý

bude flexibilným nástrojom, ktorého cieľom bude poskytnúť priamu podporu cezhraničnej spolupráce v regiónoch na oboch stranách hranice.

V rámci Fondu budú podporované aktivity malého rozsahu, neinvestičného charakteru, prípadne menšieho investičného charakteru. Charakter projektov je prierezový a tematicky zahŕňa všetky oblasti pomoci v rámci programu, popísané v Programovom manuáli.

Finančné vymedzenie Fondu mikroprojektov bude 10 % z celkovej alokácie finančných prostriedkov pre Operačný program cezhraničnej spolupráce SR - ČR.

Fond mikroprojektov bude realizovaný ako spoločný projekt. Tento bude schválený Spoločným monitorovacím výborom.

Podporované územie je zhodné s vymedzeným územím pre INTERREG IIIA Slovenská republika – Česká republika.

Pre účely hodnotenia a schvaľovania projektov v rámci Fondu bude vytvorený regionálny výbor pre Fond mikroprojektov, ktorý pri výbere projektov postupuje v súlade so svojim rokovacím poriadkom, schváleným Spoločným monitorovacím výborom.

TABUĽKOVÁ ČASŤ

Tabuľka č. 1: Základné údaje

Kraj	Rozloha (km ²)	Počet obcí	Počet obyvateľov	Hustota zaľudnenia (obyv./km ²)
Moravskosliezsky	5 535	302	1 257 554	227
Zlínsky	3 964	304	590 706	149
Juhomoravský	7 066/ 7 196*	647/ 672*	1 123 201/ 1 130 240*	159/ 157*
Celkom	16 565/ 16 695*	1 253/ 1 278*	2 971 461/ 2 978 500*	179, 4/ 178,4*
Česká republika	78 866	6 249	10 220 577	129, 6
Trnavský	4 147	251	553 198	133
Trenčiansky	4 502	276	601 392	134
Žilinský	6 801	315	694 129	102
Celkom	15 450	842	1 848 719	123
Slovenská republika	49 034	2891	5 384 822	110
Región celkom	32 015/ 32 145*	2 095/ 2 120*	4 820 180/ 4 827 219*	151,2/ 150,2*

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Štatistický bulletin Juhomoravského kraje 2005, Regionálne porovnania SR 2004

Pozn.: * - údaje k 1. 1. 2005

Tabuľka č. 2: Zloženie populácie údaje k 31. 12. 2004

Zložka populácia	predproduktívny (0- 14)		produktívny (15 – 64)		poproduktívny (65 +)	
	absolútne	% populácie	absolútne	% populácie	absolútne	% populácie
Moravskosliezsky	194 921	15,5	900 409	71,6	162 224	12,9
Zlínsky	88 576	15,0	417 433	70,7	84 697	14,3
Juhomoravský	165 110	14,7	794 104	70,7	163 987	14,6
Celkom	451 607	15,2	2 111 946	71,1	410 908	13,8
Česká republika	1 526 946	14,9	7 259 001	71,0	1 434 630	14,1
Trnavský	87 378	15,8	359 208	64,9	106 612	19,2
Trenčiansky	94 186	15,6	386 614	64,2	120 592	20,0
Žilinský	127 641	18,3	442 140	63,7	124 348	17,9
Celkom	309 205	16,7	1 187 962	64,2	351 552	19,0
Slovenská republika	918 915	17,06	3 443 735	63,9	1 022 172	18,9
Región celkom	760 812	15,7	3 299 908	68,4	762 460	15,8

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Regionálne porovnania 2004

Tabuľka č. 3 Vývoj zloženia populácie 2001 - 2004

Zložka populácia	Predproduktívny (0-14)		
Územia	2001	2004	% zmena
Česká časť regiónu	496 335	451 607	- 9,01
Slovenská časť regiónu	347 348	309 205	- 10,98
Zložka populácia	Produktívny (15-64)		
Územia	2001	2004	% zmena
Česká časť regiónu	2 098 134	2 111 946	+ 0,66
Slovenská časť regiónu	1 160 419	1 187 962	+ 2,37
Zložka populácia	Poproduktívny (65+)		
Územia	2001	2004	% zmena
Česká časť regiónu	397 216	410 908	+ 3,45
Slovenská časť regiónu	341 150	351 552	+ 3,05

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Štatistická ročenka Zlínskeho kraje 2002, Štatistická ročenka Moravskosliezskeho kraje 2002, Štatistická ročenka Jihomoravského kraje 2003, Regionálne porovnania 2004

Tabuľka č. 4: Zloženie populácie podľa národnosti

Národnosť	Česká		Slovenská		Maďarská		Poľska		Rómska	
	Územia, kraj	Celk.	%	Celk.	%	Celk.	%	Celk.	%	Celk.
Moravskosliezsky	1 106 616	87,2	43 637	3,4	2 514	0,2	38 908	3,1	1 797	0,1
Zlínsky	508 037	85,4	7 713	1,3	270	0,0	436	0,1	439	0,1
Juhomoravský	881 046	78,1	16 029	1,4	966	0,1	757	0,1	631	0,1
Celkom	2 495 699	83,4	67 379	2,2	3 750	0,1	40 101	1,3	2 867	0,1
Česká republika	9 249 777	90,4	193 190	1,9	14 672	0,1	51 968	0,5	11 746	0,1
Žilinský	6 123	0,8	674 766	97,4	660	0,1	466	0,07	2 795	0,40
Trenčiansky	6 319	1,0	589 344	97,3	1 058	0,1	228	0,04	1 547	0,26
Trnavský	4 778	0,87	407 246	73,9	130 740	23,7	145	0,03	3 163	0,57
Celkom	17 220	0,9	1 671 356	90,4	132 458	7,1	839	0,05	7 505	0,41
Slovenská republika	44 620	0,8	4 614 854	85,7	520 528	9,6	2 602	0,05	89 920	1,67
Región celkom	2 512 919	51,9	1 738 735	35,9	136 208	2,8	40 940	0,8	10 372	0,21

Zdroj: SLDB 2001, SODB 2001

Tabuľka č. 5: Štruktúra osídlenia podľa počtu obyvateľov

Územia	NUTS III		NUTS V do 500 obyvateľov		NUTS V s 500- 999 obyvateľovi		NUTS V s 1000 – 4 999 obyvateľovi		NUTS V s viac než 5 000 obyvateľovi	
	počet obcí	počet obyvateľov	počet obcí	Podiel obyv. na územia	počet obcí	Podiel obyv. na územia	počet obcí	Podiel obyv. na územia	počet obcí	Podiel obyv. na územia
	Moravskosliezsky	302	1 257 554	76	1,8	79	4,5	114	18,6	33
Zlínsky	304	590 706	105	5,5	99	12,1	80	27,2	20	55,1
Juhomoravský	647	1 123 201	300	7,1	178	11,4	146	25,6	23	55,9
Celkom	1 253	2 971 461	481	4,8	346	9,3	340	23,8	76	62,0
ČR	6 249	10 220 577	3 646	8,4	1 293	8,8	1 042	20,1	268	62,7
Trnavský	251	552 014	50	3,1	79	10,2	106	36,9	16	49,8
Trenčiansky	276	602 166	83	4,2	85	9,9	92	29,8	16	56,1
Žilinský	315	693 499	101	3,8	77	8,2	117	35,2	20	52,7
Celkom	842	1 847 679	234	3,7	241	9,4	315	34,0	52	52,9
Slovenská republika	2891	5 380 083								
Región celkom	2 095	4 819 140								

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, ŠÚ SR

Tabuľka č. 6: HDP

Územia, kraj	Počet obyvateľov (v tis.)	Hrubý domáci produkt (HDP)			HDP na 1 obyvateľov		
		v mil. PPS	v mil. EUR	Podiel kraja na HDP ČR (%)	v EUR	v PPS	V PPS (EU25 = 100)
Moravskosliezsky	1 260,3	14 614	7 811	9,7	6 193	11 587	54,2
Zlínsky	591,9	7 223	3 860	4,8	6 518	12 194	57,1
Juhomoravský	1 122,6	15 490	8 279	10,3	7 381	13 810	64,6
Celkom	2 974,8	37 327	19 950	24,8	x	x	x
Česká republika	10 221			100,0	7 851	14 719	
Trnavský	551,3	6 550	3 150	10,8	6 199	11 881	
Trenčiansky	602,6	6 229	2 996	10,3	5 394	10 337	
Žilinský	693,2	6 298	3 028	10,4	4 753	9 085	
Celkom	1 847,2	19 077	9 174	31,5	X	X	X
Slovenská republika	5 380	59 759	29 229	100	5 969	11 107	
Región celkom	4 822	56 404	29 124	28,5	X	X	X

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Štatistická ročenka SR 2005, ŠÚ SR

Tabuľka č. 7: Priemerná mzda

Kraje	Priemerná mzda (Kč/Sk)	Priemerná mzda (EUR)
Juhomoravský	16 226	566
Zlínsky	15 629	545
Moravskosliezsky	16 909	590
Celkom	16 255	567
ČR	18 035	629
Trnavský	16 198	430
Trenčiansky	15 381	408
Žilinský	15 039	399
Celkom	15 539	412
SR	16 923	449
Región celkom	14 049 ČK 18 432 SK	X

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, ŠÚ SR, výsledky prepočítané podľa kurzu ČNB a NBS ku dňu 22.3.2006 (28,675 CZK/EUR a 37,659 SKK/EUR)

Tabuľka č. 8: Trh práce

Územia	Pracovná sila (tis. osôb)	Priemerný evidenčný počet zamestnancov	Miera zamestnanosti v %	Neumiestnení uchádzači o zamestnanie	Počet voľných pracovných miest	Počet uchádzačov na 1 voľné pracovné miesto	Miera registrovanej nezamestnanosti	Miera nezamestnanosti k 31.12.2005 v %
Moravskosliezsky	611,7	314 512	49,2	105 486	2 674	39,4	15,66	
Zlínsky	588,8	151 132	53,3	31 606	1 762	24,0	9,53	
Juhomoravský	555,4	311 037	53,2	66 207	3 448	19,2	10,69	
Celkom	1 755,9	776 681	51,9	203 299	7 884	27,5	11,96	
ČR	5 132,5		54,3	541 675	51 203	10,6	9,47	
Trnavský	191,4	121 878	61,9	27 537	1 938	19,0	12,99	10,4
Trenčiansky	218,9	147 513	62,6	27 596	2 676	12,5	10,91	8,1
Žilinský	232,8	146 513	57,7	40 153	1 905	26,9	14,74	15,2
Celkom	643,1	416 191	60,7	95 286	6 519	19,4	12,88	11,2
SR	1 903,3	1 224 357	57,6	383 155	17 238	27,3	17,45	16,2
Región celkom	2 399	1 192 872	56,3	298 585	14 403	23,5	12,42	

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Štatistická ročenka SR 2005, ŠÚ SR

Tabuľka č. 9: Prehľad stavu vysokého školstva

Územia, kraj	Počet VŠ a univerzít	Fakulty	Študenti celkom, všetky typy štúdia	Študenti zahraniční
Moravskosliezsky	4	13	31 472	1 223
Zlínsky	2	4	7 527	465
Juhomoravský	9	28	60 150	3 665
Celkom	15	45	99 419	5 353
Česká republika	62	120	279 800	18 396
Trnavský	3	11	11 227	x
Trenčiansky	2	5	4 948	x
Žilinský	2	10	16 274	x
Celkom	7	26	32 449	x
SR	24	107	160 040	x
Región celkom	22	71	131 868	x

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Regionálne porovnanie 2005

Tabuľka č. 10 Zamestnanci výskumu a vývoja vo fyzických osobách k 31.12.2003 vo vybraných krajoch

Kraj	Rok 2003
Moravskosliezsky	3 667
Zlínsky	1 644
Juhomoravský	9 517
Trnavský	1 126
Trenčiansky	1 113
Žilinský	1 474
Región celkom	18 541

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Ročenka výskumu a vývoja 2004, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č. 11 Výdavky na výskum a vývoj vo vybraných krajoch, v tis. Kč/Sk, v bežných cenách

Kraj	Rok 2003
Moravskosliezsky	2 416 000
Zlínsky	905 000
Juhomoravský	3 473 000
Trnavský	791 392
Trenčiansky	849 457
Žilinský	519 839
Región celkom	8 954 688

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Ročenka výskumu a vývoja 2004, Štatistický úrad Slovenskej republiky

Tabuľka č.12 Počet zariadení a počet lôžok podľa turistických oblastí v regióne

Turistická oblasť	Počet návštevníkov spolu	Počet zariadení	Počet lôžok	Počet prenocovaní spolu
Moravskosliezsky	597 136	490	26 353	2 118 693
Zlínsky	522 355	370	21 415	1 964 446
Juhomoravský	1 014 414	490	30 168	2 213 052
Celkom		1 350	77 936	
ČR	12 219 689	7 640	433 214	40 780 708
Trnavský	236 403	155	12 422	1 171 840
Trenčiansky	251 179	217	12 951	986 509
Žilinský	577 808	688	30 452	1 987 306
Celkom		1 060	55 825	
SR	3 244 485	2 519	177 883	10 748 537
Región celkom		2 410	133 761	

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Regionálne porovnania ŠÚ SR

Tabuľka č. 13 Počet kultúrnych zariadení

Územia	Kiná	Verejné knižnice	Múzeá	Galérie	Divadla	Prírodné amfiteátre
Moravskosliezsky	62	413	78	129	23	31
Zlínsky	35	405	52	51	9	44
Juhomoravský	56	732	80	92	16	53
Celkom	153	1 550	210	272	48	128
ČR	626	6 523	841	955	271	359
Trnavský	17	247	7	2	2	4
Trenčiansky	16	276	7	1	X	6
Žilinský	18	313	11	6	5	5
Celkom	51	836	25	9	7	15
SR						
Región celkom	204	2 386	235	281	55	143

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Regionálne porovnania ŠÚ SR 2004

Tabuľka č. 14 Nehnutel'né kultúrne pamiatky

Územia	NKP sprístupnené návštevníkom
Moravskosliezsky	7
Zlínsky	10
Juhomoravský	25
Celkom	42
ČR	257
Trnavský	1 433 (10*)
Trenčiansky	1 755 (7*)
Žilinský	2 408 (7*)
Celkom	5 596 (24*)
SR	9 501 (72*)
Región celkom	9 543 (66**)

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Zoznam NKP www.pamiatky.sk

Poznámka: počty NKP v SR a ČR sú neporovnateľné z dôvodov rozličných národných legislatív

* z toho vybrané NKP

** spolu za ČR a SR jen vybrané NKP

Tabuľka č. 15 Zoznam národných parkov v regióne

Národní park	Poloha oblasti v podporovanom území	Poloha oblasti mimo podporované územia
Podují	Jihomoravský kraj	
Malá Fatra	Žilinský samosprávny kraj	
Veľká Fatra	Žilinský samosprávny kraj	Banskobystrický samosprávny kraj
Nízke Tatry	Žilinský samosprávny kraj	
Vysoké Tatry	Žilinský samosprávny kraj	Banskobystrický samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj

Zdroj: Mapové podklady ČR a SR, ČSÚ

Tabuľka č. 16 Zoznam CHKO v regióne

CHKO	Poloha oblasti v podporovanom území	Poloha oblasti mimo podporované územia
Beskydy	Moravskosliezsky kraj, Zlínsky kraj	
Poodří	Moravskosliezsky kraj	
Jeseníky	Moravskosliezsky kraj	Olomoucký kraj
Bílé Karpaty	Zlínský kraj, Jihomoravský kraj	
Pálava	Jihomoravský kraj	
Moravský kras	Jihomoravský kraj	
Horná Orava	Žilinský samosprávny kraj	
Kysuce	Žilinský samosprávny kraj	
Biele Karpaty	Trenčiansky samosprávny kraj, Trnavský samosprávny kraj	
Strážovské Vrchy	Žilinský samosprávny kraj, Trenčiansky samosprávny kraj	
Malé Karpaty	Trnavský samosprávny kraj	Bratislavský samosprávny kraj
Záhorie	Trnavský samosprávny kraj	Bratislavský samosprávny kraj

Zdroj: Mapové podklady ČR a SR, ČSÚ

Tabuľka č.17 Dĺžka ciest a diaľnic v km

Kraj	Diaľnice	Rýchlostné komunikácie	I. trieda	II. trieda	III. trieda
Moravskosliezsky	0	17	713	744	1 886
Zlínsky	0	0	337	574	1 210
Juhomoravský	124	45	449	1 479	2 241
Trnavský	67,4	22,8	268,2	531,4	1058
Trenčiansky	69,5	0	301,5	349,5	1137,7
Žilinský	46,5	0	508	308,8	1116,8
Región celkom	307,4	84,8	2 576,7	3 986,7	8 649,5

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Regionálne porovnania 2004

Tabuľka č. 18 Počet hraničných priechodov v jednotlivých krajoch

Kraj	železničný	cestný	letiskový
Moravskosliezsky	1	4	1
Zlínsky	2	6	0
Juhomoravský	4	5	1
Trnavský	3	4	1 (Piešťany)
Trenčiansky	3	6	0
Žilinský	1	5	0
Región celkom	14	30	3

Zdroj: Štatistická ročenka ČR 2005, Regionálne porovnania 2005

Tabuľka č. 19 Kontext programu cezhraničnej spolupráce SR-ČR so strategickými dokumentmi v SR a ČR

	Názov koherentného strategického dokumentu	
	Slovenská republika	Česká republika
Národná úroveň		
	Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky	Národní rozvojový plán České republiky 2007-2013
	Národná stratégia trvalo udržateľného rozvoja	Národní strategický referenční rámec 2007-2013 podporujúce hospodársky rast a zamestnanosť (predbežný návrh)
	Koncepcia územného rozvoja Slovenska	Stratégia hospodárskeho restu
	Stratégia rozvoja konkurencieschopnosti Slovenska do roku 2010	Konvergenčný program a dokumenty sektorovej Stratégie regionálneho rozvoja
	Národný program reforiem	Stratégia rozvoja ľudských

	2006-2008	zdroju
	Konvergenčný program Slovenska 2005-2010	Národný akčný plán zamestnanosti
		Národný akčný plán sociálneho začleňovania
		Národný program rozvoja a výskumu
Regionálna úroveň		
	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trnavského samosprávneho kraja	Regionálne operačné programy tých krajov v ktorých sa nachádzajú subregiony podporované v rámci Programu cezhraničnej spolupráce 2007-2013
	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Trenčianskeho samosprávneho kraja	Programy rozvoja územných obvodov krajov
	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja	Spoločné rozvojové programy euroregiónu
	Spoločné rozvojové programy euroregiónov	Rozvojové plány mikroregiónu, mikrocelku a významnejších miest
	Rozvojové plány mikroregiónov, mikrocelkov a významnejších miest	

Tabuľka č. 20 Zoznam všetkých operačných programov spadajúcich do Národného strategického referenčného rámca SR v období 2007 – 2013

Operačné programy SR	
1.	OP Doprava
2.	OP Životné prostredie
3.	Regionálny operačný program
4.	OP Informačná spoločnosť
5.	OP Veda a výskum
6.	OP Zdravotníctvo
7.	OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia
8.	OP Vzdelávanie
9.	OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
10.	OP Bratislavský kraj
11.	OP Technická asistencia

Zdroj: NSRR SR

Tabuľka č. 21 Zoznam všetkých operačných programov spadajúcich do Národného strategického referenčného rámca ČR v období 2007 – 2013

Operačné programy ČR	
1.	OP Podnikania a inovácií
2.	OP Výskum a vývoj pre inovácie
3.	OP Ľudské zdroje a zamestnanosť
4.	OP Vzdelávanie pre konkurencieschopnosť
5.	OP Životné prostredie
6.	OP Doprava
7.	Integrovaný operační program
8.	Regionálne operačné programy
9.	OP Technická pomoc
10.	OP Regiónu súdržnosti Praha
11.	OP Cezhraničnej spolupráce pre Cieľ 3
12.	OP Nadnárodní spolupráce pre Cieľ 3
13.	OP Medziregionálnej spolupráce pre Cieľ 3

Zdroj: NSRR ČR

Zoznam použitých skratiek

TASK - FORCE	Medzinárodná pracovná skupina pre každú hranicu zo zástupcami príslušných ministerstiev, cezhraničných krajov
CRR ČR	Centrum pre regionálny rozvoj Českej republiky
ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja (European Regional Development Fund)
VaV	Veda a výskum
MSP	Malé a stredné podnikanie
PZI	Priame zahraničné investície
FM	Fond mikroprojektov
IP	Informačné miesta (Info Points)
STS	Spoločný technický sekretariát (Joint Technical Secretariat)
MA	Riadiaci orgán (Managing Authority)
MC, MV	Monitorovací výbor (Monitoring Committee)
MSSF	Monitorovací systém štrukturálnych fondov
NA	Národný orgán (National Authority)
NGO	Nevládne neziskové organizácie (Non-governmental non-profit organisations)
NUTS	Územné štatistické jednotky (Nomenclature of Territorial Statistics Units)
PA	Certifikačný orgán
Phare CBC	Cezhraničná spolupráce Phare
SC	Riadiaci výbor (Steering Committee)
SF	Štrukturálne fondy
MSP	Malé a stredné podniky
TA	Technická asistencia
IKT	Informačno - komunikačné technológie
ZAK	Žilinský samosprávny kraj
TTK	Trnavský samosprávny kraj
TNK	Trenčiansky samosprávny kraj
MSK	Moravskosliezsky kraj
JMK	Juhomoravský kraj
ZLK	Zlínsky kraj
ŽP	Životné prostredie

10 Prílohy

Príloha č. 1 - Ex ante hodnotenie

**Príloha č. 2 - Zhrnutie zapracovanosti pripomienok
z ex-ante hodnotenia**